

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

HANDELINGEN 1-2-3-4-5-6

VERGADERINGEN VAN OKTOBER 1992

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

BENOEMING VAN HET BUREAU

BENOEMING VAN DE VLAAMSE REGERING

COMMISSIE LAAKBARE PRAKTIJKEN

DIALOOG VAN GEMEENSCHAP TOT GEMEENSCHAP

HULPVERLENING AAN HET VOORMALIGE JOEGOSLAVIE

INTERPELLATIES

ONTSLAG VAN DE VLAAMSE EXECUTIEVE

OPENING VAN DE GEWONE ZITTING 1992-1993

REGERINGSVERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING

SCHEEPSBOUWACTIVITEITEN IN VLAANDEREN

TAALUNIE

VERDRAG BETREFFENDE DE EUROPESE UNIE

VRAGEN OM UITLEG

Inhoud

Nr. 1 Dinsdag 20 oktober 1992 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1

Opening van de gewone zitting 1992-1993, blz. 1

Boodschappen, blz. 1

Benoeming van het bureau, blz. 1
Sprekers : de heren L. Hancké, A. Denys, E. Van Rompuy, F. Dewinter

Toespraak van de voorzitter, blz. 2

Ontslag van de Vlaamse Executieve, blz. 4

Benoeming van de Vlaamse regering, blz. 4

Regeling van de werkzaamheden, blz. 5

Nr. 2 Dinsdag 20 oktober 1992 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 7

Begrotingen
Indiening en verwijzing, blz. 7

Begrotingsstukken
Indiening en verwijzing, blz. 7

Ontwerpen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 7

Voorstellen van decreet
Indiening en verwijzing, blz. 7

Voorstellen van resolutie
Indiening en verwijzing, blz. 8
Invulling, blz. 8

Boek van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 8

Verslag van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 9

Advies
Indiening en verwijzing, blz. 9

Verslagen
Indiening, blz. 9

Jaarverslagen
Indiening, blz. 9

Moties
Indiening en verwijzing, blz. 9

Verzoekschrift
Indiening, blz. 9

Omslag 2

Besluiten van de Vlaamse Executieve
Indiening en verwijzing, blz. 9

Ministerieel besluit
Indiening en verwijzing, blz. 10

Opmerking van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 10

Bureau van het Rekenhof
Indiening en verwijzing, blz. 10

Kennisgeving van de Vlaamse Executieve
Indiening, blz. 10

Arresten van het Arbitragehof
Indiening, blz. 10

Kennisgevingen van het Arbitragehof
Indiening, blz. 11

Schriftelijke vragen
Indiening, blz. 11

Samenstelling van een commissie en een werkgroep

Wijziging onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 11

Regeringsverklaring van de Vlaamse regering, blz. 11
Spreker : Minister-president L. Van den Brande.

Regeringsverklaring van de Vlaamse regering
Debat, blz. 13

Sprekers : de heren A. Denys, E. Van Rompuy, F. Dewinter, V. Anciaux, P. Van Grembergen, L. Hancké, J. Geysels, F. Van den Eynde, J. Van Hauthem, G. Annemans, E. Van Rompuy, L. Dicricks, J. Decorte, minister-president L. Van den Brande.

Regeringsverklaring van de Vlaamse regering
Hoofdelijke stemming, blz. 31

Regeling van de werkzaamheden, blz. 32

Bijlagen
Vragen om uitleg

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
Vraag om uitleg van de heer W. Verreycken tot de heer L. Van den Brande, voorzitter van de Vlaamse Executieve, over het opstellen van een nieuw cultureel verdrag tussen Vlaanderen en Nederland en over het instellen van een gemeenschappelijke vertegenwoordiging en infrastructuur, blz. 34

Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften
Vraag om uitleg van de heer J. De Mol tot de heer L. Van den Brande, voorzitter van de Vlaamse Executieve, over de algemene voorwaarden waaraan een omzendbrief moet voldoen, blz. 37

Commissie voor de Media
Vraag om uitleg van de heer H. Van Dierendere tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de inbreuken van VTM en BRTN op de wetgeving van de reclame, blz. 41

Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting
Vraag om uitleg van mevrouw V. Dua tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de wet op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw en het beleid met betrekking tot de afgifte van ontbosningsvergunningen, blz. 50

Nr. 3 Woensdag 21 oktober 1992 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 53

Boodschap, blz. 53

Samenstelling van commissies en een werkgroep
Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 53

Motie van orde
Coördinatie van tic werkzaamheden van de Raad, blz. 53

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag betreffende de Europese Unie, van zeventien protocollen en van de slotakte met driëndertig verklaringen, opgemaakt te Maastricht op 7 februari 1992
... 211 (BZ 1992) - Nrs. 1 tot 3

Algemene bespreking, blz. 54
Sprekers : de heren H. Suykerbuyk, L. Dhoore, A. Kempinaire, L. Dierickx, D. Van der Maelen, P. Dewael, F. Van den Eynde, W. Verreycken, G. Geens, J. Van Hauthem, G. Annemans, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 72

Nr. 4 Woensdag 21 oktober 1992 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 73

Motie van orde
Voorstel tot verdeling van een agenda-punt, blz. 73

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag betreffende de Europese Unie, van zeventien protocollen en van de **slotakte** met drieëndertig verklaringen, opgemaakt te Maastricht op 7 februari 1992 (Voortzetting)

Algemene bespreking, blz. 73

Sprekers : de heren H. Van Dienderen, H. Suykerbuyk, P. Van Grembergen, A. Denys, P. Dewael, H. Candries, G. Annemans, L. Martens, J. Van Hauthem, C. Moors, L. Die-rickx, J. Caubergs, F. Van den Eynde, minister-president L. Van den Brande

Artikelsgewijze bespreking, blz. 104

Regeling van de werkzaamheden, blz. 104

Nr. 5   Donderdag 22 oktober 1992
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 107

Voorstel van resolutie van de heren M. Olivier, G. Swennen, A. Kempinaire, G. Annemans, P. Van Grembergen en H. Van Dienderen in verband met de toestand in en de hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië

— 234 (BZ 1992) — Nrs. 1 (+ bijlage) en 2
Voorstel tot spoedbehandeling, blz. 107

Voorstel van resolutie van de heren M. Cordeel en G. Antheunis betreffende het scheepsbouwbeleid in Vlaanderen

— 225 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 5

Bespreking, blz. 107

Sprekers : de heren F. Dielens, A. Denys, M. Cordeel, J. Lenssens, J. Sleenckx, J. Ulburghs, F. Wymeersch, mevrouw M. Vogels, de heren L. Hancké, H. De Croo, H. Van Dienderen, H. Candries, J. Geysels, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 131

Nr. 6   Donderdag 22 oktober 1992
Middagvergadering

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer J. Ulburghs tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de opening van een **kleizone** voor grindbagge-
gears in Limburg, blz. 133

Actuele vraag van mevrouw T. Merckx-Van Goey tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huis-

vesting, over de blokkering van het **aanbe-**
stedingsdossier voor het wachtbekken te **Miskom**, blz. 134

Actuele vraag van de heer L. Pierco tot de heer N. De Batselier, Vlaamse minister van Leefmilieu en Huisvesting, over de herwaardering van de opbrengst van verkopen door erkende **huisvestingsmaat-**
schappijen, blz. 135

Actuele vraag van de heer G. Vermassen tot de heer L. Van den Brande, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over het ontwerp van decreet tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning, blz. 136

Actuele vraag van de heer J. Van Hauthem tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over een gemeentelijk referendum over het statuut van Voeren, blz. 137

Actuele vraag van de heer M. Olivier tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de afwerking van de N 58 in Wervik-Menen, blz. 138

Actuele vraag van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de slijbstortproblematiek, blz. 139

Actuele vraag van de heer C. Lisabeth tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over het nieuwe ontwerp van statuten voor de Intercommunale Maatschappij voor Watervoorziening in Vlaanderen, blz. 141

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de invoering van de vaste **boekenprijs**, blz. 142

Actuele vraag van de heer E. Van Varenbergh tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over het personeelstekort in de culturele centra in Vlaams-Brabant, blz. 143

Actuele vraag van de heer H. Van Dienderen tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de oprichting van de Vlaamse Raad voor reclame en sponsoring op radio en televisie, blz. 143

Actuele interpellaties en toegevoegde actuele vragen (Regl. art. 77 en 75, 4, c)

Actuele interpellatie van de heer R. Swennen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de plannen om een vierde rijstrook aan te leggen op de E 40 tussen **Everberg** en Sterrebeek in de richting van Brussel

Actuele vraag van de heer L. Standaert tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de coördinatie tussen federale en gewestelijke regering inzake een vierde rijstrook tussen **Ever-**
berg en de Brusselse ring

Actuele vraag van de heer H. Van Dienderen tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de aanleg van een vierde rijstrook op de E 40 tussen **Ever-**
berg en Sterrebeek in de richting van Brussel, blz. 144

Sprekers : de heren R. Swinnen, L. Standaert, H. Van Dienderen, mevrouw T. Merckx-Van Goey, de heren L. Pierco, E. Van Rompy, minister T. Kelchtermans, minister J. Sauwens

Voorstel van resolutie van de heren M. Olivier, G. Swennen, A. Kempinaire, G. Annemans, P. Van Grembergen en H. Van Dienderen in verband met de toestand in en de hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië

— 234 (BZ 1992) — Nrs. 1 (+ bijlage) en 2

Voorstel tot spoedbehandeling

Bespreking, blz. 151

Sprekers : de heren M. Olivier, minister-president L. Van den Brande

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag betreffende de Europese Unie, van zeventien protocollen en van de **slotakte** met drieëndertig verklaringen, opgemaakt te Maastricht op 7 februari 1992

— 211 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 3

Aangehouden stemmingen, blz. 152

Hoofdelijke stemming, blz. 155

Spreker : de heer W. Verreycken

Voorstel van resolutie van de heren M. Cordeel en G. Antheunis betreffende de scheepsbouwactiviteiten in Vlaanderen

— 225 (BZ 1992) — Nrs. 1 tot 5

Aangehouden stemmingen, blz. 156

Hoofdelijke stemming, blz. 158

Sprekers : de heren M. Cordeel, F. Wymeersch, J. Lenssens, mevrouw M. Vogels

Voorstel van resolutie van de heren M. Olivier, G. Swennen, A. Kempinaire, G. Annemans, P. Van Grembergen en H. Van Dienderen in verband met de toestand in en de hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië

— 234 (BZ 1992) — Nrs. 1 (+ bijlage) en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 160

Motie van aanbeveling van de heer G. Annemans tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer G. Annemans gehouden interpellatie tot de heer J. Sauwens, Vlaamse minister van Verkeer, Buitenlandse Handel en Staatshervorming, over de ontwikkeling van de dialoog van gemeenschap tot gemeenschap

— 217 (BZ 1992) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 162

Sprekers : de heren G. Annemans, P. Van Grembergen

Motie van aanbeveling van de heren F. Van den Eynde en F. Dewinter tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer F. Van den Eynde gehouden **interpellatie** tot de heer L. Van den Bossche, **Vlaamse minister** van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over de weigering om een klacht aan de Commissie Laakbare Praktijken over te maken

— 218 (BZ 1992) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 163

Spreker : de heer F. Van den Eynde

Motie van aanbeveling van de heer P. Dewael tot besluit van de op 9 juli 1992 door de heer P. Dewael gehouden actuele **interpellatie** tot de heer H. Weckx, **Vlaamse minister** van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de beslissing tot reorganisatie en herstructurering van de Taalunie

— 219 (BZ 1992) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 164

Spreker : de heer H. Olaerts

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer L. Dierickx tot de heer N. De Batselier, **Vlaamse minister** van Leefmilieu en Huisvesting over de naleving van de Europese richtlijnen van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand, blz. 165

Sprekers : de heren L. Dierickx, A. Denys, F. Wymeersch, F. Vercot, M. Olivier, minister N. De Batselier

Interpellatie van de heer L. Van Nicuwenhuisen tot de heer N. De Batselier, **Vlaamse minister** van **Leefmilieu** en Huisvesting over de voorbereiding van een mogelijke ingebruikneming van de smccrpijp van Tessenderlo naar **Antwerpen**, blz. 170

Sprekers : de heren L. Van Nicuwenhuisen, H. Olaerts, J. Gysels, minister N. De Batselier

Interpellatie van de heer L. Barbé tot de heer N. De Batselier en mevrouw W. Demeester-De Meyer, **Vlaamse minister(s)** van Leefmilieu en **Gezondheidsinstellingen**, over de kwaliteit en de **kwantiteit** van het drinkwater, blz. 174

Sprekers : de heren L. Barbé, minister N. De Batselier

Motie van aanbeveling, blz. 179

Interpellatie van de heer J. Ulburghs tot de heer T. Kelchtermans, **Vlaamse minister** van Openbare Werken, **Ruimtelijke Ordening** en Binnenlandse **Aangelegenheden** over de noord-zuidverbinding in Limburg, blz. 179

Sprekers : de heren J. Ulburghs, H. Olaerts, minister T. Kelchtermans

Interpellatie van de heer F. Dewinter tot de heer J. Sauwens, **Vlaamse minister** bevoegd voor de huisvesting van de **diensten** van het ministerie van de **Vlaamse Gemeenschap** in **Brussel**, blz. 182

Sprekers : de heren F. Dewinter, minister J. Sauwens

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Van den Bossche, mevrouw W. Demeester-De Meyer en mevrouw L. Detiège, **Vlaamse minister(s)** bevoegd voor **Onderwijs, Gezondheidsinstellingen** en bijstand aan personen over het autisme in Vlaanderen, blz. 187

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, F. Dielens, L. Goutry, minister L. Van den Bossche

interpellatie van mevrouw M. Aelvoet tot mevrouw L. Detiège, **Vlaamse minister** bevoegd voor het **Tewerkstellingsbeleid** en **Gezondheidsinstellingen**, over het standpunt van de Vlaamse regering **inzake** het aangekondigde AIDS-onderzoek bij kandidaat-rijkswachters, blz. 193

Sprekers : mevrouw M. Aelvoet, mevrouw L. Maximus, de heren G. Annemans, E. De Groot, F. De Man, F. Van den Eynde, minister L. Detiège

Interpellatie van de heer E. De Groot tot mevrouw L. Detiège, **Vlaamse minister** bevoegd voor **Gezondheidsinstellingen** over de AIDS-preventie, blz. 201

Sprekers : de heer E. De Groot, mevrouw L. Maximus, de heer F. De Man, minister L. Detiège

Motie van aanbeveling, blz. 207

Regeling van de werkzaamheden, blz. 207

2e vergadering

Dinsdag 20 oktober 1992
Middagvergadering

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 15.04 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

L. Appeltans : gezondheidsredenen ;

P. Berben, L. Bourgeois, S. De Clerck, J.-P. Van Rossem : buitenslands ;

E. De Groot, W. Taelman, L. Tobback, F. Willockx : ambtsverplichtingen.

BEGROTINGEN

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende de middelenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 14-A (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

- Ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993
— 15-A (BZ 1992) – Nr. 1 + Bijlagen 1 tot XXIV.
Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting en de verschillende ter zake bevoegde commissies.

BEGROTINGSSTUKKEN

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende begrotingsstukken werden ingediend :

- Toelichtingen bij de middelen- en de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993
— 13-A (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting en de verschillende ter zake bevoegde commissies.
- Administratieve begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993
— 16-A (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting en de verschillende ter zake bevoegde commissies.

ONTWERPEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende ontwerpen van decreet werden ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende vaststelling van het Charter van de Werkzoekende
— 224 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid.
- Ontwerp van decreet houdende diverse bepalingen tot begeleiding van de begroting 1993
— 235 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de verschillende ter zake bevoegde commissies.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende voorstellen van decreet werden ingediend :

- Voorstel van decreet van de heren M. Olivier en P. Breyne c.s. houdende wijziging van artikel 84 van de Huisvestingscode en houdende instelling van een intrestsubsidie voor het bouwen, kopen of verwerven van een woning
— 216 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting.

Voorzitter

- Voorstel van decreet van de heer W. Goossens c.s. betreffende de aftrek van gedane kosten voor veranderingswerken bij aankoop van een sociale woning
— 220 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting.
- Voorstel van decreet van de heer J. Ansoms c.s. houdende maatregelen tot kwaliteitsverbetering van de dienstverlening door **huwelijks-** en relatiebemiddelaars
— 221 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Welzijn en Gezondheid.
- Voorstel van decreet van de heer J. Ansoms c.s. houdende wijziging van het decreet van 23 oktober 1991 betreffende de openbaarheid van **bestuursdocumenten** in de diensten en instellingen van de Vlaamse Executieve
— 222 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken.
- Voorstel van decreet van de heer W. Verreycken houdende de organisatie van een adviserende volksraadpleging over de houding tegenover het verdrag betreffende de Europese Unie, opgemaakt te Maastricht op 7 februari 1992
— 223 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden.
- Voorstel van decreet van de heer H. Lauwers, mevrouw A. Leysen en de heren L. Peeters en M. Van Peel houdende subsidiëring van gemeentebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie inzake het voeren van een **jeugdwerkbeleid**
— 226 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Cultuur.
- Voorstel van decreet van mevrouw A. Leysen en de heren H. Lauwers, L. Peeters en M. Van Peel houdende wijziging van het

decreet van 24 juli 1991 houdende organisatie van het overleg en de inspraak in het gemeentelijk **cultuurbeleid**
— 231 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Cultuur.

- Voorstel van decreet van de heer J. Van Eetvelt houdende wijziging van artikel 70bis van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedebouw
— 233 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heren M. Cordeel en G. Anthucnis betreffende het **scheepsbouwbeleid** in Vlaanderen
— 225 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de **commissie** voor Economie, Energie en Werkgelegenheid.
- Voorstel van resolutie van mevrouw V. Dua, mevrouw M. Vogels en de heer J. Ulburghs betreffende het **scheepsbouwbeleid** in Vlaanderen
— 227 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de **commissie** voor Economie, Energie en Werkgelegenheid.
- Voorstel van resolutie van de heer L. Hancké betreffende het **scheepbouwbeleid** in Vlaanderen
— 228 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de **commissie** voor Economie, Energie en Werkgelegenheid.
- Voorstel van resolutie van de heer

J. Lenssens c.s. betreffende de **scheepsbouwactiviteit** in Vlaanderen
— 229 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid.

- Voorstel van resolutie van de heren F. Wymeersch en L. Van Nieuwenhuysen betreffende maatregelen in verband met de problematiek van de Boelwerf te Temse
— 230 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid.
- Voorstel van resolutie van de heren M. Olivier, G. Swennen, A. Kempinaire, G. Annemans, P. Van Grembergen en H. Van Dienderen in verband met de toestand in en de hulpverlening aan het voormalige Joegoslavië
— 234 (BZ 1992) – Nr. 1.
Verwezen naar de verenigde commissies voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden en Welzijn en Gezondheid.

Intrekking

De voorzitter : De volgende voorstellen van resolutie werden ingetrokken :

- Voorstel van resolutie van de heer L. Hancké betreffende het **scheepsbouwbeleid** in Vlaanderen
— 228 (BZ 1992) – Nr. 1.
- Voorstel van resolutie van de heer J. Lenssens c.s. betreffende de **scheepsbouwactiviteit** in Vlaanderen
— 229 (BZ 1992) – Nr. 1.

BOEK VAN HET REKENHOF

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende boek van het Rekenhof werd ingediend :

- 149e Boek van het Rekenhof. Op-

Voorzitter

merkingen en documenten voorgelegd aan de Vlaamse Raad

— 11 (1992-1993) — Nr. 1.

Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

VERSLAG VAN HET REKENHOF

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende verslag van het Rekenhof werd ingediend :

— Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de ontwerpen van decreet houdende de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1993

— 17-A (BZ 1992) — Nr. 1.

Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting en de verschillende ter zake bevoegde commissies.

ADVIES

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende advies werd ingediend :

— Advies over omroep en parlementaire controle uitgebracht naar aanleiding van de weigering van de BRTN om niet-uitgezonden programma's over de repressie voor te leggen aan de Vlaamse Raad, opgesteld door D. Albrecht (Erasmushogeschool te Brussel), J. Velaers (UFSIA, UIA en KU Brussel) en D. Voorhoof (UG en UIA).

— 232 (BZ 1992) — Nr. 1.

Verwezen naar de commissie voor de Media.

VERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

— door de heren H. Suykerbuyk en D. Van der Maelen namens de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden over het ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het verdrag betreffende de Europese Unie, van zeventien protocollen en van de slotakte met drieëndertig verklaringen, opgemaakt te Maasticht op 7 februari 1992

— 211 (BZ 1992) — Nr. 2.

— door de heer F. Dielens namens de commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid over het voorstel van resolutie van de heren M. Cordeel en G. Anthuenis betreffende het scheepsbouwbeleid in Vlaanderen

— 225 (BZ 1992) — Nr. 3.

JAARVERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende jaarverslagen werden ingediend :

— Jaarverslag 1988 van het Nationaal Waarborgfonds voor Schoolgebouwen.

— Uitvoeringsrekening 1991 van het Fonds voor Bijzondere Jeugdbijstand.

— Jaarverslag 1991 van de BRTN.

Deze jaarverslagen liggen ter inzage bij het secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering.

MOTIES

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende moties

werden ingediend :

— Motie van 22 juni 1992 van de gemeenteraad van Leuven betreffende de verdeling van bijkomende middelen onder de Vlaamse gemeenten.

Verwezen naar de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken.

— Motie van 29 juni 1992 van de gemeenteraad van Herentals betreffende de veiligheid van voetgangers, fietser, vissers en kinderen langsheen het Albertkanaal.

Verwezen naar de commissie voor Openbare Werken en Vervoer.

— Motie van 13 juli 1992 van de gemeenteraad van Torhout betreffende varkenshouderijen.

Verwezen naar de commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud.

VERZOEKSCRIFT

Indiening

De voorzitter : Het volgende verzoekschrift werd ingediend :

— Verzoekschrift van 27 juni 1992 van de studentenraad van het Hoger Instituut voor Beeldende Kunsten Sint-Lucas te Gent betreffende de verlenging van de opleiding beeldende kunsten van vier naar vijf jaar.

Verwezen naar de commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.

BESLUITEN VAN DE VLAAMSE EXECUTIEVE

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende besluiten van de Vlaamse Executieve werden ingediend :

Voorzitter

- Besluit van de Vlaamse Executieve van 9 september 1992 houdende de overheveling van zeventien miljoen honderdduizend frank van basisallocaties van de sectie 18 van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor 1992 naar de basisallocatie 33.03.18 van de sectie 18 van de begroting. Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.
- Beraadslaging van de Vlaamse Executieve houdende machtiging tot het vastleggen, ordonnanceren en betalen van uitgaven aan te rekenen op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1992. Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

MINISTERIEEL BESLUIT

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende ministeriële besluit werd ingediend :

- Ministerieel besluit van 9 september 1992 met betrekking tot de herverdeling van basisallocaties binnen de secties 22 — Basisonderwijs (02), 23 — Secundair onderwijs (02), 25 — Hoger Onderwijs buiten de Universiteit (02) en 28 — PMS-centra (02). Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

OPMERKING VAN HET REKENHOF

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende opmerking van het Rekenhof werd ingediend :

- Opmerking N 14 J 801.640 B 1 van

6 oktober 1992 betreffende de begrotingsberaadslaging van de Vlaamse Executieve van 9 september 1992 houdende machtiging tot het vastleggen, ordonnanceren en betalen van uitgaven, aan te rekenen op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap 1992 (sectie 18, b.a. 33.03). Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

BRIEVEN VAN HET REKENHOF

Indiening en verwijzing

De voorzitter : De volgende brieven van het Rekenhof werden ingediend :

- Brief N 14 J 784.026 B1 van 26 augustus 1992 betreffende het ministerieel besluit van 15 juli 1992 met betrekking tot herverdeling van basisallocaties (Programma 82). Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.
- Brief N 14 J 786.359 B1 van 26 augustus 1992 betreffende het ministerieel besluit van 6 augustus 1992 met betrekking tot herverdeling van basisallocaties (Programma 41). Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.
- Brief N 14 J 797.018 B 1 van 22 september 1992 betreffende het besluit van de Vlaamse Executieve van 9 september 1992 betreffende de herverdeling van basisallocaties in het programma 18. Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.
- Brief N 14 J 798.976 B1 van 29 september 1992 betreffende het ministerieel besluit van 9 september 1992 met betrekking tot herverdeling van basisallocaties (Programma's 22, 3, 3, 25 en 28). Verwezen naar de commissie voor Financiën en Begroting.

KENNISGEVING VAN DE VLAAMSE EXECUTIEVE

Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgeving van de Vlaamse Executieve werd ingediend :

- Kennisgeving van de Vlaamse Executieve van 6 oktober 1992 betreffende de standpuntbepaling van de Vlaamse regering inzake de „Voorstellen tot vervollediging van de federale staatsstructuur”.

Deze kennisgeving ligt ter inzage bij het secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering.

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitragehof liggen ter inzage bij het secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering :

- Arrest nr. 52/92 van 9 juli (rolnummer 296) ;
- Arrest nr. 53/92 van 9 juli 1992 (rolnummer 297) ;
- Arrest nr. 54/92 van 9 juli 1992 (rolnummer 302) ;
- Arrest nr. 55/92 van 9 juli 1992 (rolnummers 303 tot en met 323) ;
- Arrest nr. 56/92 van 9 juli 1992 (rolnummer 327) ;
- Arrest nr. 57/92 van 14 juli 1992 (rolnummer 385) ;
- Arrest nr. 59/92 van 8 oktober 1992 (rolnummer 295) ;
- Arrest nr. 60/92 van 8 oktober 1992 (rolnummer 429) ;
- Arrest nr. 61/92 van 8 oktober 1992 (rolnummer 328) ;
- Arrest nr. 62/92 van 8 oktober 1992 (rolnummer 344) ;

Voorzitter

- Arrest nr. 63/92 van 8 oktober 1992 (rolnummers 368 en 390).

KENNISGEVINGEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende kennisgevingen van het Arbitragehof betreffende prejudiciële vragen liggen ter inzage bij het secretariaat van de Raad, Afdeling Openbare Vergadering :

- Rolnummer 421 ;
- Rolnummer 322 ;
- Rolnummer 425 ;
- Rolnummers 427 en 431 ;
- Rolnummer 434 ;
- Rolnummer 435.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN (Regl. art. 74)

Indiening

De voorzitter : Schriftelijke vragen werden ingediend door :

- mevrouw M. Aelvoet, de heren V. Anciaux, G. Annemans, J. Ansoms, G. Anthuenis, L. Appeltans, A. Arts, E. Baldewijns, L. Barbé, M. Bourgois, P. Breynne, H. Brouns, X. Buisseret, M. Capoen, G. Cardoen, J. Caudron, W. Cortois, mevrouw S. Creyf-Blondé, de heren J. De Bremaeker, S. De Clerck, E. De Groot, F. De Man, J. Demeulenaere, J. De Meyer, W. Demuyt, A. Denys, J. De Roo, J. Devolder, F. Dewinter, M. Didden, J. Eeman, G. Geens, J. Geysels, F. Ghesquière, M. Logist, M. Maertens, H. Marsoul, mevrouw L. Maximus, mevrouw T. Merckx-Van Goey, mevrouw L. Nelis-Van Liedekerke, de heren M.

Olivier, J. Peeters, L. Peeters, W. Peeters, L. Pierco, D. Ramoudt, A. Schellens, E. Schuermans, W. Seeuws, L. Standaert, H. Suykerbuyk, R. Swinnen, J. Tavernier, J. Timmermans, J. Ulburghs, J. Valkeniers, B. Vandendriessche, F. Van den Eynde, D. Van der Maelen, E. Vandersmissen, H. Van Dienderen, J. Van Eetvelt, P. Van Grembergen, R. Van Hooland, E. Vankeirsbilck, G. Vanleenhove, L. Van Nieuwenhuysen, E. Van Vaerenbergh, G. Verhofstadt, G. Vermassen, F. Vermeiren, W. Verreycken, mevrouw M. Vogels.

SAMENSTELLING VAN EEN COMMISSIE EN EEN WERKGROEP

Wijziging onder de vaste en de plaatsvervangende leden

De voorzitter : Dames en heren, de lijst met de door de SP-fractie en de PW-fractie voorgestelde wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden van een commissie en een werkgroep werd op de banken rondgedeeld.

Ik neem aan dat u mij eveneens van voorlezing ervan ontslaat. (*Instemming*)

Voor de SP-fractie is :

- in de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en **Ambtenarenzaken** de heer Bossuyt als vast lid vervangen door de heer Leo Peeters en de heer Leo Peeters als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Bossuyt.

Voor de PVV-fractie is :

- in de werkgroep Sport wijlen de heer Willy De Clerck als vast lid vervangen door de heer Van Aperen en de heer Van Aperen als plaatsvervangend lid vervangen door de heer Ramoudt.

REGERINGSVERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de regeringsverklaring van de Vlaamse regering.

Minister Van den Brande, voorzitter van de Vlaamse regering, heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ons Vlaams parlement heeft vandaag overeenkomstig de bijzondere wet tot hervorming der instellingen een nieuwe Vlaamse regering, bestaande uit acht leden, verkozen. De Vlaamse ministers hebben de eed afgelegd in de handen van de voorzitter van de Raad en de Vlaamse regering heeft een voorzitter verkozen. Deze verkiezing werd inmiddels door de Koning bekrachtigd. Aldus is de Vlaamse regering samengesteld overeenkomstig de organieke wetgeving die de werking van onze instellingen regelt.

Deze wet onderscheidt twee opeenvolgende periodes, met andere regels op het vlak van samenstelling en werking van de Vlaamse regering. De Vlaamse regering is volgens de wet in een eerste fase van vier jaren een afspiegelingscollege, met vertegenwoordigers van de belangrijkste fracties van de Vlaamse Raad. Na de jongste verkiezingen hebben echter twee fracties geweigerd gemeenschapsministers aan te wijzen, zodat de vorige Vlaamse regering in feite reeds een meerderheidsregering was. De vraag is gerezen of in die omstandigheden de Vlaamse regering vandaag, wanneer het gewone stelsel van de meerderheidsregering van kracht is geworden, al dan niet als van rechtwege ontslagnemend kan worden beschouwd. Deze vraag heeft belangrijke politieke aspecten waarin u als Vlaams parlement het laatste woord heeft.

Teneinde dienaangaande alle twijfel en discussie uit te sluiten, heb ik in overleg met het bureau van de Vlaamse Raad besloten het mandaat van de vorige Vlaamse regering ter beschikking te stellen van het Vlaamse parlement. Op die wijze is er vol-

Van den Brande

ledige klaarheid over de legitimiteit en wettelijkheid van de huidige, nieuwe Vlaamse regering.

De bevoegdheidsverdeling in de schoot van de Vlaamse regering zal dezelfde zijn als deze van de vorige regering, zodat ook hierdoor de nodige bestuurlijke continuïteit is verzekerd.

De nieuw verkozen regering steunt op dezelfde politieke meerderheid als de vorige regering en zal zich uitdrukkelijk aan hetzelfde **beleidsprogramma** houden. De vorige regering had immers een globaal, uitgewerkt regeerprogramma, dat in het Vlaams parlement werd goedgekeurd op 5 februari laatstleden en waarvan ik trouwens had gezegd dat het voor de volledige legislatuur zou gelden. Dit ambitieus programma bevat de krachtlijnen van een eigen Vlaams beleid en zal, zoals weergegeven in het gedrukte stuk nummer 10, van de bijzondere zitting 1992, onverkort, volledig en met grote slagvaardigheid worden uitgevoerd.

Voorzitter, collega's, de Vlaamse regering heeft de voorstellen tot vervollediging van de federale staatsstructuur getoetst aan het Vlaamse programma voor institutionele hervormingen dat deel uitmaakt van het Vlaamse regeerakkoord.

De Vlaamse regering stelt vast dat haar tienpuntenprogramma nagenoeg volledig wordt gerealiseerd. (*Protest bij de VB-fractie*)

Heren van het Vlaams Blok, u schijnt rumoerig te zijn in de klas wanneer u aan punten denkt.

Voorzitter, collega's, de rechtstreekse verkiezing van een eigen Vlaams parlement wordt werkelijkheid en dit met de volledige erkenning van het territorialiteitsbeginsel.

Tevens worden de bevoegdheden van de Vlaamse Gemeenschap sterk uitgebreid : landbouw, leefmilieu, buitenlandse handel, wetenschapsbeleid, organieke wetgeving inzake OCMW's en intercommunale verenigingen, de impliciete en strafrechtelijke

bevoegdheden ; bovendien krijgt de Vlaamse Gemeenschap volwaardige bevoegdheid in haar domeinen op het internationaal vlak.

De splitsing van de provincie Brabant maakt een einde aan de inertie op provinciaal vlak en biedt nieuwe mogelijkheden voor de vrijwaring van het Vlaamse karakter van de streek rond Brussel.

De hervorming van het **tweekamerstelsel** verhoogt de efficiëntie van de federale wetgevende macht en wordt uitgevoerd zonder verhoging van het aantal mandatarissen.

De invoering van een **legislatuurparlement** en -regering komt de politieke stabiliteit ten goede.

De verdeling van de financiële middelen gebeurt op een voor Vlaanderen correcte wijze door het gebruik van de verdeelsleutel opbrengst van de personenbelasting, en zorgt ervoor dat voortaan de gemeenschappen en gewesten in staat zullen zijn om hun problemen zelf op te lossen zonder afwenteling op de federale overheid.

De schrapping van de mogelijkheid om bij koninklijk besluit middelen over te hevelen naar gemeenschappen en gewesten versterkt hun financiële verantwoordelijkheid zodat de federale inspanningen voor de absolute noodzakelijke sanering van het overheidstekort niet langer worden gehypothekeerd.

Eindelijk wordt ook de **zetelverdeling** voor het Europees Parlement in een voor Vlaanderen **normale** verhouding vastgesteld.

Wat de financiële transfers in de sociale zekerheid betreft, **dic niet** op basis van solidariteit en objectieve factoren kunnen worden verklaard, vraagt de Vlaamse regering dat de federale regering concreet en **duidelijk** uitvoering geeft aan haar **beslissing** ter zake. **Zelf heeft** zij **hicromtrem** de beslissing **genomen** om Vlaamse onderzoekers te **belasten** met een beleidsonderzoekend onderzoek inzake de transparantie van de financiële transfers in de sociale zekerheid. Vanuit de **Vlaamse rege-**

ring zullen wij met bijzonder grote waakzaamheid nagaan in welke mate de federale regering concreet uitvoering geeft aan deze punten.

De Vlaamse regering meent dan ook dat terecht in de aanhef van de Grondwet zal worden ingeschreven dat België een federale staat is.

Een eigen rechtstreeks verkozen parlement en een verruimde autonomie zullen belangrijke troeven blijken bij de verdere uitbouw van het nieuwe Vlaanderen in een federale staat.

Tenslotte mogen we niet uit het oog verliezen dat ten gevolge van dit communautair akkoord Vlaanderen ook over meer middelen zal beschikken. De Vlaamse regering zal in beginsel deze nieuwe middelen niet aanwenden om de uitgaven voor de huidige bevoegdheden voor 1992 en 1993 te verhogen. Deze bijkomende middelen zullen bij voorrang aangewend worden om de financiële toestand van Vlaanderen te verbeteren. De opbrengsten van een eventuele Eco-taks zullen worden aangewend voor de financiering van de globale milieu-uitgaven.

De Vlaamse economie zond de laatste maanden enkele onrustwekkende signalen uit. Meest in het oog springend waren de rationalisaties en **af-dankingen** in een aantal bedrijven. De cijfers inzake bedrijfssluitingen bevestigen dat de Vlaamse conjunctuur moeilijke tijden doormaakt en tegemoetgaat.

Tussen augustus 1991 en augustus 1992 nam het aantal bedrijfssluitingen immers met niet minder dan 21 procent toe.

Inzake werkloosheid zijn de cijfers evenmin rooskleurig. Het aantal volledig werklozen lag eind september 15,9 procent hoger dan een jaar geleden. Een vergelijkbare stijging stelt **men** eveneens vast in alle Europese lidstaten. De ongunstige evolutie van de werkloosheid is grotendeels het gevolg van de internationale **conjunctuurverslappening** die medio 1990 — naar aanleiding van het Golfconflict — is ingetreden. In 1991 kende Vlaanderen zelfs een negatieve groei van de industriële produktie. Eind

Van den Brande

deze week gaat de Vlaamse regering met de sociale partners rond de tafel zitten om het **werkgelegenheidsbeleid** in Vlaanderen te evalueren en eventueel bij te sturen, niet alleen wat de overheid betreft maar ook — via overleg — wat de ondernemingen in Vlaanderen zelf betreft. De toename van de werkloosheid moet ook opnieuw onze aandacht versterken voor de structurele zwakheden van de Vlaamse economie. Wij moeten onze sterkten en zwakten analyseren en op basis hiervan een **toekomstgerichte economische strategie** ontwikkelen. Op deze wijze moeten we ons maximaal inzetten voor duurzame werkgelegenheid.

De Vlaamse regering heeft de afgelopen maanden belangrijke inspanningen geleverd voor grote **investeringsprogramma's** in infrastructuur, sociale woningbouw, milieu en **bejaardenvoorzieningen**. Ook deze programma's zouden een positief effect op de werkgelegenheid moeten creëren zonder dat zij het gezond budgettaire beleid in het gedrang mogen brengen.

Onze eerste opdracht voor de komende tijd is de grootste aandacht voor het economische en sociale welzijn in Vlaanderen. De Vlaamse regering zal ook verder werken aan een nieuwe bestuurlijke en politieke cultuur. In Vlaanderen moet een moderne en efficiënte administratie worden uitgebouwd waarbij de dienstverlening aan de bevolking centraal staat.

De rechtstreekse verkiezing van de Vlaamse Raad moet leiden tot een nieuwe verhouding in de werking tussen het Vlaamse parlement en de Vlaamse regering. Deze nieuwe cultuur moet in Vlaanderen tot uiting komen in een algemeen Vlaams **basisdecreet** dat in samenspraak met het Vlaamse parlement wordt uitgewerkt. De nieuwe Vlaamse regering wil hierbij een stimulerende rol spelen.

Laten we dus nu onze gezamenlijke verantwoordelijkheid opnemen om — in Vlaanderen zelf — die structu-

ren en regels voor te bereiden die Vlaanderen moeten uitbouwen tot een moderne, eigentijdse, welvarende, sociale en solidaire samenleving.

Het politieke landschap van Vlaanderen wordt dus grondig vernieuwd in zijn democratische werking. Meer dan ooit is samenwerking nodig tussen al de politieke, sociale, economische, culturele en nieuwe maatschappelijke bewegingen die zich aandienen.

Vlaanderen staat nu op een keerpunt. Tijdens het vorige **investituurdebat** hebben sommigen getwijfeld aan de slaagkansen van het Vlaamse tienpuntenprogramma. Binnenkort kan een direct verkozen Vlaamse Raad een stuwende rol spelen in de verdere uitbouw van een autonoom Vlaanderen. De Vlaamse regering zal de komende jaren alles in het werk stellen om deze beslissende en onomkeerbare stap in de Vlaamse autonomie maximale kansen te geven. Zij zal alle Vlamingen mobiliseren om mee te werken aan het Vlaamse project dat steunt op volgende pijlers : visie, strategie, Vlaamse eigenheid en noodzakelijke samenwerking. Ook op bestuurlijk vlak zal de Vlaamse regering de Vlaamse instellingen verder moderniseren zodat de twintigste eeuw een sterk autonoom, een economisch krachtig en sociaal Vlaanderen zal laten zien. Het is op deze basis dat wij aan de Vlaamse Raad het vertrouwen vragen voor ons programma. (*Applaus bij de meerderheid*)

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, wij kunnen onmiddellijk onze werkzaamheden aanvatten, aangezien er toch niets nieuws is gezegd. (*Gelach bij de PW*)

De voorzitter : Mijnheer Denys, ik stel voor de beslissing van het uitgebreid bureau van de Vlaamse Raad te eerbiedigen. Dat vormt meteen een goede start van de zitting.

Dames en heren, het debat over de regeringsverklaring zal om 16 uur worden aangevat. De tekst ervan wordt u aan de uitgang van de zaal overhandigd.

— *De vergadering wordt geschorst om 15.20 uur.*

— *De vergadering wordt hervat om 16.10 uur.*

REGERINGSVERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING

Debat

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is het debat over de regeringsverklaring van de Vlaamse regering.

De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren ministers, geachte collega's, vandaag is de proportionele regeringsformule begraven. De Vlaamse liberalen zijn daar niet rouwig om. Het einde was al even surrealistisch als het begin ervan :

— *artificieel begonnen in 1988 om een door Vlaanderen niet gewilde, nationale coalitie mogelijk te maken.*

— *artificieel beëindigd in 1992 om diezelfde en vandaag door Vlaanderen verguisde coalitie in leven te houden.*

Want, collega's, de proportionele formule moest al veel vroeger beëindigd zijn geweest. Met name bij de regeringsvorming na de verkiezingen van 24 november. Er waren wetsvoorstellen van PVV, SP en Volksunie en Agalev om vanaf het begin ordentelijk te besturen en onmiddellijk met een meerderheidsregering te starten. Eén Vlaamse partij was daar echter tegen, met name de CVP. Deze partij wenste de proportionele formule te behouden tot het bittere einde.

De reden was vrij eenvoudig. Met de proportionele formule had de CVP een wettelijke kapstok om haar keuze voor een regering met socialisten aan de misnoegde achterban te verkopen.

Ik weet niet hoe de gemoedsrust van

Denys

de CVP-achterban geëvolueerd is. Wat ik wel weet, is dat de kiezer in Vlaanderen deze **meerderheidscoalitie** niet pikt. Alle opiniepeilingen na de vorming van de regering tonen een permanent afkalven van deze coalitie aan. De meest recente opiniepeilingen tonen zelfs aan dat deze regering met de drie partijen geen meerderheid meer heeft in Vlaanderen. Tezamen krijgen CVP, SP en Volksunie vandaag de steun van amper 44 percent van de Vlamingen.

Ik weet dat opiniepeilingen geen verkiezingen zijn. Mathematisch heeft de huidige regering nog wel voldoende zetels in de Vlaamse Raad om over een meerderheid te beschikken. Maar deze voortdurende terugval in de opiniepeilingen toont wel aan wat de bevolking over u denkt : deze Vlaamse meerderheid heeft elke morele autoriteit verloren. De Vlaamse meerderheidscoalitie van socialisten en CVP wordt door de Vlamingen verguisd, gewantrouwd en afgekeurd.

Dat wordt trouwens niet alleen aangetoond in het peilen naar de percentages van het partijkiezgedrag, maar ook naar de bekendheid van de politici in Vlaanderen. Kunt u het zich inbeelden : Vlaanderens premier staat zelf niet bij de twintig eerst gerangschikten. Het is de eerste keer dat zoiets voorkomt. Het is de eerste keer dat de Vlaamse populariteit van de leden van de Vlaamse Regering zo diep onder het vriespunt ligt. Wij worden geconfronteerd met de minst populaire Vlaamse regering die wij ooit hebben gekend. (**Onderbreking door de heer Vandenbroucke**) Mijnheer Vandenbroucke, bij politici met een normale gezonde reactie zou normaal gezien een lichtje beginnen branden en zou men bij een **hersamenstelling** van de regering, bij het afleggen van een regeerverklaring voor het parlement, zich moeten afvragen of men wel goed bezig is. Dat is het minste dat men kan doen. Bij de regeerverklaring die wij vandaag hebben gehoord, hebben wij ter zake niets vernomen. Niets nieuws wordt hier meegedeeld. Het opnieuw sa-

menstellen van de Vlaamse regering wordt hier enkel afgedaan als een formalistische aangelegenheid.

Geachte collega's, verguisd worden door een meerderheid van de Vlaamse bevolking en toch schouderophalend gewoon verder doen kan slechts op twee manieren worden verklaard. Ofwel maakt de uitoefening van de macht u zo verblind dat u niet meer weet wat er leeft bij de mensen, ofwel is de panische angst voor nieuwe verkiezingen zo groot dat u blindelings bijna als een automatische piloot blijft verder regeren, zonder te weten waar u zal uitkomen.

Mijnheer de voorzitter, het minste dat men vandaag had kunnen doen, was zich afvragen hoe het komt dat deze Vlaamse regering, met al haar middelen en haar uitgebreid **bevoegdheidspakket** — de **minister-president** heeft er zojuist in zijn beleidsverklaring naar verwezen — niet aanslaat bij de Vlaamse bevolking en zo ongeliefd en zo onbekend blijft.

Geachte collega's, dit heeft niets te maken met goede of slechte **media**-begeleiding. Het heeft er alleen mee te maken dat de bevolking zeer goed aanvoelt dat deze regering noch een ruggegraat noch een eigen gelaat heeft. Deze Vlaamse regering reageert in functie van wat de tandem **Jean-Luc Dehaene-Herman Van Rompuy** beslist. Deze Vlaamse regering is een zeer zwak aanhangsel van de nationale Belgische regering en stemt meer en meer haar houding af op het CVP-partijbelang. Het **meest** typerende was de reactie van de Vlaamse regering op het **Sint-Michielsakkoord**. Drie dagen na het bereiken van het Dehaene-akkoord en drie dagen vóór de herverkiezing van de CVP-voorzitter, wordt door de Vlaamse regering een communiqué **verspreid** in een onvervalste **hocra**-stijl met enkel de bedoeling in de handjes te klappen en te stellen dat wat men gedaan heeft, schitterend is. Er was geen inhoud in terug te vinden. **Het** had slechts de **bedoeling** de **opgefokte** euforie-stemming in de Vlaamse pers brandend te houden **tot** aan het CVP-congres, om toe te laten dat **Herman Van Rompuy** opnieuw

zou kunnen worden verkozen met 68 percent van de stemmen.

Het minste dat de Vlaamse regering had kunnen doen was, een objectieve inhoudelijke analyse geven van de uitvoering van het communautair akkoord. Er is heus iets meer te zeggen over dat akkoord dan alleen het maken van een demagogische optelsom over wat nu al dan niet werd gerealiseerd.

Geachte collega's, het Vlaams Blok geeft 4 op 10. De Vlaamse regering geeft, in navolging van de **meerderheids**partijen 8 op 10. Ik zal hierover niet discussiëren, maar beiden hebben gelijk of ongelijk om de eenvoudige reden dat de tien punten van het Vlaamse regeerprogramma zo vaag omschreven zijn dat de meest ruime interpretatie mogelijk is. Zich daartoe beperken is naar ons gevoel een staaltje van platte partijpolitiek.

Er werd niet vermeld dat hierin opnieuw een wafelijzer van 100 miljard frank schuilt, noch dat er enige waarborg is om de transfers in de sociale zekerheid af te bouwen. U hebt niets gezegd over het feit dat er hier in feite sprake is van de afbouw van de fiscale autonomie. U hebt niet gezegd dat er in feite niets voorzien is inzake de residuaire bevoegdheden, noch dat Brussel in wezen een doolhof wordt voor de burger.

Dat allemaal niet aanhalen en alleen een communiqué verspreiden dat deze euforie kunstmatig hoog houdt, toont aan dat men op de eerste plaats reageert om het Belgisch belang van die regering en het eigen **CVP-partij**belang te dienen.

Een ander voorbeeld was de vaudeville rond de voorstelling van de Vlaamse begroting 1993. De begroting 1993 werd voorgesteld met een verhoging van de onroerende voorheffing. De reactie van de oppositie dienaangaande was uiteraard voorspelbaar. Inderdaad, op een ogenblik dat de middelen via de **financierings**wet met méér dan 15 miljard frank verhogen, was het pakken van de Vlaamse eigenaar en de Vlaamse eigendom onverantwoord. In een reactie daarop zei mevrouw Demeester

Denys

dat de verdubbeling van de onroerende voorheffing nodig was om een orthodoxe begroting te kunnen indienen. Met een orthodoxe begroting bedoelt mevrouw Demeester weliswaar een tekort van 52 miljard frank en een globale schuld van 270 miljard frank! Volgens haar was de oppositie demagogisch : een Vlaams beleid voeren zonder die belastingverhoging was onmogelijk !

Welnu, collega's, het kan verkeren en zeker bij de CVP. Deze Vlaamse belastingverhoging viel precies in dezelfde periode van de 60 miljard frank belastingverhoging in de nationale begroting. Het protest hieromtrent vanwege de CVP-achterban was bijzonder luid. Zelfs de brave CVP-senatoren begonnen zenuwachtig te worden. Men moest dus zoeken naar een fopspeentje en dat was vrij vlug gevonden door de belastingverhoging van de onroerende voorheffing geen doorgang te laten vinden.

De PVV rouwt daar uiteraard niet om. Deze situatie toont echter aan hoe het Vlaams beleid in functie staat van de platte partijpolitiek van de CVP.

Mijnheer de voorzitter, de Vlaamse regering probeert het ontbreken van inhoudelijke ruggegraat toe te dekken met bombastische verklaringen en prestige-opkrikkende uiterlijkheden.

Mijnheer Van den Brande, u noemt uzelf graag de minister-president van Vlaanderen. Ik gun u deze titel want het kost geen geld en het stemt u gelukkig. Daarover maakt de PVV dus geen enkel probleem. Wat wij u echter niet gunnen, is de aankoop van een prestigieuze ambtswoning, met name het hotel Errera, waarvan de kostprijs 170 miljard frank, excuuseer 170 miljoen frank bedraagt. (*Gelach*)

Ik heb dus gelezen dat de kostprijs 170 miljoen frank bedroeg en de restauratiekosten 100 miljoen frank. En dat vind ik niet zo grappig ! (*Gelach*)

Mijnheer Bossuyt, meer dan 300 miljoen frank uitgeven voor eigen eer en glorie op een ogenblik dat iedereen

moet inleveren, dat ZOU u als socialist toch pijn moeten doen. Zoiets neemt de PVV niet. Deze aankoop — en ik herhaal het — is louter en alleen voor eigen eer en glorie. Er is immers reeds voorzien in een spiksplinter-nieuwe huisvesting voor de Vlaamse regering op het Martelarenplein. Naar verluidt moet het hotel Errera dienen om buitenlandse gasten te ontvangen, maar daarvoor werd het kasteel van Ham te Steenokkerzeel toch gerenoveerd ?

Ik ben dus van oordeel dat het hier enkel gaat om onverantwoorde uitgaven die enkel dienen om het eigen prestige op te krikken en het gebrek aan een inhoudelijke ruggegraat toe te dekken.

De minister-president heeft, naast deze pronkerige en overbodige aankoop, ook geprobeerd zijn imago op te vijzelen door inzake Vlaams radicalisme het Vlaams Blok bij te benen. In volle vakantieperiode, toen niemand hem kon interpellieren, wilde hij plots, naar Tsjechisch voorbeeld, een Vlaamse Claus worden en het separatisme bepleiten. U hebt gezegd, mijnheer de minister-president : nog één Waalse linke stoot en ik zal zelf in het Vlaamse parlement de Vlaamse onafhankelijkheid uitroepen. Dat stond te lezen in het weekblad Trends.

Collega's, die houding staat natuurlijk in schril contrast met zijn brave reactie op het communautaire akkoord, waar geen enkele waarborg is gegeven inzake het wegwerken van de transfers en waar ook niet wordt gesproken van fiscale verantwoordelijkheid. Dat heeft ons al vlug opnieuw de echte Van den Brande leren kennen. Hij blijft zoals hij was als fractievoorzitter. Hij was de man die altijd riep : hou me tegen, of ik bega ongelukken ! Collega's, de Franstaligen weten al lang dat hij het symbool is van wat de heer Spitaels noemt de Vlaamse leeuw zonder tanden.

Mijnheer de minister-president, u weet dat wij altijd objectiviteit nastreven. (*Gelach*) Eerlijkheidshalve moet ik u één positief punt geven, namelijk voor uw houding ten opzichte van de problemen bij de Boelwerf in Temse.

Wij hebben uw consequente houding in dat moeilijk dossier geprezen en zelfs vanuit de oppositie gesteund. U stond op de strikte toepassing van de Vesoc-richtlijn, ondanks de socialisten, die opnieuw wilden subsidiëren in een bodemloze put. Spijtig genoeg is juist in dat dossier uw schrijnend zwakke positie aan het licht gekomen en werd u door de nationale ministers vernederd. De heer Willockx en zelfs mevrouw Smet dribbelden in pure Van Vossenstijl. Zonder rekening te houden met uw bevoegdheden zochten zij in de eerste plaats electoraal te scoren. Ik heb sedert 1981 nog nooit meegemaakt dat een Vlaams minister door nationale ministers zo flagrant werd vernederd inzake bevoegdheidsoverschrijding. Opnieuw reageerde u als een leeuw zonder tanden. U liet begaan. Wij hebben vorige week gelezen dat u uiteindelijk toch zou gereageerd hebben. U hebt beleefd een briefje geschreven en gevraagd om het nooit meer te doen. U bent ervaren genoeg om te weten dat niemand van zo'n briefje wakker ligt.

De heer P. Tant : Hij zat te klapper-tanden.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, vandaag laat de Vlaamse regering een nieuwe kans liggen. Het minste wat ze had kunnen doen, was van deze regeringsverklaring gebruik maken om bij te sturen en tenminste aandacht te schenken aan de afkeuring van de bevolking. Dat wordt zelfs niet overwogen. Meer dan ooit is het duidelijk dat deze regering wordt gestuurd en geleid door de vakbonden en de verenigde belangengroepen uit het SERV-cenakel. Voor hen, die zo overtuigd zijn van het eigen gelijk en zo bekommerd zijn om de eigen macht, is zelfs de meest vernietigende opiniepeiling onvoldoende om ze van gedachte te doen veranderen.

Al degenen in Vlaanderen die dromen van de broodnodige politieke vernieuwing weten nu alvast één zaak zeker : deze droom zal nooit kunnen worden gerealiseerd door de vastgeroeste partijen van de huidige coalitie. Maar er is hoop. Deze coalitie kan nog wel een tijdje stand houden,

Denys

maar haar lot is nu reeds bezegeld. Het is een regering zonder steun van de bevolking en een dergelijke regering is gedoemd om een pijnlijke dood te sterven. Wij hebben daar maar iets aan toe te voegen : hoe vlugger, hoe beter.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, zoals de voorzitter van de Vlaamse Raad vanmorgen zei, hebben wij op 16 oktober 1991, enkele dagen na de regeringscrisis rond de regionalisering van de wapenhandel, in de Vlaamse Raad unaniem een voorstel van resolutie aangenomen houdende de prioritaire doelstellingen van de Vlaamse Gemeenschap inzake institutionele hervormingen.

Het is deze resolutie die na de verkiezingen de basis vormde van het tienpuntenprogramma van de Vlaamse regering, die voor het eerst in haar regeerverklaring een hoofdstuk opstelde over de staatshervorming. De Vlaamse onderhandelaars wisten dat de Vlaamse Raad dit **tienpuntenprogramma** beschouwde als een geheel en dat over bepaalde essentiële punten niet kon worden onderhandeld, laat staan dat toegevingen worden gedaan.

Hiermee hebben wij het bewijs geleverd dat een parlementaire instelling, de Vlaamse Raad, enorm weegt op de politieke besluitvorming in dit land, dat door de unanieme houding van de Vlaamse Raad de nieuwe doorbraak is kunnen komen in de staatshervorming en dat we in de komende jaren rechtstreekse verkiezingen kunnen hebben van het Vlaamse parlement.

Weinigen geloofden dat de Dialoog van gemeenschap tot gemeenschap een kans op slagen had. Sommigen verklaarden het federalisme reeds dood en juichten toen in juli jongstleden de dialoog dreigde te mislukken. Anderen verhoopten op een verrottingsstrategie. Voor de PVV moest dit uitmonden in een politieke herverkeveling en het Vlaams Blok

droomde van een institutionele chaos die tot separatisme zou leiden. De christendemocraten blijven trouw aan hun concept van federalisme dat zij reeds sedert meer dan twintig jaar in hun programma hebben opgenomen en dat zij stap voor stap hebben gerealiseerd. Deze inspanningen worden vandaag beloond. Een jaar na het PS-dreigement met de institutionele atoombom wordt België in artikel 1 van de Grondwet uitgeroepen tot een federale staat, maar dan overeenkomstig het Vlaamse programma. Ik heb hier in dit halfroed reeds herhaaldelijk gezegd dat er hier twee soorten politieke partijen zijn, zij die het moeten hebben van demagogie, van slogans en van destructie en zij die hun verantwoordelijkheid opnemen, ook vanuit de oppositie. Want zonder de medewerking van de Groenen en zonder de medewerking van de Volksunie zal deze hervorming geen tweederde meerderheid in het nationale Parlement krijgen en de heren van de liberalen die spreken van een nieuwe politieke cultuur kunnen op dat vlak van een aantal partijen nog wel enkele lessen krijgen.

Het is voor ons een historisch moment en wij zullen in de komende jaren een volwaardige parlementaire vertegenwoordiging kennen en onze gemeenschap op een democratische manier kunnen uitbouwen. De PVV wil de staatshervorming helemaal overdoen vanaf 1970. Dat is niet ernstig, Mijnheer Denys. U weet **zeer** goed dat dit niet haalbaar is en **eigenlijk** hebt u gecapituleerd voor uw verantwoordelijkheid. Dat zal de historische waarheid zijn.

Net voor het zomerreces **hebben** wij een resolutie aangenomen **over** de territorialiteit. Deze is **integraal** gerealiseerd. Mevrouw Neyts **heeft** in een interview gezegd dat zij **eigenlijk** heimwee heeft naar het historisch hertogdom Brabant. Ons verheugt het dat deze provincie is gesplitst en dat **wij** een eigen **Vlaamse provincie** Brabant zullen hebben.

Er komt voor de Franstaligen in Voren en in de rand geen **stemrecht** voor de Franse **Gemeenschapsraad** of het Waals Gewest. **Bovendien**

moeten verkozenen in een regionale assemblée daar ook gedomicilieerd zijn.

In verband met de splitsing van het kiesarrondissement **Brussel-Halle-Vilvoorde** werd in het Vlaamse tienpuntenprogramma bepaald dat deze splitsing voor de Vlamingen enkel aanvaardbaar is op voorwaarde dat zij in Brussel een gewaarborgde vertegenwoordiger van de Vlamingen hebben.

Wanneer het aantal kamerleden van 212 tot 150 wordt verminderd zou er bij een splitsing van het kiesarrondissement **Brussel-Halle-Vilvoorde** geen enkele Vlaamse verkozenen in het nationaal parlement zetelen. Wij menen dat dit voldoende reden is om een status-quo te bepleiten, aangezien het de enige manier is om voortaan nog Brusselse Vlamingen in het nationaal parlement te laten zetelen.

Wij zijn voorstander van een band tussen Vlaanderen en Brussel en in dit akkoord wordt volgens ons deze band versterkt. Op een ogenblik dat Wallonië Brussel afstoot, zouden wij een historische fout begaan indien wij tussen Vlaanderen en de Vlaamse Brusselaars een wig zouden drijven.

De Brusselse Vlamingen blijven financieel geborgen in de Vlaamse Gemeenschap. Wij hebben daarvoor altijd gepleit, maar niet voor een vierde gewest of voor een andere constructie waarin de Brusselse Vlamingen misschien wel decretale bevoegdheid zouden krijgen maar geen financiële middelen. Dat is voor ons zeer belangrijk. Immers, deze band tussen Vlaanderen en Brussel gaat ook in tegen de drieledigheid van dit land, terwijl op die manier de band met de hoofdstad blijft bestaan.

Er komen nieuwe bevoegdheden **op** talrijke terreinen. De internationale rol van de Vlaamse Gemeenschap wordt versterkt en er komt een einde aan de nationale bevoegding van onze instellingen.

Op het financiële vlak wens ik het volgende te zeggen. Vanuit de PVV wordt gezegd dat dit **Sint-Michielsakkoord** de realisatie van de Maas-

Van Rompuy

tricht-norm in gevaar zou brengen. Welnu, wanneer wij het akkoord ontleden, stellen we vast dat de extra **meerkost** vanaf heden tot 1996 vijf miljard frank zal bedragen. Trouwens, de voorzitter van de regering heeft er zoëven op gewezen dat de meeropbrengst aan Vlaamse kant zal worden gebruikt om onze financiële toestand te verlichten. Deze extra kost zal bijgevolg het bereiken van de 3 percent bepaald in de **Maas-tricht-norm** helemaal niet in gevaar brengen.

Na 1997 zullen er wel extra kosten zijn, maar ter zake moeten wij als Vlamingen indachtig zijn dat wij altijd hebben geëist dat de opbrengst van onze produktie en van onze welvaart ook naar ons zou vloeien. Het koppelen van de middelen van de gemeenschappen en de gewesten aan het bruto nationaal produkt en de verdeling ervan volgens de **personenbelasting** is een zaak die wij steeds hebben gevraagd en tevens een essentiële eis van de Vlaamse beweging.

Wij hebben niet toegegeven aan een bepaalde Franstalige chantage, integendeel. Immers, het kijk- en luistergeld werd aan de Franstaligen niet via een voorschot gegeven. Wij hebben dat niet gedaan, maar integendeel een grote institutionele hervorming afgedwongen.

Wat de transfers betreft verwijs ik naar wat eerste minister Dehaene in het nationale parlement heeft verklaard, met name dat in het kader van het Riziv een werkgroep zal worden opgericht om deze regionale verschillen door te lichten. Bovendien zal verslag worden uitgebracht over de regionale verschillen, die onrechtvaardig zouden zijn. Daarenboven werden in het kader van de nationale begroting afspraken gemaakt om een einde te stellen aan deze ongerechtvaardigde transfers door middel van koninklijke besluiten. Wij hebben op dat vlak dus geen enkel probleem.

Wij staan voor moeilijke uitdagingen. Trouwens, de voorzitter van de regering heeft er in zijn uiteenzetting

op gewezen dat wij door **bedrijfssluitingen** en een internationale crisis, die ook Vlaanderen treft, voor een groeiende werkloosheid staan. **Vorige** week heeft u er nog op gewezen dat 10 percent van onze industrie door het wegvallen van de **binnengrenzen** rechtstreeks wordt bedreigd, waardoor 60.000 jobs in gevaar komen. Welnu, wanneer ik op een **dergelijk** ogenblik uw toespraak hoor, mijnheer Denys, dan zijn dat voor mij politieke spelletjes. Wij dragen onze verantwoordelijkheid en willen een positief beleid voeren in het vooruitzicht van een zware **economische** crisis en daarom komen wij op voor werkgelegenheid en welvaart, maar doen wij niet mee aan **partijpolitieke** spelletjes.

De Vlaamse regering heeft een **ambitieuze** programma en maakt dit stap voor stap waar. In de welzijnssector hebben wij een ambitieus programma in verband met gezins- en **bejaarden** beleid, met gehandicapten, **kinderdagverblijven**, kansarmoedebeleid en sociale woningbouw. Wij staan voor een zware demografische uitdaging en wij maken hiervoor meer middelen vrij. Wij komen op voor een vernieuwd cultuurbeleid, gebaseerd op cultuurparticipatie, waarvan minister Weckx op dit ogenblik werk maakt en dat gebaseerd is op **volksonwikkeling** en jeugd, en niet op een soort van mediabeleid. In het onderwijs is er een rustpauze maar ook daar staan we voor fundamentele ingrepen. We wachten op de voorstellen die minister Van den Bossche ter zake zal doen.

De kwaliteit van het leven blijft onze aandacht opeisen. De inspanningen van minister Kelchtermans worden op dit ogenblik voortgezet in het departement Leefmilieu. Wij evolueren naar een structuurplan Vlaanderen. Openbare Werken maakt extra middelen vrij voor een verhoging van de veiligheid. Deze regering is gestart in moeilijke omstandigheden. Vlaanderen bevindt zich in de greep van de anti-politiek. Wij pogen hierop een antwoord te bieden door ons programma positief gestalte te geven en de Vlaamse autonomie verder uit te bouwen. Wij doen niet mee aan een

soort van miserabilisme dat niets in Vlaanderen nog mogelijk is, dat alles kapot moet. Wij willen opbouwen in Vlaanderen en in Europa. Wat zou de houding zijn geweest indien een paar weken geleden het verdrag van Maastricht zou zijn verworpen en **indien** een paar dagen geleden geen communautair akkoord tot stand zou zijn gekomen. In dat geval zouden wij Europa hebben gemist en zouden wij geen stap verder zijn gekomen op onze weg naar de autonomie en naar een federaal staatsbestuur. Op negen dagen tijd zijn wij enorm veel verder gekomen in de richting van een **federaal** Europa en van een federaal Vlaanderen.

Heren van de oppositie, soms klopt de geschiedenis aan de deur. Op dat ogenblik kan men het zich niet **permitteren** de verkeerde keuze te maken. Wij hebben de juiste keuze gemaakt. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, indien de geschiedenis aan de deur zou kloppen, is het zeker vandaag niet geweest, integendeel. We zijn vandaag in de Vlaamse Raad immers getuige van een bevreedend schouwspel. De proportioneel samengestelde Vlaamse regering wordt vandaag een democratisch samengestelde **meerderheidsregering**. In theorie zou men kunnen veronderstellen dat dit een ingrijpende verandering met zich meebrengt. In de praktijk blijkt dat niet het geval te zijn.

Het was voor de meesten van ons wellicht geen verrassing dat de oude ploeg zichzelf zou vervangen en dat de afschaffing van de proportionaliteit geen enkele vernieuwing van het Vlaamse beleid zou teweegbrengen. Dit is de zoveelste gemiste kans. De huidige situatie bevestigt ons vermoeden dat de Vlaamse regering niet veel meer is dan een flauwe afspiegeling van de nationale regering, een doordruk van de **CVP-SP-meerderheid** die het in dit land en nu ook op federaal niveau voor het zeggen heeft. Het bevestigt onze eerdere stelling dat de Vlaamse regering een

Dewinter

marionettenregering is, die naar de pijpen van Minister Dehaene en van zijn nationale — tegenwoordig federale — ministers danst. Dit betekent dat we van de Vlaamse regering uiteraard geen woord van kritiek zullen horen op de staats Hervorming van de regering-Dehaene. Wij zullen van deze regering evenmin kritiek horen op de pas ingediende nationale begroting en de minister-president van de Vlaamse regering zal slaafs de bevelen opvolgen die hij ontvangt vanuit Wetstraat 16. Dat de regeringsverklaring die wij vanmiddag hebben gehoord zo summier uitvalt, verwondert dan ook niemand.

De Vlaamse regering heeft immers geen beleid. Het beleid dat deze regering voert, bestaat uit de richtlijnen die zij ontvangt van de nationale regering ; niet minder maar zeker ook niet meer. Wie dacht dat de Vlaamse Executieve of, indien u verkiest de Vlaamse regering — ik spreek tot nader order liever van een Vlaamse Executieve — een eigen koers zou varen, is eraan voor de moeite. Sommigen hadden de ijdele hoop dat het afschaffen van de proportionaliteit een zoveelste stap naar de Vlaamse onafhankelijkheid zou betekenen. Zij gingen er immers van uit dat hun niet proportioneel samengestelde regering weleens een andere meerderheid in Vlaanderen aan de macht zou kunnen brengen dan dit op het nationale of het federale niveau het geval was. Vandaag blijkt duidelijk dat dit niet zo is.

Ik durf te voorspellen dat dit in de toekomst ook niet zo zal zijn. De federale, nationale regering heeft er immers alle belang bij dat er in de regionale regeringen dezelfde partijen zetelen als in de nationale regering.

Het is dan ook des te opvallender dat ook de Volksunie — of moet ik vandaag opnieuw zeggen : de Vrije Vlaamse Democraten ? — haar medewerking aan dit alles wil blijven verlenen. Vooraleer hij tot voorzitter werd verkozen, schreeuwde de nieuwbakken voorzitter van de Volksunie, de zoon van de vader die

hier in het parlement zetelt, luid van de daken dat de Volksunie, vanuit de oppositie — ik citeer letterlijk uit een interview in *Humo* — haar radicaliteit moest herwinnen en dat de Volksunie uit de Vlaamse regering zou stappen. Daar blijkt vandaag erg weinig van in huis te komen.

De heer V. Anciaux : Toen bestond dit akkoord nog niet !

De heer F. Dewinter : U zal daar wel een verklaring voor hebben. Ik citeer alleen letterlijk uit interviews die uw zoon heeft gegeven! (*Protest van de heer Anciaux*)

Mijnheer Anciaux, ik citeer alleen maar !

De Volksunie ontpopt zich — en dat is reeds meer dan 10 jaar het geval — als de klassieke waterdrager van de meerderheidspartijen. Zij doet dat op het federale vlak voor wat de staats Hervorming betreft, maar zij doet dit vandaag ook op het regionale vlak, in het Vlaamse parlement, waar zij haar steun verleent aan de meerderheid.

Nu Bert Anciaux bereikt heeft wat hij wilde bereiken, namelijk voorzitter worden van de Volksunie — of wat zijn vader wilde berciken, dat laat ik in het midden — wordt het radicale discours over zelfstandigheid, ja zelfs over de onafhankelijkheid van Vlaanderen, over het feit dat de Volksunie in de toekomst een oppositiepartij zou worden en zich zou terugtrekken uit de Vlaamse regering, opnieuw handig in de kast opgeborgen.

Ik zal straks met bijzonder veel aandacht luisteren naar wat fractievoorzitter Van Grembergen hier op deze tribune zal verklaren. Ik hoop van hem te vernemen waarom de Volksunie, ondanks alle vorige uitspraken, besloten heeft toch in deze regering te blijven.

Uiteraard zal hij ons zeggen dat de Volksunie in de Vlaamse regering blijft om het Vlaamse belang te dienen, om het tienpuntenprogramma veilig te stellen of te realiseren. Maar sommigen beweren achter de coulissen van de politiek dat de Volksunie

weleens andere redenen zou hebben om te blijven participeren aan deze regering. Sommige bijzonder stoute tongen beweren zelfs dat de Volksunie enkel en alleen in deze regering is gebleven om een bevriende bouwpromotor ter wille te zijn en om een bouwproject ter huisvesting van ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap tot een goed einde te brengen.

Graag zou ik vernemen welke de bevoegdheidsverdeling is tussen de verschillende ministers. Noch wij, noch de griffie van de Vlaamse Raad, heeft er kennis kunnen van nemen. Ik weet wel dat het de bevoegdheid is van de regering zelf, maar ik zou graag vernemen in hoeverre minister Sauwens die toch sedert lang geen minister van Openbare Werken meer is, toch nog de bevoegdheid inzake huisvesting van ambtenaren heeft. Ik heb het stille vermoeden dat dit nog steeds niet gewijzigd is, hoewel dit in het verleden steeds de bevoegdheid was van de minister van Openbare Werken. (*Protest van de heer Anciaux*)

Ik stel hier een aantal pertinente vragen naar aanleiding van persartikelen, naar aanleiding van geruchten die achter de coulissen van de politiek helaas de ronde doen en die zeker deze regering niet doen vertrekken onder een gunstig gesternte.

De voorzitter : De heer Anciaux heeft het woord voor een interruptie.

De heer V. Anciaux : Mijnheer de voorzitter, de heer Dewinter gebruikt een oude alombekende tactiek : roddel er maar op los en doe maar valse verdachtmakingen want er blijft altijd wel iets van hangen.

Mijnheer Dewinter, als u een verantwoordelijk man bent, dan maakt u die verdachtmakingen hard of anders trekt u die woorden in. Als u dat niet doet dan bent u niet waardig om hier het volk te vertegenwoordigen. Dan bent u een laffe kerel. (*Applaus op alle banken behalve deze van het Vlaams Blok*)

De heer F. Dewinter : Ik merk dat de hele politieke klasse voor dit soort zaken bijzonder graag applaudis-

Dewinter

seert. Wellicht is dit omdat zulks heel pijnlijk overkomt.

Ik probeer alleen maar van de regering te vernemen wat ik lees in de media. Het is een publiek dossier. Ik zal hierover, zoals aangekondigd, donderdag interpellieren. Ik hoop dat de regering dan enige duidelijkheid kan geven over dit bijzonder pijnlijke dossier.

Mijnheer de minister-president, ik kan niet ontkennen dat ik - en met mij waarschijnlijk de hele fractie - enige tijd geleden stilletjes heb geapplaudisseerd toen u in het weekblad Trends, dat nu blijkbaar verguisd wordt, de uitspraak deed dat als Spietaels bye bye zegt, u dan zonder verpinken farewell zou zeggen aan de Walen.

U staat met deze uitspraak dicht bij het separatisme dan u wellicht zelf vermoedt.

Intussen heeft Dehaene, die zich uiteraard nooit aan dergelijke uitspraken heeft bezondigd, duidelijk laten verstaan dat het Sint-Michielsakkoord in feite een dam opwerpt tegen het separatisme en een overwinning is voor het federalisme.

De voorzitter : Ik verzoek de leden van de Volksunie en het Vlaams Blok om rustig toe te horen en hun debatten indien nodig buiten deze zaal voort te zetten.

De heer F. Dewinter : Na uw separatistische uitspraken in Trends had ik de stille hoop dat u zich als minister-president van een Vlaamse regering, die naam waardig, zou verzetten tegen dit halfslachtig en voor Vlaanderen nefast communautair akkoord.

U slikt uw uitspraken nu uiteraard in en schaaft zich opnieuw bij degenen die van oordeel zijn dat ons land een federale — of zelfs een confederale — staat moet zijn.

Ik heb deze ochtend de voorzitter van de Raad en deze namiddag ook u nog horen verklaren dat het tienpuntenprogramma in het Sint-Michielsakkoord quasi volkomen gerealiseerd is. U weet nochtans bijzonder goed dat dit niet het geval is.

Ik stel voor om het tienpuntenprogramma van de Vlaamse Raad even

samen met u te overlopen en te toetsen aan het Sint-Michielsakkoord.

Ten eerste, het dubbelmandaat moet worden afgeschaft. Iedereen zal u meedelen dat men hierin slechts gedeeltelijk is geslaagd.

Een gedeelte van de senatoren wordt immers aangeduid door en verkozen uit de Gemeenschapsraad, wat in feite betekent dat het zo verguisde dubbelmandaat wel degelijk blijft bestaan. Er zal nog een dubbelmandaat blijven bestaan. De Nederlandstalige leden van de Brusselse Gewestraad zullen dan weer in de Vlaamse Raad zetelen. Bovendien moet men vaststellen dat de onverenigbaarheid van de Franse Gemeenschapsraad en de Waalse Gewestraad opgeheven wordt. Hierdoor wordt niet alleen het dubbelmandaat bestendig. Erger nog, het wordt ingevoerd. Van een afschaffing van het dubbelmandaat is dus slechts gedeeltelijk sprake.

Ten tweede, rechtstreekse verkiezingen van de Raden op basis van het territorialiteitsprincipe. Het principe wordt verschillende malen overtreden. Zo kunnen de Raden aangevuld worden met rechtstreeks verkozen senatoren. Aangezien het kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde voor de verkiezing van de Senaat niet gesplitst wordt, betekent dit dat in Vlaanderen wonende Franstaligen via de Senaat toch nog in de Raden terecht kunnen komen. Dit is dus een duidelijke schending van het principe.

Ten derde, hervorming van Kamer en Senaat. We doen opmerken dat een gedeelte van de Senaat rechtstreeks wordt verkozen volgens de Europese kiesomschrijving. Dit betekent dat er Franstalige lijsten zullen worden ingediend in heel Brussel-Halle-Vilvoorde, dus ook in Vlaams Brabant.

Ten vierde, afbakening van bevoegdheden van gemeenschappen en gewesten. Ik moet toegeven dat we hierover geen fundamentele commentaar kunnen leveren.

Ten vijfde, verruimde financiële en fiscale verantwoordelijkheid. Het is ontgensprekelijk dat vooral de Franstaligen via het kijk- en luistergeld van dit punt gebruik hebben ge-

maakt om hun belangen veilig te stellen. Wat Vlaanderen betreft, kunnen we alleen maar opmerken dat er helemaal geen sprake is van enige fiscale autonomie. In het Sint-Michielsakkoord wordt zelfs uitdrukkelijk bepaald dat de gemeenschappen geen fiscale bevoegdheden krijgen. Het enige dat wordt vermeld, is dat de dotaties samen zullen stijgen met het bruto nationaal produkt. Nu al werd berekend dat dit over twee à drie jaar een financiële aderlating van ongeveer twintig miljard frank zal betekenen voor de Belgische overheid. Wie zal deze rekening betalen? Betekent dit dat er nieuwe belastingen zullen moeten worden ingevoerd die traditiegetrouw voor zeventig procent op last van Vlaanderen zullen worden verhaald. Over de verdragsbevoegdheden die werden gerealiseerd, heb ik geen commentaar.

Omtrent de vermindering van de financiële transfers hebben wij wel fundamentele commentaar omdat dit wellicht het belangrijkste punt was van het tienpuntenprogramma. In het gehele Sint-Michielsakkoord vinden wij daarover zelfs geen enkel woord. Opvallend is ook dat u in de regeringsverklaring amper verwijst naar het feit dat hierover in het communautaire akkoord niet wordt gesproken. Het is een grof onrecht waarbij Vlaanderen jaarlijks meer dan 370 miljard frank overhevelt naar Wallonië ten behoeve van de sociale zekerheid en de afbetaling van de staatsschuld. Ook daar zijn blijkbaar de richtlijnen vanuit het CVP-hoofdkwartier bijzonder duidelijk. De financiële transfers van Vlaanderen naar Wallonië moeten vanaf nu in de doofpot worden gestopt. Over dit thema mag niet meer worden gepraat. Ik doe opmerken dat wij de laatste kans hebben verspeeld om deze financiële transfers nog ooit ter sprake te brengen en om omtrent dit thema een akkoord af te dwingen. Eenmaal de Walen het kijk- en luistergeld binnen hebben, zullen zij wellicht nooit meer bereid zijn om over financiële transfers te praten. Traditiegetrouw heeft Vlaanderen zich aan de onderhandelingstafel minimalistisch opgesteld. Daar u toch van oordeel bent dat hieromtrent een studie zou moeten gebeuren, deel ik u mee dat al de leden van de Raad donderdag de kans zullen krijgen om over

Dewinter

een door ons ingediende motie daaromtrent te stemmen. In die motie staat dat wij de studie en de correctie van de niet objectief verklaarbare transfers in de sociale zekerheid moeten kunnen bekijken vooraleer het Sint-Michielsakkoord ter goedkeuring wordt voorgelegd.

De heer P. Van Grembergen : Is die motie van u wel nodig?

De heer F. Dewinter : Wij zullen zien, mijnheer Van Grembergen in hoeverre u deze woorden in de praktijk wenst hard te maken.

Het principe van de niet-inmenging werd in het regeerakkoord op een groffe manier met de voeten getreden. Er wordt bijvoorbeeld in Vlaams-Brabant een actieve politiek gevoerd door de Franstalige Gemeenschap, maar ook in Voeren met hun Franstalig cultureel centrum. Aan de gouverneur van Vlaams Brabant zal een adjunct worden toegevoegd speciaal voor de faciliteitengemeenten. Iedereen weet nu al dat er een informele afspraak is dat dit een Franstalige zal zijn. Er komt geen einde aan de bevoegdheid van de Waalse gouverneurs in Voeren en de Voerenaars zullen, zoals in het verleden het geval was, in andere arrondissementen kunnen stemmen. Het principe van de niet-inmenging werd dus niet gerespecteerd.

In verband met de splitsing van de provincie Brabant wil ik het volgende zeggen. Ik geef toe dat dit punt zal worden gerealiseerd. Er rijzen hieromtrent echter enkele vragen. Wie de Franstalige pers leest, zal onmiddellijk opmerken dat het taalstatuut van Vlaams-Brabant onzeker is. Wellicht worden de faciliteiten voor de Franstaligen ook op provinciaal vlak geëist, althans als wij Ecolo mogen geloven. Wij moeten ervoor oppassen dat wij in ruil voor de splitsing van de provincie Brabant in de toekomst geen nieuwe Vlaamse toegevingen moeten doen. Verder wil ik er toch op wijzen dat de splitsing van het kiesarrondissement Halle-Vilvoorde niet werd gerealiseerd wat Kamer en Senaat betreft.

Het laatste punt gaat over de aanpas-

sing van de Europese zetelverdeling op basis van de bevolkingscijfers. Er werd inderdaad een wijziging aangebracht. Wij zijn van 13N-11F naar 14N-10F gegaan. Wanneer u echter in het tienpuntenprogramma zegt dat de aanpassing moet gebeuren op basis van de bevolkingscijfers dan moeten wij komen tot een verhouding 15N-9F en niet 14N-10F. Dat is de objectiviteit van de bevolkingscijfers.

Wanneer we dit tienpuntenprogramma overlopen en daarbij aan het Sint-Michielsakkoord denken, dan meen ik dat wij duidelijk kunnen stellen dat slechts zes van de tien punten niet of slechts gedeeltelijk werden uitgevoerd. De punten die wel werden uitgevoerd, kunnen zeker niet als grote Vlaamse overwinningen worden voorgesteld. De afschaffing van het dubbelmandaat, de rechtstreekse verkiezing van de Raden, de verdragsbevoegdheid enzovoort zijn zaken waarvan zowel de Franstaligen als de Vlamingen kunnen genieten en die zeker niet als een grote overwinning voor Vlaanderen kunnen worden voorgesteld, integendeel. Het zijn zaken waarop wij hoe dan ook recht hebben en waarover wij eigenlijk niet hadden moeten onderhandelen. Het enige winstpunt voor Vlaanderen zou dus de splitsing van de provincie Brabant kunnen zijn, indien de moed was opgebracht de splitsing van het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde voor Kamer en Senaat te eisen.

De nadelen wegen dus opnieuw op tegen de voordelen. De Walen kunnen hun onderwijs financieren en Vlaanderen heeft in een moeite zijn laatste onderhandelingstroef uit handen gegeven. Wanneer de Walen hun geld hebben gekregen, hebben wij geen enkel drukkingsmiddel meer om hen ooit nog aan de onderhandelingsstafel te brengen.

Financiële transfers zullen dus nog voor lange tijd onaangeroerd blijven en het ziet er zelfs naar uit dat ze in de toekomst nog zullen worden uitgebreid.

De overgehevelde federale bevoegdheden zijn vrijwel uitsluitend degene die voor Wallonië interessant zijn. Ik denk hierbij aan de buitenlandse han-

del, de landbouw en uiteraard aan het kijk- en luistergeld. Van de bevoegdheden die voor Vlaanderen interessant en zelfs hoogstnodig zijn, zoals bijvoorbeeld de sociale zekerheid, de geldtransfers via de Openbare Kredietinstellingen en eventueel zelfs de taalwetgeving is geen sprake.

Negatief voor Vlaanderen is eveneens het feit dat Brussel een soort supergewest is geworden. Het Brussels gewest krijgt nu zelfs provinciale bevoegdheden, iets wat geen ander gewest op dit ogenblik heeft. Daarenboven zullen de Franstaligen in de praktijk kunnen beslissen over het heffen van gewestbelastingen in Brussel, dus ook voor de Brusselse Vlamingen.

Lieven Van Gerven, nationaal Voorzitter van het Davidsfonds, stelt terecht dat er een soort Franstalige vierde fase in het plan-Dehaene werd binnengesmokkeld. Deze Franstalige vierde fase bestaat uit zes punten.

Ten eerste, het behoud van het tweetalige kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde, dat zich uitstrekt over de taalgrens en binnenkort over de hele provinciegrens.

Ten tweede, de mogelijkheid voor Franstalige senatoren uit Vlaanderen om verkozen te worden via het arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde en om zitting te hebben in de Franse en in de Waalse Raad.

Ten derde, de mogelijkheid voor heel Wallonië om via de enige Franstalige senaatskiesomschrijving en Brussel-Halle-Vilvoorde voor kandidaten in Vlaanderen te stemmen.

Ten vierde, de verkiezing van de Raden op gewestbasis.

Ten vijfde, geen stemrecht voor de Brusselse Vlamingen in de verkiezingen voor de Vlaamse Raad — een oude eis van de Franstaligen — en tenslotte de toewijzing van Vlaamse gemeenschapsbevoegdheden aan het Brussels gewest en van de gewestbevoegdheden aan de Duitse gemeenschap.

Dit is inderdaad een zeer grote stap naar een België met vier gewesten, een eis die de Franstaligen al zeer

Dewinter

lang stellen. Het staat als een paal boven water dat dit voor de Vlaamse beweging — uiteraard voor het Vlaams Blok maar spijtig genoeg niet voor de Volksunie — en voor heel Vlaanderen politiek absoluut onaanvaardbaar is.

Wanneer wij dit akkoord goedkeuren, zijn wij Brussel voorgoed kwijt.

Op basis van deze feiten denk ik dat het bijzonder duidelijk is dat wij deze staatsvorming niet en nooit kunnen aanvaarden. Meer dan ooit moeten wij nu, zeker in deze Vlaamse Raad, voor een volledig **onafhankelijk** Vlaanderen kiezen.

Mijnheer de minister-president, het is dan ook niet aanvaardbaar dat de Vlaamse regering op geen enkel moment deze voor Vlaanderen toch bijzonder nadelige staatsvorming aanvalt of zelfs maar durft kritiek erop uit te brengen. Integendeel, men blijft de lakeien van Laken en van Wetstraat 16. Wij zullen in Vlaanderen geen regering hebben die voldoende haar op de tanden zal hebben om de Vlaamse, en niet de Belgische of de federale, belangen te verdedigen.

Ik besluit met de woorden van een niet onbekend publicist met name Mark Grammens die ter zake in het jongste nummer van Journaal het volgende schreef : „Wat een trieste, demoraliserende bedoening is dat weer ? Aan wat een ontstellend gebrek aan staatsmanschap lijdt het arme Vlaanderen vandaag ? Wat een eclatante afwezigheid van politiek verantwoordelijkheidsbesef en bovenal wat een schichtige, armtierige gehoorzaamheid en onderdanigheid aan de Belgische machthebbers.” *(Applaus bij het VB)*

De **voorzitter** : De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren ministers, collega's, op 7 december 1971 werd de Vlaamse Cultuurraad opgericht. Dat is nu bijna 21 jaar geleden. Tot zeer recent was 21 jaar de leeftijd van meerderjarig-

heid. Een nieuwe fase in de federale ontwikkeling van ons land is nu afgewikkeld. België is nu een echte federale staat, Vlaanderen is een volwaardig deelgebied.

Ongetwijfeld is deze toestand te danken aan de principiële vasthoudendheid van de meerderheid. Inderdaad, in de onderhandelingen met onze Franstalige landgenoten drukte zij eerst het vijfpuntenprogramma door, daarna het tienpuntenprogramma. De meerderheid heeft niet gekozen voor een verrottingsstrategie in tegenstelling tot sommige partijen uit de oppositie.

Mijnheer de voorzitter, de grote betekenis van dit akkoord bestaat uit het lichten van een hypotheek die reeds lang op de werking van onze instellingen rustte. Voor de Vlaamse socialisten is dit de belangrijkste verworvenheid van het akkoord. Wij kunnen nu alle tijd en ruimte geven aan de concrete, dagdagelijkse problemen van onze Vlaamse medeburgers. Een aantal moeilijke problemen rond de staatsvorming zijn nu immers uit de weg geruimd. De vrijgekomen energie kan nu worden besteed aan de problemen waarmee zeer vele burgers op een zorgwekkende manier te maken krijgen.

Vanmorgen heeft de Vlaamse regering haar ontslag aangeboden. Zij werd daarna herverkozen op basis van hetzelfde programma dat zij in februari laatstleden aan de Raad heeft voorgelegd. Dit programma blijft onverkort geldig. Ik herinner u aan de sociale accenten die wij daarin hebben gelegd, in overeenstemming met onze coalitiepartners: pedagogische rust in het onderwijs, een programma van sociale huisvesting en tewerkstelling.

Ik heb vervolgens drie opmerkingen ten gronde.

De eerste slaat op de financiële middelen die de volgende jaren bijkomend aan de gemeenschappen en de gewesten worden toegekend. Zij worden hier aangewend voor de verbetering van de, overigens gezonde, financiële toestand van de Vlaamse Gemeenschap. Dat is een goede

zaak. Er komen immers een aantal uitdagingen op ons af, waaraan wij iets zullen moeten doen. Ze zijn gekend: onderwijs, welzijn, bejaardenzorg, kansarmoede, milieu, sociale huisvesting, mobiliteit en, vooral, tewerkstelling.

Mijnheer de minister-president, de Vlaamse Socialisten zijn zeer bezorgd over de groeiende werkloosheid. In uw regeerverklaring hebt u dit speciaal belicht. Wij vragen u dan ook oog te hebben voor de zorgwekkende toestand, die hierdoor in vele gezinnen is ontstaan. Wij hebben u goed beluisterd. Wij weten dus dat de middelen bij voorrang zullen worden bestemd voor een verbetering van de financiële situatie in 1992 en 1993. Vanaf 1994 wordt bijzonder veel aandacht besteed aan het beleid ter bestrijding van de werkloosheid. Ook nu gebeurt dit uiteraard al. Gelet op de door u geciteerde cijfers, zal deze aandacht in de toekomst echter nog moeten toenemen. Wij vragen u om met uw regering na te gaan in welke mate de begrotingen voor 1992 en 1993 op dit punt nog kunnen worden bijgestuurd.

Tweede punt : de transfers in de sociale zekerheid. Vorig jaar in het debat over het vijfpuntenprogramma heb ik al gesproken over ongerechtvaardigde distorsies. In het nationaal regeerakkoord van maart 1992 is bepaald dat een eenvormige toepassing van de sociale zekerheid zal worden nagestreefd door het wegwerken van ongerechtvaardigde verschillen.

Op 30 september heeft de regering beslist een onderzoek te in te stellen naar de transfers en de mechanismen die er aan ten grondslag liggen en bovendien een methodologie uit te werken om die transfers in de toekomst op een eenvormige manier te kunnen berekenen. De verklaring van minister Coëme, gisteren in De Morgen, geeft trouwens aan dat onze Franstalige landgenoten zich van dit probleem bewust zijn en tevens bereid zijn om het probleem samen met ons op te lossen. Er komt dus schot in dit dossier. Het lijkt ons dan ook aanbevelenswaardig dat, over de taalgrenzen heen, overeenstemming

Hancké

zou worden bereikt over een aantal bepalingen en uitgangspunten, over vragen als wat is een transfer, wat is een ongerechtvaardigde transfer, wat moeten wij verstaan onder solidariteit. Opdat we over de taalgrenzen heen ook tot eensluidende conclusies zouden kunnen komen, is dit inderdaad de enige weg om dit probleem in de nabije toekomst van zijn dynamiet te ontladen. Laat ons daarom vooral streven naar een wetenschappelijke eensluidendheid in uitgangspunten en methodologie opdat we in de toekomst zouden gespaard blijven van moeilijke debatten ter zake.

Derde en laatste punt. U heeft in uw regeringsverklaring ook gewag gemaakt van de mogelijkheid van een basisdecreet. Dat kon een uiting zijn van de zelfstandigheid van dit Vlaamse parlement om een aantal basisregels uit te werken die het functioneren van onze instellingen zullen bepalen. We hebben die mogelijkheid via het Sint-Michielsakkoord bekomen. De Vlaamse socialisten wensen dat van die mogelijkheid gebruik wordt gemaakt om bijkomende regels uit te werken voor het bepalen van het aantal leden zowel van de Raad als van de regering, te bepalen welke onverenigbaarheden er bestaan, wat het statuut van de leden van de Vlaamse Raad is enzovoort.

Bovendien wensen wij ook dat in dat basisdecreet de relatie wordt vastgelegd tussen de Vlaamse burger en zijn bestuur en dat de rechten van de burgers in die basistekst worden verankerd, onder andere het recht op informatie, de openbaarheid van bestuur, de motiveringsplicht, het recht op privacy, het politiek verlot en alles wat daarbij hoort.

Met andere woorden, voor de Vlaamse socialist is dit akkoord meer dan alleen maar een regeling van communautaire geschillen. Het kan nieuwe vergezichten openen op het Vlaamse politieke landschap. We zullen een grotere zelfstandigheid kennen, over meer financiële middelen beschikken en als we dat willen ook een betere democratie verwerken en vooral ruimte om ons bezig te

houden met de concrete problemen van de Vlamingen.

Dit akkoord is in ons bestel een dynamisch gegeven. Niemand kan a priori stellen dat dit een eindpunt is. Wij wensen echter wel dat het een rustpunt vormt, zodat wij allen samen verder werk kunnen maken van een welvarend, solidair en democratisch Vlaanderen. Op de Vlaamse socialist zal daarvoor ten volle kunnen worden gerekend. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, het is niet de bedoeling dat wij van dit debat een begrotingsdebat maken. Ik wil de bedenkingen van onze fractie over de begroting '93 dan ook reserveren voor een later tijdstip.

Uiteraard is het een goeie zaak dat de proportionele Vlaamse regering aan haar eind is gekomen. Mijns inziens heeft die proportionaliteit geleid tot een vaudeville-achtige toestand. De uitkomst van de inbraak was eigenlijk een afbraak van politieke geloofwaardigheid.

In 1988 kregen we eerst het CVP-PW-akkoord, in oktober van dat jaar hadden we een regering zonder regeerakkoord, in november had de regering een regeringsverklaring maar geen regeerakkoord en pas na de stemming van de financingswet kregen we in februari 1989 een regering met een regeringsverklaring en een regeerakkoord. In het begin van dit jaar hebben we deze klucht nog eens dunnetjes overgedaan. Met de benoeming van de Vlaamse regering vandaag is er in elk geval aan deze Kafkaïaanse toestand een einde gekomen. We kunnen dit geval nu in het archief klasseren bij de politieke blunders. Het feit dat we Kafka achter ons laten, betekent echter niet dat we nu een nieuw, kleurrijk hoofdstuk aan het schrijven zijn. Als Cr inderdaad een staatsvorming wordt goedgekeurd met een tweederde meerderheid — en wat ons betreft is het woord als nog altijd belangrijk —

zal er ook vanuit de optiek van de Vlaamse Raad een belangrijke stap worden gezet in de richting van institutionele duidelijkheid en meer democratie.

Er is echter geen reden tot euforie. Na de goedkeuring van de financingswet op 16 januari 1989 sprak de toenmalige voorzitter van de Vlaamse regering, de heer Gaston Geens, in deze Raad over een historisch akkoord. Hij had het toen over het uittekenen van de krachtlijnen van het nieuwe Vlaanderen, de kans om onze eigen identiteit maximaal te ontplooiën, en hij besloot met : Het nieuwe Vlaanderen zal voor de Vlaming slechts betekenis krijgen als hij of zij er in de praktijk echt beter van wordt. Wordvoerders van andere partijen voegden er toen aan toe : De tijd van de alibi's is voorbij. Ik geloof dat ik die zinsnede vandaag weer heb gehoord. Ik heb deze woorden de laatste weken ook in een aantal kranten gelezen. Welnu, de politieke profetieën die in 1989 werden geuit, kwamen niet uit. De hoge verwachtingen werden niet ingelost. Er kwam geen nieuw politiek project, ook niet in Vlaanderen.

We hebben bij de jongste verkiezingen kunnen vaststellen hoe de kiezer denkt over de tweede fase van de staatsvorming, over wat na 1988 is gebeurd.

De politiek bleef ook na 1989 in haar duikersklok zitten en die werd na 24 november tot zinken gebracht. Ik heb niet de indruk dat de Vlaamse regering al boven water is gekomen.

Ook deze regering doet weer dezelfde uitspraken. Het ontwerpakkoord over de staatsvorming bevat weliswaar een aantal belangrijke democratische verbeteringen, maar het is geen aanleiding tot euforie. De afschaffing van het dubbelmandaat betekent inderdaad een democratisering van de politieke besluitvorming in Vlaanderen en geeft een extra dynamiek aan de Vlaamse Raad. De Vlaamse Raad zal zich kunnen bezighouden met problemen waarmee de burger, de leraar, de welzijnswerker, de Boel-arbeider dagelijks geconfronteerd worden. De politiek zal die

Geysels

uitdagingen moeten aangaan en het volstaat niet te verwijzen naar het vijfpuntenprogramma noch naar het tienpuntenprogramma van de Vlaamse Raad. Een **staats**hervorming is dus niet hetzelfde als een politiek antwoord te geven op deze uitdagingen. Hiervoor is er een **reconversie** nodig, zowel in de politiek als in de samenleving. De politiek moet de nieuwe breuklijnen in de samenleving leren zien en er een antwoord op geven. Die breuklijnen hebben te maken met de verhouding mens en natuur, met de verhouding tussen de mens en zijn medemens.

Als de politiek op deze uitdagingen wil ingaan, dan moeten er een nieuwe visie, nieuwe maatregelen en vooral nieuwe instrumenten komen. Daarom wil ik de Vlaamse Raad een negenpuntenprogramma voorleggen.

Ten eerste, menen wij dat de politiek komaf moet maken met een aantal mythes. Een van die mythes is dat economische groei werkgelegenheid betekent. De inleveringsoperaties gestart onder Wilfried Martens werden steeds uitgevoerd met het argument dat economische groei werkgelegenheid geeft. Intussen weten we dat dit niet waar is. Economische groei geeft wel vervuiling maar geen werkgelegenheid.

Op dit ogenblik zijn er 180.000 werklozen in Vlaanderen, of 16 percent **méer** dan twee jaar geleden. De eerste acht maanden van dit jaar telden wij meer collectieve ontslagen dan in 1989 en 1990 samen. De werkloosheid is dus een structureel gegeven. Mevrouw Detiège heeft twee weken geleden nog aan de pers verklaard dat een economische groei van 2 percent — en dat is volgens het Planbureau een té optimistische raming — slechts 4.200 nieuwe banen oplevert.

Wie dergelijke cijfers au sérieux neemt, moet het punt werkgelegenheid opnieuw op de politieke agenda plaatsen en op het lijstje van de prioriteiten zetten waar het gedurende jaren is zoek geraakt. Dan moet er opnieuw worden gesproken over een

herverdeling van het werk en het inkomen.

Ten tweede moeten wij, mijns inziens, de heiligverklaring van de vrije markt, die sinds enkele jaren opgang heeft gemaakt, ontzenuwen. Vrijheid is een goed waarop moeilijk kan worden ingeleverd. Niettemin mag deze waarde niet worden beperkt tot **keuzevrijheid** op de markt. Er is in België of Vlaanderen geen tekort aan stereo-installaties, maar een tekort aan stilte. Er is hier geen gebrek aan auto's, maar aan stille wegen. Ruimte, planten en dieren zijn schaars. Er is dus een nieuwe schaarste — een economisch begrip — die niet op te heffen is noch met geld noch op louter individuele basis. Als de politiek de doorhol-economie slaafs blijft steunen, is de vrijheid in het gedrang.

Ten derde moeten wij ophouden met de vereenzelviging van de Maastricht- en de SERV-normen met politieke waarden. Een goede boekhouding is een belangrijk middel maar is géén politieke doelstelling. Waarom hebben wij het nooit over de **werkloosheidsnorm** of over de **armoedenorm**? Wie politiek verwacht met boekhoudkunde krijgt een politiek ten koste van de zwakkeren. Wie het verdrag van Maastricht naloopt en de zwakkeren naar de processie van Echternach stuurt, veroorzaakt een ethisch deficit.

Ten vierde moet de politiek zich terugtrekken uit de duizenden structuurtjes, raden van bestuur, instellingen, om zich meer te kunnen bezighouden met de discussies over de grote oriëntaties. Dus minder beheeren en misschien meer beheersen.

Voor een vijfde suggestie verwijs ik naar de uiteenzetting van de heer Eric Van Rompuy die de Vlaamse Raad een extra dynamiek toeschrijft omdat hij zich vooral zal kunnen buigen over de dagelijkse problemen van de burger. Laat dit echter niet het excuus worden voor de degradatie van de Vlaamse Raad tot de optelsom van alle plaatselijke en regionale belangen waarbij de Belgische wafelijzer-politiek wordt ingeruild voor een Vlaamse versie ervan. Dit zou de

ultieme verkleuterling zijn van de Vlaamse Raad : een autonome klas, maar een kleuterklas.

Ten zesde moeten wij verhinderen dat de democratie — zoals thans in het nationaal parlement en de Vlaamse Raad het geval is — wordt ontkracht en onze instelling wordt verlaagd tot een **bekrachtigingsmachine** van elders genomen beslissingen. De parallelle **besluitvormingscircuits** moeten ontruimd, in plaats van verruimd worden.

Ten zevende moet de Vlaamse Raad zich beraden over het parlementaire mandaat. Wij praten wel over de afschaffing van het dubbelmandaat. Moeten wij het dan ook niet hebben over de afschaffing van het drievoudig of viervoudig mandaat? Of is het de bedoeling de tijd vrijgekomen door de stopzetting van het dubbelmandaat te besteden aan een surplus van politieke cumulaties en georganiseerd dienstbetoon?

Ten slotte denk ik dat wij voor de keuze staan : ofwel reproduceren wij de oude, versleten gedragslijnen ofwel produceren wij er nieuwe. Het is niet omdat een aantal dragers van de politiek vandaag **euforisch** praten dat er sprake is van een voor de bevolking begeisterend politiek project. Wie **euforisch** spreekt en vervolgens overgaat tot de oude orde van de dag maakt van de euforie een alibi. Wij weten ondertussen wat de bevolking over deze politieke alibi's denkt. Ik denk dat 24 november dat bewezen heeft. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer P. Van Grembergen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, als anderen over u geen goed spreken dan moet men het zelf doen.

Mijnheer Geysels, ik zal graag op een aantal van uw thema's ingaan bij de bespreking van de begroting over enkele weken. De collega's van de Volksuniefractie zullen dat trouwens ook doen.

Van Grembergen

Dit is eerder het moment om enkele politieke inzichten weer te geven. Wij verheugen ons over een evolutie in Vlaanderen.

Ik moet evenwel herinneren aan de maand januari toen mijn partij, onder leiding van de toenmalige voorzitter, niet uit eigen hoofde maar in opdracht van de partijleiding het initiatief nam om aan de liberalen te vragen samen rond de tafel te gaan zitten voor het opstellen van een tienpuntenprogramma.

Het tienpuntenprogramma, in eerste instantie samengesteld door PW en Volksunie, is gegroeid uit een actie van de Volksunie. Ik zeg het dus zelf, want anderen zullen ons binnen enkele maanden niet meer het vaderschap gunnen van dit gegeven.

Toen wij dit tienpuntenprogramma opstelden, was het niet de bedoeling om zomaar tien punten op een rijtje te zetten, het was de bedoeling in de Belgische staat eindelijk te trachten een einde te maken aan de communautaire oprispingen, aan de verdeeldheid en aan de energie die jarenlang aan dit probleem moest worden besteed om tot oplossingen te komen. Ik hoef u maar het ontstaan en de evolutie van mijn partij te schetsen om u te zeggen hoeveel jaren wij inspanningen hebben geleverd om de verhoudingen en de samenstelling van de Belgische staat te wijzigen.

Daarom hebben wij dus dat tienpuntenprogramma gemaakt, maar wij zijn consequent geweest. Wij hebben dat tienpuntenprogramma aangeboden aan SP en CVP die erop in zijn gegaan en die natuurlijk terug een discussie hebben geopend over de inhoudelijke benadering en betekenis. De liberalen hebben toen afgehaakt.

Om die reden waren wij voorstander van een proportionele regering. Wij zijn nooit voorstander van de formule als dusdanig geweest. Wij hebben ze ook niet uitgevonden. Anderen hebben ze uitgevonden. Wij hebben toen gezegd, omdat de formule bestond, dat ze een uitstekend middel was om

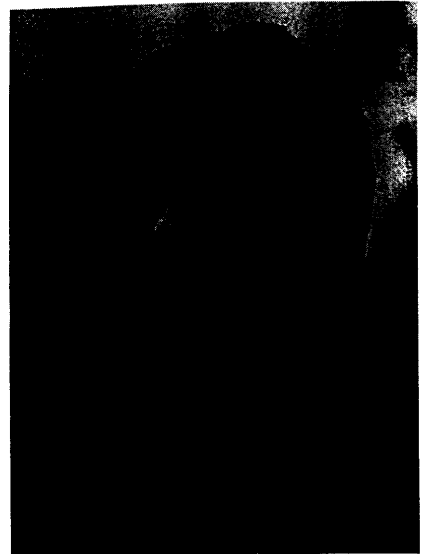
in Vlaanderen, met die politieke partijen die bereid waren verantwoordelijkheid op dat vlak te nemen, tot realisaties te komen over de eisen en verzuchtigen die reeds lang in Vlaanderen leefden en nog leven.

Wij zijn dan een dialoog aangegaan. Die dialoog is afgesprongen en wel om drie redenen. Essentieel omdat inzake de sociale transfers de Franstaligen in de maand juli weigerden zelf een status quaestionis te maken. De dialoog is afgesprongen omdat op dat ogenblik de Franstaligen weigerden het territorialiteitsbeginsel te aanvaarden. De dialoog is ook afgesprongen — sommigen hebben een kort geheugen — omdat op dat moment de Franstaligen nog altijd zinnens waren om over gans Brussel en het hoofdstedelijk gewest de Anselme-taks in te voeren. Daarop is de dialoog afgesprongen.

Was die dialoog onnutig? Neen, de dialoog was niet onnutig, want in die dialoog waren wij tot verregaande resultaten gekomen. Nu doet men alsof alles al binnen is, alsof alles al gerealiseerd is, alsof de buit reeds binnen is en de wetteksten reeds zijn goedgekeurd. Dat is niet zo.

Het is voor de Volksunie oneindig belangrijk dat eindelijk het Vlaams parlement zelfstandig, met afzonderlijke verkiezingen, zijn eigen legitimiteit zal kunnen krijgen. Ik ken nergens in de wereld een politiek gegeven waarbij een volk zonder een autonoom verkozen parlement met afzonderlijke verkiezingen dat 420 miljard frank en een gans pakket bevoegdheden ter beschikking heeft. Aan wie zegt dat dat geen realisatie is, kan ik zeggen dat ik dat wel een realisatie vind. Het was trouwens gedurende 40 jaar het streven van mijn partij tot een eigen parlement te komen. (*Applaus bij de VU*)

Ik zeg niet dat dit het resultaat is van mijn partij alleen, want het is het resultaat van het gesprek dat wij met de liberalen hebben gehad. Het is ook het resultaat van samenwerking tussen de christendemocraten, de socialisten en Agalev in een vruchtbare dialoog, met de bedoeling op te lossen, te bouwen, een toekomst te geven, maar niet met de bedoeling van destructie en vernietiging. Of onsa-

Fractievoorzitter F. Dewinter (VB) haalde tijdens het debat over de regeringsverklaring uit naar de Vlaamse partijen die het Sint-Michielsakkoord goedkeurden

menhangende zaken in elkaar te steken.

Dit is het streven van de Volksunie. In die dialoog zitten bepaalde realisaties vervat, niet het volledige programma zoals ik het droom of de volledigheid zoals wij die zien, die wij essentieel vinden en waarvoor wij op het communautaire vlak in de toekomst geen prijs moeten betalen, zeker niet wat onze grenzen of de territorialiteit betreft. (*Onderbreking door de heer Van Hautem*) Ik heb naar uw woordvoerder geluisterd en meen dus op mijn beurt te mogen zeggen wat mijn partij daarover denkt.

Volgens u, heren van het Vlaams Blok, kunnen de Franstaligen worden gecoöpteerd in gewest- en gemeenschapsraden. Dat is echter niet juist. Wanneer een Franstalige die in Vlaanderen woont en er zijn domicilie heeft, openlijk verklaart dat hij wil collaboreren — en dat laatste is een woord dat u kent — . . . (*Protest bij het VB*)

De heer F. Van den Eynde : Ik zal u in Gent herinneren aan die woorden !

De heer P. Van Grembergen : Wanneer een Franstalige die in Vlaanderen woont en als senator is verkozen, zijn betrokkenheid met een andere gemeenschap en met een andere staat, met name de Waalse staat, openlijk betuigt, dan verliest hij al zijn mandaten binnen de Vlaamse Gemeenschap en de Vlaamse staat. Dat betekent dus dat hij bij ons geen enkel mandaat meer kan uitoefenen, op gemeentelijk noch op provinciaal vlak. Hij kan dus geen schepen meer zijn. Hij schrijft zich dus uit als mandataris binnen onze gemeenschap.

De heer J. Van Hauthem : En dan ?

De heer P. Van Grembergen : Daarvoor krijgt hij echter geen ge-coöpteerd mandaat in de Waalse Gemeenschapsraad noch in de Waalse Gewestraad, noch in de Franstalige Gemeenschapsraad. Hij mag er alleen bijzitten, zonder recht tot spreken en zonder stemrecht. Hij zetelt dus niet.

De voorzitter : De heer Van Hauthem wenst even te onderbreken.

De heer J. Van Hauthem : Mijnheer van Grembergen, u tracht uit te leggen wat de meerderheidspartijen al lang proberen te verklaren, namelijk dat die hele regeling een lege doos is.

Indien zulks echter juist is — en ik beweer het tegendeel — waarom staat het er dan in ? Het gaat er niet om of iemand zijn mandaat al dan niet moet neerleggen, maar wel om de politieke betekenis van deze regeling.

U zegt dat het in geen enkele federale staat zo is dat een parlement met bevoegdheden en veel middelen niet rechtstreeks kan worden verkozen, maar u zal toegeven dat in geen enkele federale staat waar ook ter wereld een inwoner van de ene deelstaat zitting heeft in het parlement van de andere deelstaat. Of zulks nu met raadgevende stem is of niet doet er niet toe vermits het gaat om de politieke betekenis van deze regeling. Het komt er dus op neer dat de Franstaligen zich niet neerleggen bij het territorialiteitsbeginsel. Daarom kwam deze regeling tot stand.

De heer P. Van Grembergen : Alle

Clerfayt's en Happart's die op die wijze de politieke beslissing nemen om elders met raadgevende stem aanwezig te zijn, zouden al hun aanspraken zowel te Voeren als te Sint-Genesius-Rode als op gemeentelijk vlak, totaal moeten laten varen.

Bovendien betekent zulks dat binnen de Vlaamse Gemeenschap en binnen de Vlaamse staat die wij aan het vormen zijn, de keuzes duidelijk en afgebakend zijn.

Ook in verband met de sociale transfers mag onze visie duidelijk zijn. In het tienpuntenakkoord was de federalisering van de sociale zekerheid niet opgenomen, ook niet in het akkoord met de liberalen. (*Protest*) Ik zeg dat de federalisering van de sociale zekerheid niet in het akkoord stond, — niet omdat wij ze niet willen, want wij willen ze wel -, noch in het akkoord met de liberalen, noch in het akkoord met de socialisten en christendemocraten.

Er stond wel in dat de niet-objectieve transfers een einde moesten nemen. Welnu, het engagement is aangegaan en de beslissingen dienaangaande zullen op het Belgische vlak bij ministerieel besluit of bij koninklijk besluit worden genomen. Daarover weten de andere meerderheidspartijen, onze collega's in de Vlaamse regering, maar ook eerste minister Dehaene dat, als er daarover geen besluiten komen, de zaak voor ons niet kan doorgaan. Wij hebben geen motie van het Vlaams Blok nodig om te weten wat ons op dat vlak te doen staat. Wij hebben daarvoor geen waakhond nodig. Wij hebben onze eigen verantwoordelijkheid, onze eigen strategie en ons eigen inzicht. Of het Vlaams Blok die motie al dan niet voorlegt, zal aan onze houding niets veranderen. Mijn verklaring is hier duidelijk.

Ik wens nog een paar andere aspecten te bespreken. Men doet alsof er, naast het beschikken over een eigen parlement, geen essentiële vooruitgang is geboekt. Ik hoor tot mijn verbazing en zelfs tot mijn ergernis dat iemand van het Vlaams Blok zegt dat de federalisering van de buitenlandse handel niet belangrijk is.

De heer G. Annemans : Dat is geen Vlaamse eis.

De heer P. Van Grembergen : Het is natuurlijk geen Vlaamse eis. Het is een federaliseringseis. Als men het zo stelt, is niets belangrijk.

Ik zeg dat 70 percent van de Belgische buitenlandse handel in Vlaanderen wordt geproduceerd. De buitenlandse handel van West-Vlaanderen is even belangrijk als de totale buitenlandse handel van Wallonië. Ik vind het dus belangrijk dit met onze eigen mensen, met onze eigen administratie en onder een eigen regering te kunnen leiden in de richting die wij willen. Ik herhaal dat dit essentieel is en bij het bevoegdheidspakket hoort dat we op andere vlakken hebben. Wie dat minimaliseert, minimaliseert de toekomstige Vlaamse staat in zijn geheel. Ik doe dat niet.

Over het internationaal verdragsrecht zwijgt men plots. Dat Vlaanderen, op die vlakken waarvoor het bevoegd is, internationaal zal kunnen optreden, daar zwijgt men nu over. Dat wij, bij besprekingen die ons aangaan, aan de Europese onderhandelingstafel als Vlaamse natie zullen kunnen aanwezig zijn, daar zwijgt men nu over. Dat is plotseling niet meer belangrijk. Ik vind van wel, want het is niet voldoende dat Vlaanderen binnen Vlaanderen bestaat; het moet ook voor het buitenland bestaan. Welnu, door het internationaal verdragsrecht, zoals we het toegewezen krijgen, als het akkoord doorgaat, bestaan wij als natie en zitten wij aan de onderhandelingstafel. Men moet dat niet minimaliseren of doen alsof het niet zo is.

Het is inderdaad zo dat Brussel-Halle-Vilvoorde niet wordt gesplitst. Wij steken dat ook niet weg. Wij zeggen ook niet dat dit het eindstation is van de trein naar zelfstandigheid, integendeel. De geschiedenis staat nooit stil. Europa evolueert ook morgen, overmorgen, en ons volk zal mee evolueren. De inzichten zullen evolueren, er zullen andere afspraken en tendensen komen en waarom ook niet ? Laat ons die openheid hebben, maar laten wij niet doen alsof wij vandaag als vaders alles vastleggen

Van Grembergen

voor de toekomst. Er zullen nog evoluties komen. Ik persoonlijk had graag Binnenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking **gefederaliseerd** gezien. Ook de sociale zekerheid blijft een te federaliseren materie. Dat hebben wij echter nog niet binnengehaald, dus de trein is nog niet aan zijn eindhalte gekomen.

De heer E. Van Rompuy : Ik heb nog een opmerking in verband met Brussel-Halle-Vilvoorde. Ik heb daarop zoëven ook allusie gemaakt. Ik meen dat het goed is de Vlaamse Raad ook eens even de cijfers te geven. De Kamer van Volksvertegenwoordigers zou worden beperkt tot 150 leden. In Brussel zijn er ongeveer 60.000 Vlaamse stemmen te verdelen over vier, vijf of zes partijen. Indien Brussel een afzonderlijk **kiesarrondissement** zou worden, zou er zo goed als zeker geen enkele Vlaming worden verkozen voor de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Wij hebben er altijd aan gehouden Brusselse Vlamingen te hebben, ook in de nationale Kamer. Dat is de reden van de opneming van de splitsing van het kiesarrondissement **Brussel-Halle-Vilvoorde** in het tienpuntenprogramma. De voorwaarde is echter een gewaarborgde vertegenwoordiging van de Brusselse Vlamingen in het nationale Parlement.

De voorzitter : De heer Dierickx heeft het woord.

De heer L. Dierickx : Mijnheer Van Grembergen, ik trek uw redenering door. Zal u in de toekomst ook gekant zijn tegen transfers van het rijke noordelijke Europa naar Portugal en Griekenland ?

De heer P. Van Grembergen : Mijnheer Dierickx, mag ik u zeggen dat wij nooit gekant zijn geweest tegen solidariteit. Wij aanvaardden echter niet dat, wanneer de afrekening of de eindbalans van de transfers wordt gemaakt, de krijgende meer over heeft dan de gevende. Dat is onbillijk. Dat zou betekenen dat er bepaalde transfers zijn die niet met solidariteit gepaard gaan, maar wel met

misbruik van structuren en gevestigde instellingen. Ik herhaal nog eens duidelijk dat wij voorstanders zijn van een nationalisme dat kansen geeft, openheid biedt en draagkracht wil geven aan vele anderen, dat zich niet opsluit in egoïsme. Wij werken daar niet aan mee. Nog eens, wanneer de transfers tot gevolg hebben dat degene die er aanvankelijk beter voorstond armer wordt dan degene die krijgt, loopt er iets fout. Dat moet dan worden aangepakt. Daarom zijn wij vóór de federalisering, wat niet uitsluit dat nadien de solidariteit moet worden besproken en geregeld.

De heer A. Denys : U hebt uw laatste troeven uitgespeeld !

De heer P. Van Grembergen : Tot collega Van Rompuy wil ik zeggen dat wij alle aandacht hebben en gevoelig zijn voor wat hij heeft gezegd over de situatie van de Vlamingen in Brussel ingeval zij geen band zouden hebben met Halle-Vilvoorde.

Trouwens, mijnheer de voorzitter van de Vlaamse regering, wanneer wij stellen dat het proces niet is beëindigd, bedoelen wij daarmee onder meer ook het proces van Brussel, het hoofdstedelijk gebied, dat territoriaal in Vlaanderen ligt en politiek aan ons is gebonden via de speciale regelingen, aangezien het, wanneer deze hervorming tot stand komt, gedeeltelijk van Wallonië wordt losgemaakt.

Het hoofdstedelijk gebied zal in de toekomst voor de keuze staan zich in Vlaanderen op verstandige basis, na zinvol overleg en via **samenwerkingsakkoorden** in te schakelen. De Vlamingen in Brussel zullen zich volledig bij Vlaanderen **inschakelen** en de Franstaligen in Brussel **dienen** in Vlaanderen geen vijandbeeld te zien maar de partner waarmee zij aan hun eigen welvaart en welzijn kunnen bouwen.

In die optiek is Brussel **onze** hoofdstad en blijft ze dat ook. **Het** is tevens in die optiek dat wij Brussel inschakelen. Ik heb de indruk dat sommige leden de toespraak in dit halfroond van de heer Gol van verleden week niet hebben gehoord. Hij richtte toen

tot alle Vlaamse partijen het verwijt dat wij geobsedeerd waren van slechts één gedachte : de onafhankelijke Vlaamse staat, met daarenboven de annexatie van Brussel en de vervlaamsing. Op die wijze heeft hij het hier op deze tribune geformuleerd.

Het is soms goed eens naar de andere zijde te luisteren, niet om hen gelijk te geven, maar om op objectieve en ruimdenkende wijze hun inzichten te leren kennen.

Mijnheer de voorzitter, de Vlaamse regering waarvan wij deel uitmaken, waarmee wij ons thans in een **meerderheidssituatie** bevinden en waar wij doelbewust achter staan, niet enkel omwille van het politiek akkoord, maar ook met het oog op de toekomst, dient er zich bewust van te zijn dat er, zelfs wanneer het proces niet af is en het tienpuntenprogramma niet volledig is ingevuld en er slechts zeven of acht punten worden gerealiseerd — of om het met het Vlaams Blok te zeggen slechts zes punten worden binnengehaald — nog voldoende reden is — wij hebben een minister die daartoe een speciale opdracht heeft, hij is trouwens ook één van de onzen — om de **staats**hervorming inhoudelijk verder in punten te bepalen en gezamenlijk een strategie uit te werken.

In dit verband herhaal ik enkele gegevens, zoals de sociale zekerheid en de federalisering van Binnenlandse Zaken. Hoe zal de Vlaamse regering samenwerkingsakkoorden met Brussel en het hoofdstedelijk gewest voorbereiden ? Het gaat hier niet enkel om een verbetering van de positie van de Vlamingen, maar ook om het bevorderen van het overleg met de Franstaligen in Brussel. Van de **achthonderdduizend** Franstaligen in Brussel mogen wij toch geen vijanden maken, zeker niet wanneer zij in ons territorium wonen en wij hen staatkundig als een geheel beschouwen. Bijgevolg dienen wij na te gaan hoe wij van hen op lange termijn **samenwerkers** kunnen maken.

De splitsing van **Brussel-Halle-Vilvoorde** dient hoe dan ook zowel in het licht van de opmerkingen van de

Van Grembergen

fractievoorzitter van de CVP als van wat de Vlaamse beweging als **dusdanig** formuleert, te worden bekeken.

De restbevoegdheden, mijnheer de voorzitter van de regering, waren in de dialoog aanvankelijk verworven en werden in het deelakkoord niet meer opgenomen. Dat blijft voor ons evenwel belangrijk. Het zou goed zijn mocht op het vlak van de ontwikkelingssamenwerking eventueel nog iets kunnen worden gedaan.

Op staatkundig vlak vermeld ik nog enkele gegevens voor de toekomst.

U heeft in uw korte regeringsverklaring gesproken over een eigen decreet, waardoor Vlaanderen een constitutioneel kader krijgt. Uiteraard wijzigt of ondergraaft uw regeringsverklaring de regeringsverklaring van maart 1992 niet, aangezien deze het eigenlijke regeerakkoord vormt.

Ik denk met een zekere ontroering aan de tekst die in het stadhuis van Brugge op de wand boven de haard staat geschreven. Ik parafraseer de tekst : Allen die in de stede van Brugge wonen en in het Brugse Vrije — vervolgens worden de steden van het Brugse Vrije opgenoemd — zijn vrij van te gaan waar zij willen, vrij van te spreken. Dit vormt een soort van basisconstituante van wat de middeleeuwse Brugse poorter begreep onder de term vrijheid.

Het zou goed zijn indien ook Vlaanderen in een soortgelijk decreet de basisrechten van de burger kon vastleggen, de verdraagzaamheid en de openheid. Het gaat niet alleen om materiële dingen want indien wij enkel konden spreken over cijfers en begrotingen, zou dit een povere maatschappij zijn. In dit decreet kunnen de basiswaarden worden vastgelegd volgens **dewelke** een natie zichzelf vorm geeft. Ook de Verenigde Staten hebben die waarden vastgelegd in de aanvangstekst van hun constituanten.

Ik hoop dat wij een basisdecreet kunnen opstellen waarin wordt bepaald wat Vlaanderen innerlijk, geestelijk en politiek in de toekomst zou kun-

nen betekenen. Naast de begrotingscijfers kan op die wijze een project van inhoud en van politieke **waardering** aan de Vlaamse burgers worden aangeboden.

Mijnheer de voorzitter, het was niet de bedoeling om zo lang uit te weiden. Toch wil ik u zeggen dat de Volksuniefractie achter de Vlaamse regering staat, niet alleen omwille van het staatsvormende aspect, maar eveneens omwille van de aandacht voor cultuur, onderwijs, leefmilieu, sociale woningbouw en voor de andere aspecten die in het regeerakkoord nader werden omschreven. Wij willen meehelpen om aan al deze aspecten inhoud te geven en wij zijn tevens bereid om onze verantwoordelijkheid dienaangaande op te nemen.

In januari van dit jaar heeft onze partij haar strategie bepaald met de bedoeling meer bevoegdheden naar Vlaanderen over te schakelen, meer middelen vrij te maken, een eigen parlement op te richten. Als gevolg van dit alles zal de macht van België worden beperkt. Wij zullen van onze strategie niet afwijken. Wij zullen — zoals de Nederlandse staatsspreuk zegt — handhaven in de door ons gekozen richting. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Decorte heeft het woord.

De heer J. Decorte (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, in tegenstelling tot de vorige spreker zal ik heel bondig en heel duidelijk zijn.

Mijnheer de voorzitter, dames en heren ministers, geachte leden. Ik zeg inderdaad geachte leden en niet geachte collega's, en u zal zo dadelijk begrijpen waarom. Ik heb tijdens de vakantie tijd gehad om na te denken, wat in de parlementaire werkzaamheden bijna een unicum is en wat er trouwens aan te merken is.

U weet dat ik geen politieke standpunten noch partijstandpunten heb. Ik heb alleen persoonlijke standpunten.

Ik ben tot de lichtelijk verbijsterende constatering gekomen dat ik niet alleen een unitarist ben, maar ook een royalist in hart en nieren. De hele staatshervorming vind ik een grotes-

ke, dure en onnuttige verdwazing. Dit is toch wel een standpunt . . .

Om die redenen kan ik aan de werkzaamheden van wat heet de Vlaamse Raad niet meer deelnemen, niet omdat ik mijn volk niet respecteer, integendeel. Ik breng het hierbij een eresaluut van Oostende tot **Eupen-Malmédy**, van de Kempen tot hartje Ardennen.

Eigen volk eerst dus, maar dan wel allemaal tegelijk.

De werkgroep Migranten zal ik blijven volgen en aanmoedigen. En mevrouw Detiège en haar toekomstig AIDS-beleid.

Ik besluit met de woorden van mijn vriend Amo : „Putain, putain, c'est vachement bien ; nous sommes quand même tous des Européens.” Tot slot : weg met het Vlaams Blok, facho **dehors**, fascisten buiten. (*Applaus op talrijke banken*) (*De heer Decorte verlaat de zaal*)

De voorzitter : De minister-president heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb — zoals alle collega's van de Vlaamse regering — met grote aandacht het debat gevolgd. Ik ben blij dat wij de beslissing hebben genomen om, na het beëindigen van de proportionaliteit, volgens de juiste regels van het spel, een nieuw gevormde Vlaamse regering voor te dragen. Tevens meen ik dat dit ons een uitzonderlijke gelegenheid heeft geboden om bij het begin van onze werkzaamheden even duidelijk samengevat de krachtlijnen te horen van iedere politieke fractie.

Mijnheer Denys, ik heb met grote aandacht naar u geluisterd. Uw betoog heeft op mij bijzonder grote indruk gemaakt. U heeft in de traditie van de grote liberale voormannen van onze geschiedenis breed het liberale alternatief uitgesproken. U heeft op elk beleidsdomein uiteengezet hoe u economisch, cultureel, sociaal, op het vlak van het onderwijs, van tewerkstelling en van het milieu, de zaken ziet. (*Applaus bij de CVP*)

Van den Brande

U heeft in de grote traditie van mensen die tot mijn kiesdistrict behoren — ik denk aan **Herman Vanderpoorten**, aan Frans Grootjans en andere grote liberale voormannen — die vanuit hun liberaal **gedachten**-goed een belangrijke economische en sociale inbreng hebben gehad, de kans te baat genomen om, naar aanleiding van deze regeringsverklaring en het vormen van deze nieuwe Vlaamse regering, uw standpunten te geven.

Ik heb aandachtig geluisterd en ik heb elk van de punten van het brede programma dat u heeft ontwikkeld, nauwkeurig opgeschreven. U heeft niet enkel gewezen op de zeven **basis**-segmenten van het politiek beleid van Vlaanderen, maar ook op de politieke beleidscultuur, op de manier waarop mensen van meerderheid en oppositie met elkaar omgaan in een modern parlement, op de zorgen van de mensen, op het probleem van de werkgelegenheid en waar deze zich situeert, welke de moeilijkheden en de consequenties van een eventuele economische recessie zijn. Ik ben u dus — en ik ben wellicht niet de enige in dit halfrond — uitermate dankbaar dat wij uw opinie ten gronde hebben gehoord. (*Applaus bij de CVP*)

Mijnheer Denys, in alle ernst — en hiermee rond ik mijn repliek op uw betoog af — zeg ik u dat u mij heeft doen denken aan een minder goed gequoteerd politiek pointillist, die uiteindelijk met zijn wat minder goed schilderij door de regen van de algemeenheden is gegaan, zodat nauwelijks van het pointillisme, waar toch sommige contouren kunnen worden uit afgeleid, iets is overgebleven.

Over de uiteenzetting van collega Dewinter zal ik zeer kort zijn. Inderdaad, ik geloof dat het goed is in een parlement te dialogeren. Maar, wanneer geen wederzijdse openheid aan de dag wordt gelegd teneinde na te gaan welke zakelijke vooruitgang in een aantal dossiers werd gemaakt, is het uitermate moeilijk om een consensus te bereiken.

Ik spreek mijn echte dankbaarheid uit ten aanzien van de fractievoorzitters van de CVP, de SP, de **Volksunie** en Agalev. (*Rumoer*)

Mijnheer de voorzitter, collega, ik ben niet de federale premier die meerderheden nodig heeft in het halfrond. Onze regeringsverklaring is op drie basispijlers gesteund en ik kan rustig stellen dat ik in dit debat voldoende argumenten heb gevonden om met grote kracht door te gaan, zonder ons door een aantal bijkomstigheden te laten afleiden.

In verband met de staats hervorming, mijnheer Geysels, is er geen reden tot euforie zoals er ook geen reden is tot Euro-forie. Wij moeten realistisch bekijken wat de mogelijkheden zijn. Ik deel de mening van de voorzitters van de meerderheidsfracties dat het akkoord ons tot grotere bevoegdheden, tot klarere **bestuurs**-afspraken en tot grotere autonomie brengt dan de staats hervormingen van 1970, 1980 en 1988.

Als de politiek verantwoordelijken van het zuiden van ons land de mening huldigen dat het voor hen niet meer moet dan is het mijn plicht om vanuit Vlaanderen te zeggen dat wij niet door de knieën zullen gaan en dat wij niet alles zullen doen om tot gelijk welk akkoord te komen. Wanneer sommigen het samenleven in ons koninkrijk wensen te beëindigen dan is het hun verantwoordelijkheid om dit te zeggen. Deze dreigementen maken op ons geen indruk.

95 procent van de **Vlamingen** pleiten niet als dusdanig voor separatisme. Wanneer de andere deelstaat echter deze stap zet dan mag dat voor ons geen reden zijn om dingen te accepteren die voor ons onaanvaardbaar zijn.

Ik steun de analyses van collega Van Grembergen en van andere collega's. Het is vanuit dit uitgangspunt, dat het **Vlaamse parlement** en de **Vlaamse regering** in de afgelopen jaren voor het eerst in staat zijn een aantal beslissingen af te dwingen.

Ik wil ook een tweede algemene beschouwing maken. Is het in een federaal ingericht land abnormaal dat de

verschillende deelstaten zich in een akkoord kunnen herkennen? Mijn antwoord hierop is nee. Immers wat normaal is in de federale staten met een lange traditie, zoals bijvoorbeeld de Bondsrepubliek Duitsland. We zijn naar mijn overtuiging gekomen tot een punt van de besluitvorming waarin we hopelijk een evenwicht kunnen bereiken tussen gezag, macht, autonomie, middelen en bevoegdheden van de deelstaten aan de ene kant en de bevoegdheden en de middelen van het federale gezag aan de andere kant.

Ik vond het dus zeer positief, toen ik een van de Franstalige partijleiders hoorde zeggen dat, van het **tienpun**-tenprogramma van de Vlaamse regering, minstens 5 of 6 ervan eveneens nuttige en objectief goede punten voor het Franstalige landsgedeelte waren.

Voor het eerst konden wij namelijk een akkoord goedkeuren, waarbij niet enkel voor de conflicten een oplossing werd gevonden, maar waarin ook voor de kwaliteit van het bestuur en de organisatie van de werkzaamheden besluiten worden getrokken.

Hoelang wordt er bijvoorbeeld in het Vlaamse parlement reeds gesproken over een legislatuurregering, een **legislatuurparlement**? Hoelang bestaat reeds het plan om de **provincie**-raadsverkiezingen te laten samenvallen met de **gemeenteraadsverkiezingen**?

Collega's, zijn dit geen kwalitatieve stappen in bestuurlijke vernieuwing, die niet per se moeten samenhangen met de conflicten in de samenleving van twee of drie gemeenschappen, en die ons gewoon een stap verder brengen naar een betere staats hervorming?

Wij komen nu tot een belangrijke stap in de staatsvorming en -hervorming. Ik ben het dus eens met degenen die het reeds hebben gezegd. Het staat vast dat de staatsvorming een dynamisch proces is. De ingevoerde nieuwigheden moeten een kans krijgen en geëvalueerd worden.

Inzake de transfers en de sociale zekerheid heb ik duidelijk mijn mening

Van den Brande

gezegd en het standpunt van de Vlaamse regering uiteengezet. Zoals in het tienpuntenprogramma stond, herhalen wij klaar en duidelijk dat er door de federale regering maatregelen moeten worden getroffen om de niet-objectieve transfers weg te werken.

Ten einde geen misverstanden te laten bestaan, wens ik te zeggen dat ik geen enkel probleem heb met persoonlijke solidariteit. Ieder federaal land heeft bovendien een **interstaten**-solidariteit. Het moet enkel in alle doorzichtigheid gebeuren, op basis van afspraken, herkenbaarheid en omkeerbaarheid.

Als we deze basis kunnen leggen dan denk ik dat een samenleving met een grote autonomie mogelijk is.

Mijnheer Hancké, ik deel uw zorg. Wij moeten dit debat objectiveren. Dat was de aanleiding tot de beslissing om een aantal goed geplaatste wetenschapsmensen van de verschillende universiteiten te gelasten met de inordestelling van dit dossier om niet in sloganeske, emotionele of andere toestanden te vervallen. Ik denk dat dit een objectivering van het debat is. Wij moeten de persoonlijke, interstatensolidariteit aanvaarden, maar met goede afspraken.

Mijnheer Geysels, ik heb uit uw uiteenzetting — ik zal straks over de aanbevelingen spreken — afgeleid dat **u** van mening bent dat het tienpuntenprogramma een gegeven is maar dat de politieke cultuur uiteraard even belangrijk is als datgene wat met de instellingen te maken heeft.

Vervolgens is er het sociaal-economische luik. Zowel de fractieleider van de CVP als die van de SP hebben uitdrukkelijk de aandacht gevestigd op het behoud en de versterking van onze economische mogelijkheden en kracht. Zwakke punten moeten worden weggewerkt. De heer Van Grembergen heeft zich bij deze stelling aangesloten. Ook de Vlaamse regering heeft daarvoor de nodige aandacht gevraagd. Vanzelfsprekend is dit een moeilijk gegeven.

Op 5 februari laatstleden keurde de Vlaamse Raad het basisprogramma van de Vlaamse regering goed. Daarin werden uitdrukkelijk de verschillende beleidsdimensies aangegeven.

Mijnheer Denys, tien dagen geleden zei ik reeds dat dit geen economische en sociale politiek is waarbij mensen blauw van de kou worden achtergelaten. Ons model van een solidaire samenleving is anders. U steunt ons evenwel in het voeren van een goed economisch beleid en daartoe willen wij dan ook enkele **basisuitgangspunten** uitwerken.

Op het vlak van economische expansie en regelgeving moeten wij een grote eenvoud nastreven voor de burger. Wij moeten heel zorgzaam zijn met de middelen die worden aangereikt. Dat lijkt ons de juiste benadering. Samen met de sociale partners zullen wij in het Vlaams sociaal-economisch overleg nagaan in welke mate wij bepaalde stappen kunnen zetten. Daarbij zullen wij rekening houden met de evolutie zoals ze zich nu aandient.

Mijnheer Hancké, los van uw opmerking over de transfers had **u** nog een bij komende bedenking. U verklaarde zich uitdrukkelijk akkoord met een passus uit de regeringsverklaring. Het ligt inderdaad in onze bedoeling prioritair de bijkomende middelen uit de op til zijnde staatsvorming aan te wenden voor een verbetering van het budget van de Vlaamse Gemeenschap. Wij willen en moeten dit doen. Vanzelfsprekend zullen wij inspelen op een aantal noden en bekommernissen die thans leven.

Bekijken we even de economische toestand van Vlaanderen in zijn geheel. In niet minder dan acht **basis**-sectoren van onze economie komt de werkgelegenheid in het gedrang. Zestigduizend arbeidsplaatsen staan potentieel op de tocht. De werkgelegenheid blijft dan ook onze eerste bekommernis. Daarmee bedoel ik de economische werkgelegenheid. Wij willen evenwel niet blind zijn voor een aantal problemen die mogelijk kunnen opduiken. Dat ter zake niets mogelijk is, beweren wij dus niet. Onze basisidee is een verbetering van

het budget, omdat dit ook mogelijkheden schept op het sociale vlak.

Mijnheer de voorzitter, collega's, ik vraag nog even uw aandacht voor een laatste punt : de beleidscultuur. Mijnheer Geysels, ik heb met grote aandacht geluisterd naar uw acht of negen aanbevelingen. In enkele korte zinnen in de regeringsverklaring wordt gezegd wat wij dienaangaande beogen.

We hebben een algemeen **basisdecreet** voorgesteld, de Duitsers zouden het een fundamenteel decreet of een fundamentele wetgeving noemen, om aan te geven voor burger en bestuur op welke manier wij de zaken in Vlaanderen willen aanpakken. Trouwens, ik heb vastgesteld dat de verschillende fracties daaraan ten volle willen meewerken.

Mijnheer Geysels, één van de punten die **u** hebt aangehaald, heeft betrekking op de normen. U hebt de SERV-norm genoemd, **u** had er nog de norm van de Hoge Raad voor Financiën kunnen aan toevoegen. U hebt ook verwezen naar het verdrag van Maastricht. Ik deel trouwens uw mening dat normen, die misschien technisch kunnen zijn, niet noodzakelijk gelijk zijn aan waarden voor een samenleving. Maar omdat sommige waarden evenwel overeind zouden kunnen blijven, moeten we ook een aantal doelstellingen nastreven, **zoniet** zouden we aan onze plichten tekort komen. Maar wij staan open om samen met alle fracties, tenminste diegene die bereid zijn om het beleid wat meer fundamenteel te bekijken, hieraan iets te doen.

Voorzitter, collega's, ik wil afronden en de meerderheidsfracties danken voor het vertrouwen dat zij hernieuwd hebben in deze ploeg. U hebt dit trouwens gedaan op een veel concretere manier dan bij de aanstelling van een federale regering. Het is gebeurd op voordracht, dat wil zeggen dat er handtekeningen zijn geplaatst ; er is vertrouwen uitgedrukt in een ploeg die samen een aantal dingen wil realiseren. Ik ben **u** dankbaar voor die voordracht en ik vraag uw vertrouwen om door te zetten.

Van den Brande

Mijnheer de voorzitter, op het einde van dit debat wil ik voorstellen vanaf volgend jaar de begroting en de besprekingen daaromtrent in de maand september af te ronden om daarna onmiddellijk naar het parlement te komen. Wij zouden de zittijd kunnen aanvangen met een algemene toelichting, niet enkel vanuit budgettair standpunt maar ook om bij het begin van de zittijd de te voeren politiek aan te duiden en daarover, kort maar duidelijk, de opinies van de verschillende fracties te horen. Wij zijn bereid onze bijdrage daartoe te leveren en rekening houdend met het basisprogramma, dat goedgekeurd werd op 5 februari, ben ik ervan overtuigd dat wij inderdaad in samenwerking een aantal doelstellingen en resultaten kunnen bereiken. (*Applaus bij de leden van de meerderheid*)

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, wanneer ik het antwoord hoor van minister-president Van den Brande, dan heb ik de indruk aan een verkeerd debat te hebben deelgenomen. Ik dacht dat we hier vandaag het einde meemachten van de proportionele samenstelling van de regering en dat we dus de installatie zouden meemaken van een nieuwe Vlaamse regering.

U zegt dat wij als PVV geen alternatief naar voren hebben gebracht. Dat is misschien juist, maar maak u geen zorgen, wij zullen ter gelegenheid van de bespreking van de begroting, zoals we trouwens elk jaar doen, voor alle aspecten van het beleid een alternatief naar voren brengen. Mijnheer de voorzitter van de regering, u neemt blijkbaar aanstoot aan de stijl van mijn tussenkomst. U heeft het over een gebrek aan subtiliteit, een gebrek aan schilderachtigheid. Ik stel vast dat als men hier in dit parlement de waarheid durft zeggen en als die waarheid pijn doet, dat men dan altijd op de één of de andere manier probeert de spreker te kleineren. Maar als u met schilderachtigheid bedoelt blauw van de kou, dan moet u toch ook nog een aantal jaren tekenacademie volgen.

Mijnheer de minister-president, de kern van onze kritiek is dat' uw Vlaamse regering ondanks het grote pakket bevoegdheden geen eigen ge-laat krijgt. Volgens ons is de reden daarvoor dat u te afhankelijk bent van de Belgische nationale regering. Ik heb dit aangetoond met drie voorbeelden, namelijk uw zwakke pam-flettaire reactie inzake het communautair akkoord, uw plotselinge ommekeer inzake de onroerende voorheffing en uw zwakke reactie op de bevoegdheidsoverschrijding van Belgische ministers in de zaak van de Boelwerf. U hebt deze punten nooit weerlegd en zolang u geen sterker profiel toont, geloof ik niet dat u naar de bevolking toe uw eigen zaak inhoudelijk duidelijk zal kunnen voorstellen.

Ik zal verder gaan met een paar opmerkingen over de houding van collega Hancké tegenover het communautaire akkoord. Hij merkte namelijk op dat het hier niet gaat om een eindpunt, maar om een rustpunt. Ik vind dit een zeer gevaarlijke uitspraak. Wie erop rekent dat wij in de toekomst regelmatig met andere staatsvormingen zullen worden geconfronteerd, bekijkt het nieuwe communautaire akkoord met een weinig ambitieuze instelling. Collega Hancké, het grote probleem is dat wij met dit communautaire akkoord onze laatste grote troef aan het verspelen zijn, met name op het financiële vlak. Mijnheer Vandembroucke, u hebt ons steeds verweten dat wij tijdens de regeringsonderhandelingen onder leiding van de heer Verhofstadt het kijk- en luistergeld wilden prijsgeven. Wij hebben er al herhaalde malen op gewezen dat die toezegging voor het kijk- en luistergeld ook gebonden was aan een gedeeltelijke transfer of een gedeeltelijke decentralisering van de staatsschuld, maar wat u wil, mijnheer Vandembroucke, gaat verder dan het kijk- en luistergeld. U wil de truuk van de maaltijdcheques behouden, terwijl collega Van Rompuy in Het Nieuwsblad van vanmorgen nog verklaart dat de wafelijzerpolitiek ons in 1999 meer dan honderd miljard frank zal kosten. Collega's, we verspelen onze laatste troef. Welke middelen heb-

ben wij nu nog om de Franstaligen aan tafel te krijgen om te spreken over de transfers in de sociale zekerheid en de fiscale autonomie ? Die laatste middelen is de regering aan het vergooiden.

Ik ontken niet dat het akkoord ook positieve punten bevat. Collega Dewael loofde vorige week in de Kamer reeds de ontdubbeling van het mandaat en de rechtstreekse verkiezing van het Vlaamse parlement. Dit zijn punten die wij zullen goedkeuren. Deze financieringswet zullen we echter nooit goedkeuren, want ze ontnemt ons onze laatste troef.

Om af te sluiten zal ik de meerderheid vragen wat zij zal doen na het communautaire akkoord. De meerderheid beweert dat dit communautaire akkoord de problemen inzake het dubbelmandaat, de besturen enzovoort zal oplossen. Ik vraag me wel af of men na de goedkeuring van het communautaire akkoord het parlement zal ontbinden en onmiddellijk zal overgaan tot de rechtstreekse verkiezing. Of zullen we nog twee jaar blijven aanmodderen ?

Dames en heren van de meerderheid, uw stilzwijgen toont aan dat dit politiek akkoord in de eerste plaats het leven van deze regering moet redden. In die optiek zullen wij de aspecten die ons niet bevallen in geen geval goedkeuren.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, dames en heren, de heer Van Rompuy heeft de dag van vandaag bestempeld als een historisch moment. Ik zou eerder willen spreken van een slaapverwekkend moment. Deze regering heeft inhoudelijk niets nieuws gezegd. Er is geen kritiek gekomen op de staatsvorming die nochtans voor Vlaanderen nefast is. Dit debat van vandaag en zeker de verklaringen van de minister-president zouden het best kunnen worden omschreven met de woorden van een Engels dichter : much to do about nothing.

De minister-president heeft als het ware een liefdesverklaring afgelegd

Dewinter

aan Agalev. Doodknuffelen en tegelijkertijd doodknippen is een strategie die de Volksunie al langer kent. Ze is nog des te gevaarlijker als ze van een CVP'er komt. Dames en heren van Agalev, met de regeringsgeilheid die sommige van uw leden vandaag vertonen, is het u misschien niet duidelijk dat het de CVP alleen maar te doen is om het eigen belang of het belang van de zuil die zij dienen.

De verklaring en het debat van vandaag hebben ook duidelijk gemaakt dat de Vlaamse regering in haar huidige samenstelling meer dan bereid is alle hand- en spandiensten te verlenen aan de nationale regering. Ondanks de hoogdravende verklaringen van de minister-president is het ons duidelijk dat de Vlaamse regering in de eerste plaats de belangen van Jean-Luc Dehaene wil dienen, desnoods met Agalev te paaien, met Mieke Vogels, Magda Aelvoet en uiteraard ook Jos Geysels — kandidaat-minister bij uitstek in de Vlaamse regering — ter wille te zijn.

Mijnheer de minister-president, u had het over visie, strategie en vertrouwen. Dergelijke uitspraken heb ik reeds in de geschiedenisboekjes gelezen. Heel even dacht ik aan de woorden van de Italiaanse dictator Mussolini : Credire, obeire, combattere ! of Geloven, gehoorzamen, vechten. Ik durf er u zeker niet van te beschuldigen bewust de bijna historische uitroep van de dictator te gebruiken. Integendeel. Mijnheer de minister-president, ik zou uw beleid niet omschrijven met de woorden visie, strategie en vertrouwen, maar met chaos, slaafsheid en wantrouwen.

U bent waarachtig een bekwaam politicus, want u bent erin geslaagd op basis van een nietszeggende, wazige verklaring de steun van een meerderheid te verwerven. Van mij krijgt u de titel van grootste anesthesist aller tijden aangezien het u is gelukt de meerderheid van de Vlaamse Raad in slaap te sussen en een eensgezindheid te creëren over een vaag programma.

Het Vlaams Blok zal uw regering

het vertrouwen niet schenken. Wij laten de belangen van Vlaanderen primeren op die van België en geven uiteraard voorrang aan de belangen van de Vlamingen en niet aan deze van Jean-Luc Dehaene ! (*Luidruchtig applaus bij het Vlaams Blok*)

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de voorzitter, de heer Dewinter heeft het over knuffels van de voorzitter van de Vlaamse regering ten aanzien van Agalev. Mijn fractie is nog altijd in staat om ongewenste intimiteiten van zich af te slaan. (*Instemmend gebaar van de heer Vande Lanotte*)

Ik herinner hem eraan dat wij hoe dan ook tegen deze regeringsverklaring zullen stemmen. (*Applaus bij Agalev*)

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Dan is het debat gesloten.

REGERINGSVERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het vertrouwen dat de Vlaamse regering bij monde van haar voorzitter aan de Raad heeft gevraagd.

De leden die het vertrouwen schenken, stemmen ja, de anderen stemmen neen of onthouden zich.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

145 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
99 leden hebben ja geantwoord ;
46 leden hebben neen geantwoord ;

JA hebben geantwoord :

Anciaux V.
Arts A.
Baldewijns E.
Bartholomeeussen M.
Bossuyt G.
Bourgeois A.
Bourgeois M.
Breyne P.
Brouns H.
Candries H.
Capoen M.
Cardoen G.
Caudron J.
Cauwenberghs F.
Chevalier P.
Creyf S.
De Batselier N.
De Bremaeker J.
De Keersmaeker P.
Demeester-De Meyer W.
De Meyer J.
De Mol J.
Demuyt W.
De Roo J.
De Seranno J.
Desmet P.
Detiège L.
De Wulf R.
Dhoore L.
Didden M.
Dielens F.
Dupré J.
Geens G.
Ghesquière F.
Goutry L.
Hancké L.
Hostekint P.
Kelchtermans T.
Landuyt R.
Lauwers H.
Leclercq J.
Lenssens J.
Leysen A.
Lisabeth C.
Logist M.
Marsoul H.
Martens L.
Maximus L.
Merckx-Van Goey T.
Moens G.
Moors C.
Nelis-Van Liedekerke L.
Olaerts H.
Olivier M.
Peeters J.
Peeters L.
Pinoie E.
Pinxten K.

Voorzitter

Sarens F.
Sauwens J.
Schellens A.
Schuermans E.
Seeuws W.
Sleeckx J.
Suykerbuyk H.
Swaelen F.
Swennen G.
Swinnen R.
Tant P.
Taylor J.
Timmermans J.
Tyberghien-Vandenbussche M.
Valkeniers J.
Vande Lanotte J.
Van den Bossche L.
Van den Brande L.
Vandenbroucke F.
Vandendriessche B.
Van der Maelen D.
Van der Poorten M.
Van der Sande J.
Van Eetvelt J.
Van Grembergen P.
Van Hecke J.
Van Hooland R.
Vankeirsbilck E.
Vanleenhove G.
Vanlerberghe R.
Van Looy J.
Van Parys T.
Van Peel M.
Van Rompuy E.
Van Vaerenbergh E.
Vanvelthoven L.
Van Wambeke H.
Verleyen I.
Vermassen G.
Weckx H.
Weys J.

NEEN hebben geantwoord :

Aelvoet M.
Annemans G.
Barbé L.
Beysen E.
Bosman R.
Buisseret X.
Daems R.
De Croo H.
De Man F.
Demeulenaere J.
Denys A.
Deswaene R.
De Vlieghe W.
Devolder J.
Dewael P.
Dewinter F.
Dierickx L.
Dillen M.
Eeman J.
Geysels J.
Gijbrecchts-Horckmans A.
Kempinaire A.
Maertens M.
Neyts-Uyttebroeck A.-M.
Peeters W.
Pierco L.
Platteau S.
Raes R.
Ramoudt D.
Standaert L.
Tavernier J.
Ulburghs J.
Van den Eynde F.
Van Dienderen H.
Van Hauthem J.
Van houtte M.
Van Mechelen D.
Van Nieuwenhuysen L.
Van Overmeire K.
Van Wallegem R.
Vautmans V.
Vergote F.

Verreycken W.
Vogels M.
Wymeersch F.

Zich ONTHOUDEN heeft :

Goossens W.

De Raad verleent dus het **vertrouwen** aan de Vlaamse regering.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 10 uur en 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

Op verzoek van de interpellant worden de samengevoegde interpellaties van de heer Van Rossem tot de Vlaamse minister bevoegd voor de culturele aangelegenheden, over de objectiviteit van de BRTN in politieke uitzendingen en over de **informatieverzorging** door VTM verdaagd tot een volgende vergadering.

De vergadering is gesloten.

— De vergadering wordt gesloten om 18.30 uur.

BIJLAGE

VRAGEN OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 20)

Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

Vergadering van donderdag 9 juli 1992

Vaste verslaggever : de heer J. Van der Sande, secretaris van de commissie

— Vraag om uitleg van de heer W. Verreycken tot de heer L. Van den Brande, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, over het opstellen van een nieuw cultureel verdrag tussen Vlaanderen en Nederland en over het instellen van een gemeenschappelijke vertegenwoordiging en infrastructuur

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

De vraagsteller wijst er op dat in de interparlementaire **Beneluxraad** in feite alleen Belgische afgevaardigden zetelen. Vlaanderen als dusdanig is daar niet vertegenwoordigd en zeker niet de Nederlandstalige Gemeenschap in zijn geheel (Vlaanderen én Nederland).

De uitlatingen van Waalse prominenten, die erop wijzen dat het Benelux-gebeuren door hen wordt afgewezen, moeten tot nadenken aanzetten. Zou het niet aangewezen zijn om in de interparlementaire Beneluxraad Vlamingen te mandateren die enkel Vlaanderen vertegenwoordigen ? En zou het zeker niet aangewezen zijn om het culturele verdrag tussen België en Nederland uit 1946, stilaan te vervangen door een nieuw verdrag, te sluiten tussen Nederland en Vlaanderen, gezien de culturele verwantschap ?

De spreker vraagt of binnen de schoot van uw Executieve een aanvang zal worden gemaakt met het opstellen van een nieuw cultureel verdrag, ditmaal tussen Vlaanderen en Nederland.

Een tweede probleem is dat van de vertegenwoordiging van Vlaanderen in het buitenland.

Vlaanderen groeit naar onafhankelijkheid. Unitaire oprispingen kunnen, volgens de spreker, die feitelijkheid niet tegengaan. Europa wil steeds meer aandacht besteden aan de regio's en aan het subsidiariteitsbeginsel. In datzelfde Europa dienen nieuwe staten zich aan. Niet enkel de leden van de Vrijhandelsassociatie, ook nieuwgevormde staten, vanachter het vroegere **IJzeren Gordijn** dingen naar het lidmaatschap van de EG. Een vernieuwend, en cultuurbevestigend initiatief zou zijn dat uw Executieve onderhandelingen met Nederland zou beginnen om tot een gezamenlijk beheer te komen van nieuwe vertegenwoordigersplaatsen, die binnen afzienbare tijd zullen moeten worden opgericht in de nieuwe soevereine staten van de Baltische landen en de Balkan.

Indien nieuw aan te stellen Vlaamse, respectievelijk Nederlandse ambassadeurs en/of consuls beroep zouden kunnen doen op een gemeenschappelijke infrastructuur, zou enerzijds een cultuurbevestigend signaal worden gegeven, terwijl anderzijds ook de begroting er wel bij zou varen, gezien een mogelijke kostendeling.

De spreker vraagt of de mogelijkheid bestaat tot het benutten van een gemeenschappelijke infrastructuur, in eerste instantie in de nieuw te organiseren vertegenwoordigingen.

Kan in de schoot van de Executieve een kostenanalyse gemaakt worden, met een kostenraming voor het afzonderlijk beheren van een Vlaamse vertegenwoordigingsinfrastructuur, en een zelfde raming voor het gedeeld beheren ervan door Vlaanderen en Nederland ?

2. Repliek

Een lid merkt in verband met de Beneluxraad op dat daarin uiteraard de drie verdragstaten zijn vertegenwoordigd door drie delegaties. Voor de "Belgische" delegatie zijn uiteraard ook de vertegenwoordigers van de Gemeenschappen aanwezig. Sinds de grondwetswijzigingen is de internationale erkenning van de Gemeenschappen in België meer en meer aanvaard. Dat komt ook tot uiting in de geest van de gesprekken die de laatste tijd worden gevoerd. De jongste gesprekken in de schoot van de Beneluxraad over de waterverdragen gebeurden in een minder krampachtige, ja zelfs ontspannen sfeer, in aanwezigheid van de Nederlandse Minister **MayWeygen** en de Vlaamse en Waalse Ministers, De **Batselier** en **Lütgen**. Blijkbaar werkt het feit dat de Gemeenschappen erkend worden, ontspannend in op de sfeer.

Wat het culturele verdrag met Nederland betreft merkt het lid op dat dit is opgesplitst wat de vertegenwoordiging van België betreft in de gemengde commissie : Franstaligen en Vlamingen overleggen apart met de Nederlanders ieder voor wat hun eigen deel van het verdrag betreft en dat gebeurt in een goede geest van samenwerking.

Hetzelfde lid waarschuwt ervoor dat men de huidige moeilijkheden in de Nederlandse Taalunie niet mag verwarren met het culturele verdrag en zijn uitvoering.

3. Antwoord van de heer L. Van den Brande, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen

De doelstellingen van de Benelux zijn actueler dan ooit :

- een concrete behoefte aan de voortzetting van de traditionele taken van de Benelux, die ook na 1992 op sociaal-economisch gebied een voortrekkersrol moet spelen ;
- nieuwe beleidsdomeinen kunnen ook op Beneluxniveau worden behandeld : bv. milieu, transport defensie, ontwikkelings-samenwerking, samenwerking met Centraal- en Oost-Europa ;
- grensoverschrijdende samenwerking (cf. Beneluxovereenkomst om publiekrechtelijke samenwerking te organiseren tussen lokale besturen) ;
- de Benelux moet in Europa uitgroeien tot een belangengemeenschap van de kleine Lid-Staten.

Het Cultureel Verdrag van 1946 en de bestaande samenwerking werden in 1990-1991 geëvalueerd door een Comité van Wijzen ; in uitvoering hiervan werkt de Vaste Gemengde Commissie nu een onderzoeksprogramma uit betreffende :

- intensivering van de samenwerking op het gebied van onderwijs en wetenschappen, cultuur en welzijn, zoals bijvoorbeeld op de terreinen van nieuwe onderwijs-actieprogramma's, musea en theaterfestivals, sociaal-cultureel vormingswerk alsmede bevordering van de samenwerking op het gebied van massamedia en toerisme ;
- afstemming van een aantal subsidieregelingen ;
- bezinning op gemeenschappelijke financieringsvormen ;
- vaststelling op welke gebieden en op welke wijze in Taalunieverband meer intensief kan worden samengewerkt ;
- samenwerking op het gebied van de internationale culturele betrekkingen. Daarbij zal in eerste instantie worden gezien : de verdere samenwerking op het gebied van culturele manifestaties in derde landen, het afstemmen van standpunten in internationale organisaties, het organiseren van een gezamenlijke cursus pers en cultuur voor de aankomende ambtenaren in de diplomatieke diensten en het gezamenlijk optreden via instituten intern en in het buitenland. Ook de mogelijkheid tot samenwerking bij de culturele consultaties met derde landen zal worden nagegaan.

Aan de hand van de resultaten van het onderzoeksprogramma zal een aanpassing van de organisatiestructuur van de Gemengde Commissie, inclusief een versterking van haar secretariaat, worden gezien. Er zal ook een nieuw werkprogramma worden voorgesteld.

De samenwerking met Nederland, traditioneel onze bevoorrechte partner, zal op basis van een gelijkwaardig en volwaardig partnerschap worden uitgebouwd en gestructureerd. Deze samenwerking mag niet beperkt blijven tot het domein van de cultuur in de breedste zin van het woord, maar dient ook onze andere bevoegdheidsdomeinen te omvatten. Nieuwe instrumenten en overleg-mechanismen zullen de vernieuwde relatie met Nederland vorm moeten geven.

Zodra Vlaanderen zelf verdragen kan sluiten, zal moeten worden onderzocht of het cultureel akkoord dient te worden vervangen door een nieuw samenwerkingsinstrument, dat ingepast wordt in de nieuwe globale en geïntegreerde politiek ten opzichte van Nederland.

Wat de vertegenwoordiging in het buitenland betreft antwoordt de Gemeenschapsminister dat Vlaanderen, binnen de huidige grondwettelijke context, — zoals dit trouwens in het verleden het geval was — intensief en loyaal zal samenwerken met de Belgische diplomatie. Zij wenst op de Belgische ambassades en consulaten een volwaardig beroep te doen voor internationale contacten die betrekking hebben op alle domeinen waarvoor zij bevoegd is. De Belgische diplomaat is niet enkel de vertegenwoordiger van België, maar ook van elk Gewest of elke Gemeenschap.

De Vlaamse Regering heeft beslist vier Gemeenschapsattachés aan te stellen met standplaatsen in Osaka, Washington, Berlijn en bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de EG. Alleen de functie in Osaka is op dit ogenblik ingenomen. Voor de andere functies loopt de aanwervingsprocedure.

De Gemeenschapsattaché in Osaka is gehuisvest in het Belgium Flanders Exchange Center. overwogen wordt om zijn standplaats te veranderen naar de Belgische Ambassade te Tokio ; de Gemeenschapsattachés in Washington zijn of zullen gehuisvest zijn op de Belgische Ambassade ; over de huisvesting in Berlijn is nog geen beslissing genomen.

De Vlaamse Regering heeft niet de intentie om nieuwe standplaatsen voor Vlaamse Gemeenschapsattachés aan te duiden. Het gezamenlijk gebruik van infrastructuur met Nederland is dus nog niet aan de orde.

Een kostenanalyse en -raming inzake een eventueel **afzonderlijke Vlaamse vertegenwoordigingsstructuur** of gedeeld met Nederland in de nieuwe landen van Centraal- en Oost-Europa is een **bijzonder moeilijke aangelegenheid**, gelet op de onzekere economische situatie aldaar.

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 20)

Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

Vergadering van 9 juli 1992

Vaste verslaggever : de heer M. Logist, secretaris van de commissie

Vraag om uitleg van de heer J. De Mol tot de heer L. Van den Brande, Voorzitter van de Vlaamse Executieve over de algemene voorwaarden waaraan een omzendbrief moet voldoen.

1. Uiteenzetting van de vraag door de vraagsteller

De heer J. De Mol drukt zijn verwondering erover uit, dat zijn eerder ingediend interpellatieverzoek over dit onderwerp werd omgevormd tot een vraag om uitleg. Dit onderwerp richtte zich niet direct tot de bevoegdheid van één welbepaalde Commissie, waardoor zich nieuwe problemen stelden. Enkel om deze reden, aldus de vraagsteller, werd dit interpellatieverzoek omgezet in een vraag om uitleg, in de Commissie voor Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften. De relevantie van deze operatie ontgaat het lid.

De vraagsteller stelt dat de omzendbrief dikwijls is uitgegroeid tot een aparte rechtsfiguur. Als gevolg daarvan wordt de omzendbrief dikwijls gekwalificeerd als pseudo-wetgeving.

Voor de rechtszekerheid lijkt het evenwel wenselijk dat de Vlaamse Executieve de minimumvoorwaarden vaststelt waaraan een omzendbrief moet voldoen. Daarenboven moet aangegeven worden in welke omstandigheden een omzendbrief de voorkeur geniet boven richtlijnen. Een omzendbrief geeft verduidelijkingen en interpretaties van wetten, decreten, koninklijke besluiten, ministeriële besluiten, besluiten van de executieve. . .

Voor de rechtszekerheid is het noodzakelijk dat een omzendbrief een juridische basis heeft. Een omzendbrief die een beleidsvisie toelicht, beantwoordt hieraan niet. De juridische waarde van een dergelijke omzendbrief is dan ook onbestaande. Men mag tevens stellen dat een omzendbrief enkel verduidelijkt en geen bijkomende — niet door het decreet, parlementaire voorbereiding of besluit ondersteunde — uitbreidingen mag bevatten. De verduidelijking door de omzendbrief aangebracht mag daarenboven geen aanleiding geven tot dubbelzinnige interpretaties. In de klassieke visie wordt het gebruik van de omzendbrief, als bestuursinstrument binnen het hiërarchisch opgebouwd modern bestuur, naar zijn finaliteit verbonden met de goede werking van de dienst en de uitvoering van de wet. In de reeds verruimde visie moet een omzendbrief worden beschouwd als een intern bestuursvoorschrift waarvan de juridische geldingskracht niet verder kan reiken dan de interne bestuurs sfeer of bestuursordering. Intussen heeft de R.v.St. steeds meer de stelling dat de omzendbrief een louter intern bestuursvoorschrift is verlaten (R.v.St., 8 juli 1969, nr. 13.666) waarbij omzendbrieven met een verordenende kracht mogelijk zijn.

Bij een omzendbrief die opgesteld is als een imperatief opgelegde regel die werkt als een algemeen verbindend voorschrift — moet de Raad van State onderzoeken of de omzendbrief de rechtmatigheidstoetsing of legaliteitstoetsing kan doorstaan. Op een aantal terreinen, en zeker in het geval van de omzendbrief van de voormalige Minister Pede van 17 april 1987 met betrekking tot de toepassing van artikel 79 van het decreet van 28 juni 1984, of nopens de maximale interpretatie van het mini-decreet, kan worden gesteld dat deze niet de legaliteits- en rechtmatigheidstoetsing doorstaat. Deze omzendbrief die nog steeds algemeen wordt toegepast, mist elke rechtsgrond en ook de parlementaire handelingen steunen in geen enkel geval op deze interpretatie. Trouwens deze zogenaamde omzendbrief was bijna letterlijk dezelfde tekst van een persbericht dat de Minister bijna 6 maand eerder verspreidde (7 november 1986). Na dit persbericht werd — vooraleer er een omzendbrief verstuurd of opgesteld was — deze maximale interpretatie toegepast. Deze omzendbrief voldeed op geen enkele wijze aan de normale minimumeisen waaraan een omzendbrief moet voldoen. De omzendbrief werd niet in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd, en was niet gesteund op het decreet van 28 juni 1984. Hij druiste er regelrecht tegen in en de omzendbrief werd ook niet voorgelegd voor advies aan de Afdeling Wetgeving van de Raad van State. Op deze wijze werd de decreetgever buiten spel gezet en werd de normale rechtsorde verstoord, en wordt de willekeur als norm naar voren geschoven. Trouwens, wanneer een decreet duidelijk is, is het niet nodig om de zaak te gaan “toelichten”. Hoe billijk het allemaal ook is, een omzendbrief kan geen verruiming of afwijking bevatten van een hogere rechtsregel.

In deze context verwijst de vraagsteller naar het baanbrekend werk van Kaat Leus “Pseudowetgeving”, waarin het volgende wordt gesteld : “het is noodzakelijk te eisen dat een omzendbrief die naar inhoud, bedoeling en draagwijdte het karakter van een algemeen verbindend voorschrift heeft, onderworpen wordt aan het voorafgaand advies van de Afdeling Wetgeving van de Raad van State opdat aan een dergelijke omzendbrief ook in rechte de waarde kan worden toegekend van een algemeen verbindend voorschrift”. Dit betekent dat een omzendbrief niet meer als een pseudo-wetgeving wordt beschouwd wanneer alle wettelijke en reglementaire bepalingen naar vorm en inhoud worden nageleefd.

Een ander schoolvoorbeeld van hoe het niet moet is de omzendbrief van de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden van 5 februari 1992 inzake het moratorium

op de BPA's die de gewestplannen wijzigen. Deze omzendbrief is niet meer dan de weerslag van het antwoord op een parlementaire vraag en geeft verduidelijkingen bij de toepassing van het **regeerakkoord**. Deze omzendbrief beantwoordt niet aan de meest essentiële elementen waaraan een omzendbrief moet beantwoorden.

Een omzendbrief die een beleidsverklaring uitlegt, is niet gesteund op een nadere **uitlegging** van een bestaande rechtsregel, maar geeft een beleidsvisie of beter een beleidsintentie weer ten aanzien van het **ogenblik** dat afwijkende BPA's worden opgesteld. De ondergeschikte besturen, in casu de gemeenten kunnen **nog** steeds afwijkende BPA's opstellen, maar de Executieve neemt zich voor om deze niet meer goed te keuren. Deze omzendbrief zorgt voor heel wat bijkomende interpretatieproblemen. Zo kan men zich de vraag stellen of het aanstellen van een ontwerper voor een gebied dat later een bestemming heeft gekregen bij het gewestplan, nog een voldoende reden kan zijn om nu een afwijkend BPA voorop te stellen.

Men zou deze omzendbrief kunnen rekenen tot de beleidsregelgeving. Kaat Leus stelt over deze beleidsregelgeving het volgende : "zij kunnen gerekend worden tot de pseudo-wetgeving, nu zij er naar hun aard op gericht zijn **op** voorspelbare wijze, zij het niet absoluut en onvoorwaardelijk, de inhoud van de individuele beslissingen op het door hen bestreken terrein vooraf te bepalen".

De vraagsteller dringt aan op het toetsen, in het belang van de rechtszekerheid, van een aantal omzendbrieven, aan de wet of het decreet.

Hij stelt vast dat heel wat omzendbrieven aan deze basisvoorwaarden niet voldoen ; ze bevatten interpretaties die niet gedragen worden door de geest en de letter van de wet of besluit, ze geven "verduidelijkingen" die op hun beurt weer aanleiding geven tot bijkomende interpretaties.

Voor de rechtszekerheid zou het toetsen van een aantal vroegere omzendbrieven aan wet of decreet geen overbodige oefening zijn. Als een schoolvoorbeeld kan hier nogmaals de omzendbrief van Minister Pede — maximale interpretatie van het mini-decreet — worden vermeld.

De vraagsteller wenst van de Voorzitter van de Executieve een concreet antwoord op de volgende vragen :

1. Welke richtlijnen werden verspreid om een zo correct mogelijk gebruik te maken van omzendbrieven ?
2. Op welke basis steunt men zich om een omzendbrief over een beleidsoptie (regeerakkoord) op te stellen ?
3. De rechtszekerheid zou gediend zijn indien allerlei oneigenlijk gebruik door vroegere omzendbrieven (pseudo-wetgeving) zou ophouden ? Meent u niet dat een systematische toetsing van vroegere omzendbrieven wenselijk is ?

2. Antwoord van de Voorzitter van de Vlaamse Executieve

2.1 Welke richtlijnen werden verspreid om een zo correct mogelijk gebruik te maken van omzendbrieven ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve verduidelijkt dat reeds onder de vorige Executieve een regeling met betrekking tot omzendbrieven van kracht was. Deze regeling werd door de Voorzitter van de Vlaamse Executieve herbevestigd op 29 april 1992 als volgt :

"Een omzendbrief gaat uit van een lid van de Executieve en bevat richtlijnen voor de Vlaamse Executieve, voor de diensten die eraan onderworpen zijn of eronder ressorteren (bv. het **Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap**, de Vlaamse openbare instellingen, de gemeenten, OCMW's,...).

Er kan een onderscheid gemaakt worden tussen :

- omzendbrieven die betrekking hebben op de algemene werking van de diensten van de Vlaamse Executieve ;
- omzendbrieven opgesteld binnen de bevoegdheid van iedere **Gemeenschapsminister** afzonderlijk.

Verder worden in de administratieve rechtspraak onderscheiden :

- de interpretatieve omzendbrieven waarin **overheidsorganen** op grond van hun hiërarchische macht aan de ondergeschikte ambtenaren van hun diensten instructies geven over de wijze waarop **wetten, decreten** en besluiten naar hun oordeel moeten worden toegepast en geïnterpreteerd ;

voorbeeld : instructies voor de **ambtenaren** om de belastingwetgeving of een subsidieregeling toe te passen.

- de indicatieve omzendbrieven waarin de overheid richtlijnen vaststelt die zij zich voorneemt te volgen bij het onderzoek van individuele gevallen, of waarin zij voorwaarden meedeelt waarvan zij als toezichthoudende overheid haar **goedkeuring**

zal laten afhangen of die in acht moeten worden genomen om een schorsing en/of een vernietiging van de beslissing te voorkomen.

Het gaat dus om aanbevelingen aan de lagere besturen (bv. provincies, gemeenten, OCMW's) waarover de toezichhoudende overheid geen verordenende bevoegdheid heeft".

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve licht toe dat volgens een vaste rechtspraak van de Raad van State de hierboven vermelde omzendbrieven te beschouwen zijn als onderrichtingen en zij derhalve een strikt intern-bestuurlijke functie hebben. Zij hebben niet de bedoeling om de toestand van de rechtsonderhorige te wijzigen en ze zijn dan ook niet gericht tot de burger of de rechter. Vermits ze geen griefhoudend karakter hebben, kunnen ze dan ook niet het voorwerp uitmaken van een annulatieberoep bij de Raad van State.

In de regeling van 29 april 1992 worden verder nog vermeld :

"de verordenende omzendbrieven die met de eigenlijke rechtsregels gelijkgesteld worden en die vatbaar zijn voor vernietiging door de Raad van State indien :

- zij nieuwe regels aan de bestaande toevoegen ;
- de overheid die regels verplicht wil stellen ;
- de overheid bevoegd is om diegene die ze moet toepassen te binden ;
- de overheid over de middelen beschikt om zelf de handhaving van de richtlijnen af te dwingen.

Voorbeeld : Raad van State, arrest nr. 19.418 van 6 februari 1979 (arrest Van Schoor) — met noot in TBP, 1979, 236-237 (onwettigheid van reglementaire regelingen bij ministeriële omzendbrief — bevoegdheidsoverschrijding).

Het is af te raden bij omzendbrief bindende regels in te voeren waaraan de betrokkenen zich niet kunnen onttrekken. Zo'n regeling wordt met de invoering van rechtsregels gelijkgesteld en kan in principe geen deel uitmaken van een omzendbrief (pseudo-wetgeving). Deze regel dient vooral met de nodige strengheid te worden toegepast als de omzendbrief gevolgen heeft voor de burger.

Omzendbrief VE 91/5 stelt dat de publikatie in het Belgisch Staatsblad in dat geval is voorgeschreven, en dat dan dezelfde regels gelden als die welke toepasselijk zijn op besluiten van de Executieve en besluiten van de leden van de Executieve".

2.2 Op welke basis steunt men zich om een omzendbrief over een beleidsoptie (regeerakkoord) op te stellen ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve stelt dat als een Executieve zichzelf een consequente gedragslijn oplegt ten aanzien van gelijkaardige dossiers, binnen de wettelijk voorziene speelruimte, zij niets verkeerd doet. Evenmin begaat de Executieve een fout als zij deze gedragslijn bekend maakt aan de betrokkenen via de techniek van de omzendbrief. De Voorzitter van de Vlaamse Executieve stelt hier uitdrukkelijk dat dit in het belang is van de rechtszekerheid. Het zou toch van bijzonder weinig respect voor haar personeel en voor de rechtsonderhorige getuigen, en een schoolvoorbeeld van onbehoorlijk bestuur zijn, als men eerst de betrokkenen het voorbereidend werk laat verrichten, het dossier laat indienen, de hele voorziene procedure laat doorlopen, om dan op het einde van de rit, op steeds hetzelfde negatieve antwoord te moeten botsen.

De techniek van de omzendbrief is trouwens algemeen aanvaard door de rechtsleer en de rechtspraak. De Voorzitter van de Vlaamse Executieve voegt eraan toe dat sommige specialisten in het administratief recht, en niet de minste, pleiten voor een verdere uitbouw van het systeem omdat het aan een reële nood beantwoordt en durft hier dan ook uitdrukkelijk zeggen dat het gebruik van de omzendbrief in deze materie. niet enkel gewettigd, maar zelfs aangewezen is.

2.3 De rechtszekerheid zou gediend zijn indien allerlei oneigenlijk gebruik door vroegere omzendbrieven (pseudo-wetgeving) zou ophouden. Meent u niet dat een systematische toetsing van vroegere omzendbrieven wenselijk is ?

De Voorzitter van de Vlaamse Executieve is niet overtuigd van de noodzaak van een systematische toetsing van vroegere omzendbrieven. Persoonlijk denkt hij dat dit meer rechtsonzekerheid zou creëren. Niemand zou nog weten waar hij aan toe is.

Hij sluit hiermee niet uit dat er op bepaalde vlakken wetgevingstechnische verbeteringen mogelijk zijn, maar precies omwille van het behoud van de rechtszekerheid stelt hij voor dat dit "ad hoc" zou aangepakt worden.

3. Repliek

De heer J. De Mol repliceert dat de omzendbrief van Minister T. Kelchtermans van 5 februari 1992, inzake het moratorium voor de BPA's die gewestplannen wijzigen, slechts de weergave is van een beleidsoptie van de Vlaamse Regering.

Hij dringt aan op een analyse ervan. Volgens de vraagsteller **roept** deze omzendbrief meer **vragen** en interpretatieproblemen op dan hij er oplost. Quid met de **BPA's**, waarbij in 1964 een **ontwerper** werd **aangesteld**, en waarvoor in 1978 een gewestplan is opgesteld ? Achteraf zou hiervoor dan de mogelijkheid zijn tot een **afwijkend** BPA. Dergelijke situaties verstoren de normale rechtsorde.

Met betrekking tot de omzendbrief van 17 april 1987 van de heer **J. Pede**, **voormalige** Minister voor Ruimtelijke Ordening, met betrekking tot de toepassing van artikel 79 van het decreet van **28 juni 1984** (maximale interpretatie van het **mini-decreet**) pleit de heer J. De Mol voor de intrekking ervan, vermits hij lijnrecht **ingaat tegen** de bepalingen van het **mini-decreet**. Hij dringt aan op de vaststelling van de precieze richtlijnen waaraan een omzendbrief moet voldoen. Er dient duidelijk vastgelegd te worden wat het onderscheid is tussen een interne nota ten overstaan van de administratie en een omzendbrief. Een omzendbrief kan als rechtsmiddel aangewend worden tijdens een **rechtsgeding** en is eveneens vatbaar voor vernietiging door een rechtscollège (rechtbank en Raad van State). De omzendbrief is een **gedegen** rechtsmiddel doch slechts alleen bij een juiste aanwending ervan.

De vraagsteller citeert tot besluit de laatste paragraaf uit het boek Pseudo-Wetgeving van Kaat **Leus** die luidt als volgt :

“Tot slot zij gesteld dat de toepassing in rechte van tegenwettelijke **bestuurlijke** omzendingen vanuit constitutioneel oogpunt en de tweevoudige betekenis van het legaliteitsbeginsel niet kan worden aanvaard. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur kunnen o.i. niet dienstig worden ingeroepen als juridische grondslag om de verdere toepassing van een **tegenwettelijke** omzending af te dwingen. De algemene beginselen van behoorlijk bestuur werken oorspronkelijk niet contra legem. Bovendien zou een dergelijke juridische constructie er finaal toe leiden dat het bestuur door het feitelijk voeren van een tegenwettelijk beleid zichzelf daartoe de bevoegdheid zou kunnen verschaffen tegen de (**grond**)wettelijke bepalingen in. Een dergelijke opvatting zou er o.i., hoe dan ook, uiteindelijk toe leiden afstand te doen van het legaliteitsbeginsel en daarmee van het primaat van de wet. Daarenboven rijst de vraag naar het bedenkelijk karakter van een juridische constructie die, extreem gesteld, zou kunnen resulteren in het uitvaardigen van harde symboolwetgeving met daarnaast een “zachter” gedogend bestuurbeleid dat onder omstandigheden toch door de rechter zou moeten worden geëerbiedigd.”

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 20)

Commissie voor de Media

Vergadering van vrijdag 10 juli 1992

Vaste verslaggever : de heer F. Sarens, secretaris van de commissie

— Vraag om uitleg van de heer H. Van Dienderen tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, over de inbreuken van VTM en BRTN op de wetgeving inzake reclame

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Deze vraag om uitleg is een om technische redenen omgezette interpellatie van de vraagsteller, die sterk gebaseerd is op een uiteenzetting van de heer Dirk Voorhoof, mediaspecialist van de Gentse universiteit. De heer Voorhoof is ook voorzitter geweest van de Raad voor Handelspubliciteit. De videocassette die de vraagsteller zal gebruiken om zijn vragen inzake het overtreden van de reclameregelgeving door de openbare en de commerciële omroep te illustreren is door de heer Voorhoof samengesteld.

De vraagsteller wijst erop dat in het Regeerakkoord is bepaald dat aan de Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie de taak wordt opgedragen een strenge controle uit te oefenen op de naleving van de voorschriften inzake reclame en sponsoring door de radio- en televisieomroepen.

De voorganger van de Gemeenschapsminister van Cultuur, de heer Dewael, heeft tijdens de bespreking van het ontwerp van maxi-decreet in de Commissie voor de Media een verklaring in dezelfde zin afgelegd (Stuk 489 (1990-1991) — Nr. 5, blz. 27). De Gemeenschapsminister verklaarde dat alleen een vrij hard optreden ten opzichte van zowel de commerciële als de openbare omroep een oplossing zou bieden.

Bij gebrek aan een Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie en bij gebrek aan een afdoende controle, maken én VTM én BRTN maximaal gebruik van de dubbelzinnigheden die in het decreet aanwezig zijn. Bovendien wordt de regelgeving op een aantal punten zeer duidelijk overtreden. Voor dit laatste dragen de beide omroepen verantwoordelijkheid, voor de dubbelzinnigheden ligt de schuld bij de Vlaamse Raad en de Executieve.

De vraagsteller illustreert vervolgens aan de hand van een videocassette zijn stelling dat én de commerciële omroep én de openbare omroep het maxi-decreet niet respecteren.

Een eerste voorbeeld heeft betrekking op de aankondiging op VTM van het programma Rad van Fortuin. In de aankondigingsspot wordt de hoofdprijs getoond met een klemtoon op de merknaam van de te winnen wagen, terwijl artikel 8, paragraaf 3, laatste lid van het decreet van 12 juni 1991, het maxi-decreet, uitdrukkelijk bepaalt dat het verboden is om in aankondigingsspots prijzen te tonen of te vermelden. In de aankondigingsspot voor het Rad van Fortuin wordt de hoofdprijs nochtans duidelijk getoond.

Een tweede voorbeeld heeft betrekking op hetzelfde VTM-programma. Eerst wordt een overzicht van de prijzen gegeven en nadat de kandidaten hun prijzen hebben gekozen, gebeurt dit nogmaals. Volgens artikel 8, paragraaf 3 van het maxi-decreet is het verboden om in een televisieprogramma bij het vertonen van produkten of diensten met de bedoeling ze ter beschikking te stellen, de presentatie ervan te benadrukken door bewegende beelden, door visuele accenten, door bijkomende vermelding of vergroting van merk en/of logo op het scherm of door bijkomende auditieve vermeldingen. Dat is hier duidelijk wel het geval. De prijzen worden met niet-technische argumenten aangeprezen.

Een derde voorbeeld betreft volgens de vraagsteller een inbreuk op het koninklijk besluit van 9 juli 1984, waarin duidelijk is vastgelegd dat het verboden is reclame te maken voor geneesmiddelen. De getoonde spot heeft betrekking op een geneesmiddel. Het koninklijk besluit van 9 juli 1984 werd terecht uitgevaardigd. De onoordeelkundige consumptie van geneesmiddelen is een echt maatschappelijk probleem. In het maxi-decreet wordt weliswaar bepaald dat reclame van medische behandelingen en geneesmiddelen die alleen op doktersvoorschrift te verkrijgen zijn, verboden is, doch volgens juristen — en ook de Raad van State volgt die stelling — is ter zake de nationale overheid bevoegd. Het koninklijk besluit van 9 juli 1984 primeert als *lex specialis* op het decreet van 12 juni 1991 van de Vlaamse Raad.

De Gemeenschapsminister wijst erop dat de bevoegdheid die de Vlaamse Gemeenschap met het maxi-decreet uitoefent, is gebaseerd op rechtspraak van het Arbitragehof.

Een lid meent dat de reglementering op de bescherming van de consument een nationale bevoegdheid is.

De Gemeenschapsminister benadrukt het belang van het arrest van het Arbitragehof van 7 februari 1991. Daarin wordt gesteld dat de omroepmaterie in principe een volledige gemeenschapsbevoegdheid is. De bepalingen met betrekking tot

goederen en diensten werden dan ook bewust in het maxi-decreet **opgenomen**. Er is volgens de Gemeenschapsminister geen sprake van een bevoegdheidsoverschrijding in hoofde van de Vlaamse **Gemeenschap**. De door de vraagsteller geponeerde stelling is vanuit juridisch oogpunt zeer betwistbaar.

De vraagsteller repliceert met een verwijzing naar het advies van de Raad van State bij het ontwerp van maxi-decreet (Stuk 489 (1990-1991) — Nr. 1, blz. 34). Het adviescollege stelt daarin **expliciet** dat de nationale overheid tevens bevoegd is gebleven inzake geneesmiddelen en inzake de uitoefening van de geneeskunde. Het is wel juist dat de Vlaamse Raad de Executieve is gevolgd in het naast zich neerleggen van dit advies.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de kwestieuze bepaling van het maxi-decreet blijft gelden tot **op** het ogenblik dat het Arbitragehof de bepaling eventueel zou vernietigen.

Een vierde item heeft betrekking op een reclamespot voor **chocotofs**, een suikerhoudend snoepgoed. De Code voor Handelspubliciteit, goedgekeurd door de Vlaamse Executieve, schrijft volgens de vraagsteller nochtans voor dat reclame voor suikerhoudende producten moet worden vertoond met de gestileerde afbeelding van een tandenborstel. Een dergelijke afbeelding wordt niet vertoond. Dit impliceert dat de reclame niet beantwoordt aan de normen.

De Gemeenschapsminister geeft toe dat hier een duidelijke inbreuk op de code wordt gepleegd.

De sluikreclame die wordt gebracht in het VTM-programma De **Kinderacademie** is het vijfde voorbeeld dat de vraagsteller geeft. In dit programma worden Gervais-producten aangeboden aan de kinderen. De producten worden zeer duidelijk in beeld gebracht. Artikel 7 van het maxi-decreet verbiedt nochtans sluikreclame. Artikel 5, paragraaf 6 bepaalt tevens dat in programma's en programmaonderdelen voor kinderen geen reclame mag worden ingelast. In de onmiddellijke omgeving van programma's of programmaonderdelen bestemd voor kinderen mag geen reclame worden uitgezonden. Met onmiddellijke omgeving wordt bedoeld binnen een tijdsbestek van vijf minuten. De Kinderacademie wordt gestart met reclame.

Na deze vijf voorbeelden in verband met de commerciële omroep, illustreert de vraagsteller aan de hand van de videocassette een aantal overtredingen van de reclamewetgeving door de openbare omroep.

Eerst komt het programma De Zevende Dag aan bod. Tijdens dat informatief programma wordt telkens duidelijk reclame gemaakt voor een bepaald streekbier. De op de glazen vermelde merknaam wordt steeds vlijtig in de richting van de camera gedraaid. Artikel 12, laatste lid van het maxi-decreet bepaalt dat journaals en politieke informatieprogramma's niet mogen worden gesponsord. De Zevende Dag valt onder die bepaling. Kris Borms is als hoofdredacteur Nieuws verantwoordelijk voor De Zevende Dag. **Marc Gevaert** is als bestuursdirecteur Informatie ook voor dit programma verantwoordelijk. Het betreft dus duidelijk een politiek informatieprogramma, dat van sponsoring uitgesloten is. De sponsoring is misschien onschuldig, maar er wordt een bepaalde dienst geleverd, er wordt personeel geleverd en in ruil daarvoor worden producten getoond.

De spreker zegt dat de Gemeenschapsminister in het verleden al heeft getoond bekommerd te zijn om de objectiviteit van de nieuwsprogramma's. Hij heeft niet toegestaan dat een nationale Minister het nieuws zou sponsoren om de ontwikkelings-samenwerking in een positief daglicht te stellen. Hoezeer men ook akkoord kan gaan met deze bekommernis, artikel 12 van het decreet moet strikt worden nageleefd.

De vraagsteller verwijst nog naar het commissieverslag van de besprekingen van het maxi-decreet (Stuk 489 (1990-1991) — Nr. 5, blz. 26), waar wordt gesteld dat Carl Huybrechts geen fles champagne zichtbaar op de tafel van het **BRTN-sportprogramma** mag laten staan. De Gemeenschapsminister bevestigde toen dit standpunt.

Een tweede voorbeeld van een inbreuk door de BRTN is het onderdeel **Sportmiddag** in het programma De Zevende Dag. Dit onderdeel wordt voorafgegaan door een logo van het Gemeentekrediet. De **sponsor** wordt dus niet na het programma vermeld, maar in het programma zelf. Artikel 10, tweede lid van het decreet schrijft voor dat de vermelding dat een programma gesponsord is slechts aan het begin en aan het einde van het **programma** mag worden vermeld en niet tijdens een uitzending, zelfs al is de sponsor een openbare kredietinstelling.

Een derde voorbeeld heeft betrekking op de melding van de beursberichten tijdens het journaal. Het logo van De Tijd wordt permanent getoond. De vraagsteller weet wel dat de BRTN **argumenteert** dat dit een bronvermelding is, doch hij weet als journalist zelf dat bronnen, bijvoorbeeld bij primeurs van andere **media**, slechts één keer worden vermeld en niet permanent. Bovendien zijn er ook geen bestendige contracten met **kranten** om primeurs over te nemen. Op basis van het contract BRTN-De Tijd wordt permanent een journalist ingeschakeld voor de beursberichten op de BRTN, in **ruil** waarvoor de BRTN permanent het logo van De Tijd brengt op het scherm. **Beide** partners hebben duidelijk een **ruil** gesloten die indruist tegen artikel 12, laatste lid van het maxi-decreet.

Met een vierde videofragment toont de vraagsteller de aftiteling van het Huis van Wantrouwen. Verschillende commerciële firma's worden vermeld. De spreker wijst erop dat de **Gemeenschapsminister**, daarin gevolgd door de meerderheid, negatief

heeft geantwoord op de tijdens de hoorzitting omtrent het BRTN-meerjarenplan gestelde vraag naar een afschaffing van het onderscheid tussen privé- en openbare sponsoring. Het vermelden van privé-firma's tijdens de aftiteling is sponsoring. Volgens artikel 2, 4 van het maxi-decreet is sponsoring elke bijdrage van een overheidsbedrijf of particuliere onderneming die zich niet bezighoudt met omroepactiviteiten of met de vervaardiging van audiovisuele producties, aan de financiering van programma's met het doel hun naam, handelsmerk, imago, activiteiten of realisaties meer bekendheid te geven. De vraagsteller weet wel dat de BRTN met die stelling niet akkoord gaat en opwerpt dat hier sprake is van **co-financiering**.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de BRTN stelt dat het facilitaire diensten betreft.

De vraagsteller repliceert dat dit het tweede argument is van de BRTN en dat de openbare omroep daarbij verwijst naar het BRTN-decreet van 27 maart 1991. Indien dit juist zou zijn, dan moet de vraag worden gesteld waar het onderscheid ligt tussen de verboden commerciële sponsoring enerzijds en de facilitaire diensten of de **co-financiering** anderzijds. Wat is het nut om de commerciële sponsoring te verbieden voor de BRTN indien men de deur wagenwijd openlaat via de facilitaire diensten of de **co-financiering**. De regelgeving zelf is hier dubbelzinnig en die dubbelzinnigheid moet zo snel mogelijk worden weggewerkt. De eerder vermelde afwijzing van de BRTN-vraag door de Gemeenschapsminister en de meerderheid heeft weinig zin indien men een dergelijke vorm van **co-financiering** of facilitaire diensten verder toelaat.

Als vijfde voorbeeld wijst de vraagsteller op het vertonen van Adidasproducten in sportprogramma's.

Verder toont hij een videofragment van het programma Samson. De ASLK kan als openbare kredietinstelling dit programma sponsoren, maar wat niet kan, is het vermelden van diensten, namelijk bankverrichtingen en verzekeringen.

De vraagsteller toont ten slotte een boodschap van algemeen nut van het Rode Kruis in verband met bloedinzameling. Na de boodschap wordt op het scherm de vermelding "De BBL steunt deze actie" getoond. Deze commerciële firma maakt van deze boodschap van algemeen nut gebruik om reclame te maken, wat verboden is.

Voor deze boodschap van algemeen nut is de Vlaamse Audiovisuele Regie verantwoordelijk (VAR). De VAR is er krachtens het BRTN-decreet mee belast om voor de openbare omroep reclame-inkomsten te verwerven. De VAR put alle mogelijkheden uit en overtreedt daarbij soms de grenzen van de regelgeving.

Niet zozeer de VAR of de BRTN zijn daarvoor verantwoordelijk, maar wel de decreetgever die een aantal achterpoortjes in het maxi-decreet heeft toegelaten. Het afstappen van het principe dat de openbare omroep moet worden gefinancierd met openbare gelden heeft tot die dubbelzinnigheid bijgedragen. Dat is een spijtige ontwikkeling, waardoor de openbare omroep zijn specificiteit verliest en meer en meer gaat lijken op de commerciële omroep, met alle mogelijke gevolgen van dien. De kijkers en ook de leden van de Vlaamse Raad zien geen onderscheid meer en gaan zich bijgevolg vragen stellen over de noodzaak van de dotatie.

Na deze voorbeelden stelt de vraagsteller de Gemeenschapsminister de volgende vragen.

1. Zijn sommige van de bestaande regels niet onzorgvuldig, incoherent, irreëel . . . ? Overweegt de Minister een aanpassing van de regels ? Wat denkt de Gemeenschapsminister van de getoonde voorbeelden ? Gaat hij ermee akkoord dat de reclameregeling werd overtreden ?
2. De Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie moet onder meer het toezicht houden. De voorganger van deze Raad heeft eind 1990 een klacht neergelegd tegen VTM wegens inbreuken op de reclameregeling. Wat is met die klacht gebeurd ?
3. De Raad functioneert al sinds een jaar niet meer, niettegenstaande de ferme verklaring in het Regeerakkoord. Wanneer wordt hij opnieuw opgestart ? Met het niet-functioneren van de Raad werden bij wijze van spreken de tanden uit de reclameregeling getrokken. Door het niet werken van de Raad wordt de reclameregeling gereduceerd tot symboliek.
4. Zijn voldoende middelen gepland opdat de Raad zijn erg omvangrijk werk kan doen ? De Raad is immers verantwoordelijk voor twee openbare televisienetten, een commerciële televisie, elf regionale televisieomroepen, vijf openbare radionetten en ongeveer 360 lokale radio's. Dat betekent een zeer uitgebreide opdracht. De Raad moet reguleren, adviseren, controleren en sanctioneren. Is er voldoende personeel ?
5. Is er in aangepaste sancties voorzien en/of is er nood aan andere sancties ?
6. De Gemeenschapsafgevaardigde bij de BRTN heeft volgens artikel 20 van het decreet van 27 maart 1991 tot taak om de naleving van wetten, decreten en besluiten na te gaan. Heeft die afgevaardigde acties ondernomen tegen de overtredingen door de openbare omroep ? Hoe komt het dat er geen resultaten zijn ?
7. Spoort de VAR de BRTN steeds niet tot verdere commercialisering aan en zelfs tot wetsovertreding ? Kan de Minister rechtstreeks of onrechtstreeks — via de BRTN — optreden tegen de VAR ? Heeft hij dat gedaan ?

8. Zijn er plannen om de reclameregels af te schaffen omdat ze toch niet worden gerespecteerd, gecontroleerd en afgedwongen? Moet geen eind gemaakt worden aan een aantal dubbelzinnigheden?

2. Interventies van andere leden

Een lid verwijst in dat verband naar een trailer die op de BRTN wordt getoond in verband met de Kusttramactie. Deze trailer is buiten medeweten van de VAR gemaakt. Met die trailer zouden **nogal** wat overtredingen op het **maxi-decreet** worden gepleegd. Zo wordt het logo van De Lijn gedurende meer dan 30 seconden getoond, er zijn diverse sponsor- en produktlogo's die tijdens de trailer in beeld komen (fragmenten uit publicitaire spots voor Meli, Bellewaerde, Panasonic, Multipas, Het Nieuwsblad, Mik-yoghurt, Per). Er wordt verder reclame gemaakt voor een ticket, wat produktplacement is. Bovendien is er een verwijzing naar het programma Margriet, doch de link tussen beide elementen is onduidelijk.

3. Antwoord van de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden en reacties van leden van de Commissie

1. De trailer inzake De Kusttram

Wat de vraag van een lid betreft in verband met de trailer voor de Kusttram, belooft de Gemeenschapsminister deze zaak te laten onderzoeken. Het zou kunnen dat de vermelde firma's De Kusttram sponsoren. Indien dit het geval is, komt men terecht bij het interpreteren van de decretale teksten.

Dit is volgens de vraagsteller een argument om ervoor te zorgen dat de Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie er zo vlug mogelijk komt.

2. De Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie en zijn voorganger, de Raad voor Handelspubliciteit

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de Raad geconcipieerd was als het instrument bij uitstek om op te treden tegen overtredingen. De Raad was goed gestart en heeft op korte tijd vrij goed werk geleverd, doch werd toen geconfronteerd met de ontbinding. De Raad diende dan opnieuw te worden samengesteld. Dit levert problemen op.

Op 20 februari 1992 heeft de Gemeenschapsminister zowel aan de SERV als aan de partijen gevraagd voorstellen te doen om de Raad te kunnen samenstellen. Het was echter niet mogelijk om aan de hand van beide voorstellen de Raad te constitueren. Het besluit van de Executieve eist immers dat drie magistraten van de Raad deel uit maken. Bovendien mogen het geen magistraten zijn van de Raad van State. Voor de benoeming van magistraten moet een zeer lange procedure worden gevolgd: men dient te passeren via het Ministerie van Justitie, de hiërarchische meerderen, zijnde de **procureur-generaal** en de eerste voorzitters van de hoven van beroep en in sommige gevallen beide. De Gemeenschapsminister heeft gepoogd de zaak te versnellen door rechtstreeks met individuele magistraten contact op te nemen, doch deze verschuilen zich meestal achter de te volgen procedure.

Op dit ogenblik is er nog geen enkele kandidaat-magistraat.

Het is niet mogelijk om zonder deze magistraten te starten. Dit zou de rechtsgeldigheid van de beslissingen van de Raad aantasten.

Een lid merkt op dat het als het ware een obsessie is geworden om in alle mogelijke raden magistraten te benoemen. De spreker vraagt zich af wanneer die magistraten nog vonnissen en arresten maken.

De Gemeenschapsminister meent dat de aanwezigheid van magistraten in de Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie toch verantwoord is. Het is een zeer belangrijke Raad met verregaande opdrachten en bevoegdheden. De Raad kan de opname van reclame, sponsoring of televerkoop in een programma opschorten.

De vraagsteller vraagt of deze drie magistraten dan voltijds voor de Raad zullen werken. Dit zou gelet op de aard en omvang van de opdracht van de Raad misschien wenselijk zijn.

De Gemeenschapsminister antwoordt ontkennend. Hij hoopt om zo vlug mogelijk de Raad te kunnen heropstarten. Achteraf kan een evaluatie worden gemaakt over de werking ervan. De heroprichting op een wettige wijze is thans de eerste prioriteit.

Uit het jaarverslag van de Raad blijkt verder volgens de Gemeenschapsminister dat de Raad poogt te werken via overleg en samenwerking. Dat is een goede methode.

3. Vroegere klachten met betrekking tot VTM

Er is, aldus de Gemeenschapsminister, een klacht geweest van de Raad voor Handelspubliciteit in verband met VTM. De Raad had een aantal overtredingen vastgesteld. VTM werd gehoord. De commerciële omroep heeft omwille van procedure-

fouten en een schending van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur de rechtsgeldigheid van de beslissing van de raad betwist en bij de Raad van State een annulatieberoep ingesteld.

VTM is onmiddellijk ingegaan op een klacht inzake kinderprogramma's en is tot een reclamevrij kinderuur overgegaan.

Dit bewijst dat het mogelijk is om via overleg en het horen van de betrokkenen direct effect te bereiken op het terrein.

De Raad voor Handelspubliciteit heeft zijn bevindingen bezorgd aan de Procureur des Konings en aan de voormalige Gemeenschapsminister op 22 januari 1991. De Minister heeft vervolgens de Vlaamse Executieve ingelicht en die heeft instructies gegeven de overtredingen te evalueren volgens de nieuwe regelgeving. Er is geen nader nieuws bekend omtrent het gevolg dat het Parket aan de medegedeelde klacht heeft gegeven. Vermoedelijk is de zaak er nog hangende.

De regelgeving inzake onderbrekingen is gewijzigd en sindsdien handelt VTM conform de reglementering. De Gemeenschapsminister wijst er in verband met de betwistingen omtrent de onderbrekingen van het programma Rad van Fortuin op dat het om natuurlijke en derhalve toegelaten onderbrekingen gaat.

Wat de andere schermvermeldingen betreft, meent de Gemeenschapsminister dat het decreet van 12 juni 1991 realistischer is dan de nationale wet van 1987. Eventuele overtredingen moeten worden getoetst aan het decreet, inzonderheid artikel 8 inzake product placement.

4. De aankondigingsspots

De Gemeenschapsminister geeft de stelling weer in verband met de aankondigingsspot van het Rad van Fortuin. De presentator stelt de hoofdprijs voor en vervolgens worden de spelers getoond. VTM argumenteert dat het hier niet gaat om een aankondigingsspot maar in feite om een programmaonderdeel. Het programma loopt al omdat de kandidaten worden getoond. Dat is volgens de Gemeenschapsminister de interpretatie die VTM geeft. De raad zal daaromtrent een standpunt kunnen innemen.

Dit geldt eigenlijk voor nagenoeg alle voorbeelden die de vraagsteller met zijn videocassette heeft getoond. Het gaat bijna allemaal om interpretaties van de bepalingen van het maxi-decreet. Dit toont het belang aan van de samen te stellen Raad. Die kan dan via overleg proberen de omroepen te overtuigen en indien die niet tot het naleven van de reglementering te bewegen zijn, drastisch optreden.

5. Het benadrukken van prijzen

VTM argumenteert volgens de Gemeenschapsminister met betrekking tot het benadrukken van de prijzen in het programma Rad van Fortuin dat de prijzen in principe zonder effecten worden getoond. De prijzen zijn een essentieel onderdeel van het programma. Wanneer een kandidaat een prijs kiest wordt die in beeld gebracht. Omdat daarbij in elk geval een beweging met de camera moet worden gemaakt, kan niet anders dan een effect van beklemtoning ontstaan. Dat is het standpunt van de commerciële omroep, die voorhoudt dat dit de juiste interpretatie is van de decreetsbepaling.

De Gemeenschapsminister zegt dat het voor een Minister moeilijk is om een standpunt in te nemen met betrekking tot interpretatiemoeilijkheden.

6. Reclame voor geneesmiddelen

De Gemeenschapsminister meent dat de getoonde spot toelaatbaar is, omdat artikel 4, 3, b) van het maxi-decreet uitsluitend handelt over geneesmiddelen en medische behandelingen alleen op doktersvoorschrift verkrijgbaar.

7. Reclame voor suikerhoudende goederen

Reclame voor suikerhoudende goederen dient volgens de Gemeenschapsminister vergezeld te zijn van een afbeelding van een gestileerde tandenborstel, zoals bepaald in de code voor handelspubliciteit op radio en televisie en verschenen in het Belgisch Staatsblad.

De Gemeenschapsminister zegt toe opnieuw contact op te nemen met de betrokken omroep om te wijzen op de regelgeving. **Het** betreft hier geen interpretatiekwestie, er is een duidelijke overtreding.

De vraagsteller merkt op dat de Code voor Handelspubliciteit verwijst naar het koninklijk besluit van 9 juli 1984. Deze code werd goedgekeurd door de Vlaamse Executieve.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de code genomen werd ter uitvoering van de nationale wet van 1987, doch deze wet is wat de reclameregulering betreft vervangen door het maxi-decreet.

De vraag blijft volgens de vraagsteller of de nationale wetgever maatschappelijk gezien het niet bij het rechte einde heeft toen hij een strengere regel vastlegde dan de Vlaamse overheid.

De Gemeenschapsminister repliceert dat het maxi-decreet in **overeenstemming** is met de Europese richtlijn, wat bij de vraagsteller de opmerking ontlokt dat de nationale normen steeds **strenger mogen** zijn dan de Europese, die als minimum-regels gelden.

Indien zulks gewenst zou zijn, kan een strengere regeling alleen met een **decreetswijziging** worden ingevoerd. Daarvoor is volgens de Gemeenschapsminister toch wel het advies van de Raad voor Reclame en Sponsoring vereist.

8. Bescherming van kinderen

De Gemeenschapsminister meent dat VTM de regelgeving respecteert. **Wel** is het mogelijk dat een **informatieblok** iets te kort is uitgevallen. In overleg met de Raad heeft VTM een volledig reclamevrij kinderuur gemaakt. De commerciële omroep is zeker niet gelukkig met de vijfminutenregel. Daardoor worden **volgens de private** zender een aantal vrij dure Vlaamse kinderprogramma's, onder Vlaamse animatiereeksen voor kleine kinderen, niet meer aangemaakt.

In verband met de vijfminutenregel deelt de spreker nog mede dat er **bij de Europese** instanties een klacht zou zijn ingediend door de Europese speelgoedfabrikanten. De klacht is gebaseerd op een belemmering van het vrij verkeer van goederen. De klacht is nog niet officieel betekend aan België.

Het programma De Kinderacademie beschouwt VTM niet als een kinderprogramma (Gelach bij sommige leden). Er treden wel vijf kinderen op, maar de gehele familie wordt bij het programma betrokken.

De Gemeenschapsminister zegt dat hij het met die argumentatie niet kan eens zijn. De overtreding is te flagrant. **Het gaat** om een kinderprogramma, het zijn telkens de vijf kinderen die in beeld worden gebracht. Het is niet omdat men op een zeker ogenblik de gehele familie toont, dat het programma daarom geen kinderprogramma meer zou zijn.

De Gemeenschapsminister zal dit probleem opnieuw bij VTM aankaarten.

9. De beursberichten tijdens het BRTN-journaal

De Gemeenschapsminister deelt mede dat de BRTN met De Tijd een **co-productieovereenkomst** heeft gesloten. De BRTN argumenteert dat **co-productie** voor informatieprogramma's niet verboden is.

De vraagsteller merkt op dat bij **co-productie** de **co-producenten** slechts bij het einde van de uitzending mogen worden vermeld.

De Gemeenschapsminister geeft toe dat dit permanent gebeurt tijdens het tonen van de beursberichten.

Dat is, volgens de vraagsteller, een voorwaarde voor het **co-productiecontract**.

De Gemeenschapsminister herhaalt dat volgens de juridische dienst van de BRTN het vermelden van het logo van De Tijd volkomen wettelijk is. De BRTN werpt ook op dat een en ander een kwestie van bronvermelding is. De **Gemeenschapsminister** heeft daarover zijn twijfels.

Een lid meent dat er inderdaad van bronvermelding kan worden gesproken. De journalist kan toch niet bij elke **beursvermelding** zeggen volgens De Tijd. De spreker meent dat zich hier een auteursrechtelijk probleem stelt. De BRTN maakt immers gebruik van informatie van De Tijd, waarop deze laatste vaak het allecnrecht heeft.

De vraagsteller antwoordt dat de bronvermelding geldt bij het overnemen van primeurs. De zaak ligt totaal anders indien een contract worden gesloten met een commercieel bedrijf, een dienst krijgt van dat commerciële bedrijf en in ruil daarvoor permanente schermvermelding geeft. Dit betekent een **naambekendheid** voor het commerciële bedrijf, die in de plaats daarvan gedurende een gans jaar een journalist kan laten werken voor de **openbare** omroep. Dat heeft toch niets te maken met de journalistieke praktijk van bronvermelding.

Een lid meent dat een onderscheid moet worden gemaakt tussen enerzijds de **co-productie/co-financiering** en de auteursrechtelijke kwestie anderzijds. Het gaat om twee verschillende zaken.

Ingeval van **co-productie** moet, aldus de vraagsteller, de **naamvermelding** na het programma gebeuren. Dat gebeurt waarschijnlijk, aldus een lid.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de BRTN meent dat er **hier een** combinatie wordt gemaakt van de **co-productie** en het beginsel van de bronvermelding.

Een lid oordeelt dat de auteurswet niet van toepassing is, omdat **men niet kan** spreken van een schepping.

Een ander lid repliceert dat De Tijd wel recht heeft op **bronvermelding**, indien de krant het **alleenrecht** heeft op die beursinformatie.

De vraagsteller wijst erop dat de media, ook de televisie, niet permanent verwijzen naar het persagentschap van wie ze de informatie hebben verkregen.

Nog een ander lid vraagt zich af of men niet bezig is te vervallen in **casuïstiek** of zelfs semantiek. Het moet toch wel mogelijk zijn om aan de hand van de jurisprudentie van de Raad een soort code of gedragslijn op te stellen. Men moet vaststellen dat beide omroepen in hetzelfde bedje ziek zijn. De spreker wil weten hoe het nu zit met de sancties.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat hij te allen tijde kan optreden. Dit geldt ook voor het parket. Het grote probleem is dat men in deze sector voortdurend met interpretatiemoeilijkheden wordt geconfronteerd. Er dient een onafhankelijk orgaan te zijn dat met deskundigheid een standpunt kan innemen. Bovendien is de regelgeving in deze materie zeer jong en evolutief. Dat kan bijna niet anders, aangezien de materie zelf evolutief is. Het is ook niet mogelijk om constant de regelgeving aan te passen.

De Gemeenschapsminister herhaalt dat het rechtsgeldig herinstalleren van de Raad de eerste prioriteit is.

10. Het tonen van bieren en frisdranken tijdens De Zevende Dag.

Hier wordt men volgens de Gemeenschapsminister opnieuw met een interpretatieprobleem geconfronteerd. De BRTN houdt voor dat het leveren van bier en frisdrank een facilitaire dienst is, wat toegelaten is. Bovendien wordt niet speciaal de merknamen van de dranken in beeld gebracht. De spreker meent ook niet dat dit systematisch gebeurt.

De vraagsteller vraagt of facilitaire diensten wel mag in journaals of informatieprogramma's. In het maxi-decreet wordt vermeld dat sponsoring is verboden voor dergelijke programma's. Waarom is de Gemeenschapsminister dan opgetreden tegen de aangekondigde sponsoring door de Staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking? Waar ligt het verschil tussen beide?

De Gemeenschapsminister zegt dat de situatie totaal anders ligt. In het eerste geval zou men worden geconfronteerd met het ingrijpen van een regeringslid in een typisch informatieprogramma. Dat zou een gevaarlijk precedent zijn geweest.

De vraagsteller repliceert dat in het eerste geval het ingrijpen gebeurt door een overheid, terwijl het in het tweede geval een private onderneming betreft. In beide gevallen worden goederen geleverd voor een informatief programma. Moet de lat niet gelijk worden gelegd?

De Gemeenschapsminister houdt vast aan de stelling dat er een verschil bestaat tussen beide vormen. In het eerste geval was er een gevaar voor een mogelijke beïnvloeding. De BRTN zelf heeft onmiddellijk beseft dat zulks niet kon.

Misschien is het wel wenselijk om op het vlak van de facilitaire dienstverlening tot een duidelijkere aflijning te komen.

Het toelaten van facilitaire dienstverlening voor informatieprogramma's is volgens de vraagsteller een prachtige uitnodiging voor tal van firma's om allerlei nieuwsitems aan te bieden en zo in beeld te komen en naambekendheid te verwerven.

11. De vermelding van het logo van een openbare kredietinstelling in het programma De Zevende Dag.

De Gemeenschapsminister geeft de interpretatie van de BRTN weer. Volgens de openbare omroep is het sportonderdeel in De Zevende Dag een ander programma. De spreker zegt niet te kunnen instemmen met deze interpretatie van de BRTN. Het gaat gewoon om de voortzetting van De Zevende Dag. Het teken Zeven is duidelijk zichtbaar bij de aankondiging.

De Gemeenschapsminister zegt de BRTN te zullen vragen het programma afzonderlijk en na aftiteling van De Zevende Dag te laten aankondigen. Het moet mogelijk zijn om met de BRTN op dit punt tot een regeling te komen.

12. De particuliere sponsoring, bijvoorbeeld bij de aftiteling van het Huis van Wantrouwen

De BRTN argumenteert volgens de Gemeenschapsminister dat dit kan. Men zou te maken hebben met facilitaire diensten. Sony levert de videoapparatuur.

De vraagsteller vraagt zich af hoe het zit met het verbod op commerciële sponsoring. Via het stelsel van de facilitaire diensten kan men dit verbod omzeilen.

Dit zal bij een eventuele verfijning van de regeling moeten worden bekeken, aldus de Gemeenschapsminister.

De Gemeenschapsminister zegt meer algemeen dat hij zal optreden — bij voorkeur in consensus — bij de vermelde flagrante overtredingen, waar geen sprake kan zijn van interpretaties. Voor andere punten liggen de zaken veel moeilijker en is misschien wel een verfijning van de regelgeving aangewezen. Dit zal slechts kunnen na het advies van de te installeren Raad.

13. De boodschappen van algemeen nut

In verband met de boodschap van algemeen nut ten voordele van Het Rode Kruis **die** afgetiteld wordt met de vermelding "De BBL steunt deze actie", merkt de Gemeenschapsminister op dat deze **mededeling** de BRTN niet ten **goede** komt, maar wel Het Rode Kruis.

De vraagsteller wijst erop dat de BBL bereid is de spot te steunen, omwille van de naambekendheid die aldus wordt verkregen met de steun van de openbare omroep. De spreker wil weten of **bedrijven die** een of ander goed werk sponsoren op het scherm mogen verschijnen. Aldus kan ook het verbod op commerciële **sponsoring** worden omzeild.

Een lid vraagt of het mogelijk zou zijn dat een bepaald sigarettenmerk een spot van de actie Kom op Tegen Kanker zou sponsoren.

De Gemeenschapsminister vraagt zichzelf af of dit zou kunnen.

Een lid zegt dat de juristen — ook in deze materie — zeer creatief zijn. Het bewijst nogmaals de noodzaak van een raad die een jurisprudentie kan ontwikkelen.

Dit ontlokt bij de Gemeenschapsminister de opmerking dat het voor de Vlaamse Gemeenschap nagenoeg onmogelijk is om een in mediarecht gespecialiseerde jurist te vinden die niet gelieerd is met een of andere groep die belangen heeft in de sector.

14. De VAR

Toen de Gemeenschapsminister zijn eerste bezoek heeft gebracht aan de BRTN-raad van bestuur in februari 1992 heeft de Gemeenschapsminister er sterk voor gepleit om — aangezien de BRTN over **een** meerderheid van de VAR-aandelen beschikt en een meerderheid van de bestuursmandaten — steeds de openbare opdracht van de openbare omroep voor ogen te houden en niet af te glijden naar het puur commerciële. Dat is door de ganse — oude — raad van bestuur toegezegd. Men zou daar strak de hand aan houden.

De Gemeenschapsminister heeft de indruk dat de leden van de raad van bestuur en de ambtenaren-generaal dit ook menen, maar misschien staan zij te zwak ten opzichte van sommige elementen binnen de VAR die bijzonder commercieel te werk gaan.

De Gemeenschapsminister zal er de BRTN blijven op wijzen om waakzaam te zijn.

Een lid merkt **op** dat in de laatste VAR-publikatie een bijzondere aandacht gaat naar de kijkcijfers. Er **wordt** gefocust op de programma's met hoge kijkcijfers.

Een ander lid meent dat in het hoofdartikel van de laatste VAR-publikatie precies het omgekeerde beginsel wordt gehuldigd : kijkcijfers zijn niet zaligmakend, ook niet met betrekking tot reclame.

15. De taak van de Gemeenschapsafgevaardigde bij de BRTN

De Gemeenschapsminister zegt dat hij bij de ontvangst van het **interpellatieverzoek**, later omgezet in een vraag om uitleg, op 9 juli 1992 onmiddellijk contact heeft genomen met de **Gemeenschapsafgevaardigde**, de heer Van Hecke. Dezelfde dag nog heeft de heer Van Hecke de Gemeenschapsminister een nota bezorgd **met** daarin de laconieke mededeling dat de Gemeenschapsafgevaardigde nog geen actie heeft ondernomen omdat **hij** tot **nog** toe geen overtredingen door de BRTN van de voorschriften inzake reclame en sponsoring heeft vastgesteld.

Blijkbaar is de Gemeenschapsafgevaardigde nog voorzichtiger dan de **Minister** en durft hij in de interpretatie geen stelling nemen. Het is natuurlijk ook niet eenvoudig voor de **Gemeenschapsafgevaardigde**.

De vraagsteller vraagt of men dan kan zeggen dat de afgevaardigde **zijn** werk goed heeft gedaan, wetende dat de Minister zelf zegt dat er een aantal flagrante overtredingen vast te stellen **zijn**. **Dat had de Gemeenschapsafgevaardigde** toch moeten aanklagen. Dat is toch zijn taak.

De Gemeenschapsminister antwoordt dat de bevoegdheid van de **Gemeenschapsafgevaardigde** door het BRTN-decreet is ingeperkt. Men wou aan de **BRTN** een maximale culturele **autonomie verzekeren** in het uitoefenen van de openbare opdracht. De opdracht van de **Gemeenschapsafgevaardigde** is beperkt tot de legaliteitscontrole.

Elkeen moet zijn rol spelen. De Gemeenschapsafgevaardigde **dient** toezicht te houden op de legaliteit. **Dat** is niet in de eerste plaats de opdracht van de Gemeenschapsminister.

Bij flagrante wetsovertredingen dient de **Gemeenschapsafgevaardigde** **op** te treden. **Doet hij dat niet, dan moet hij** ter verantwoording worden geroepen.

Men kan echter anderzijds niet vragen dat de Gemeenschapsafgevaardigde een standpunt inneemt met betrekking tot de delicate interpretatievisies.

16. Werkingsmiddelen voor de Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie

Voor de werking van de Raad zijn volgens de Gemeenschapsminister middelen voorzien. Het Bestuur voor Media staat in voor de logistiek. Dit Bestuur zal zoals in het verleden beelden opnemen en indien nodig monteren. Daarvoor beschikt het Bestuur over audiovisueel materiaal. Sinds begin mei 1992 is er ook een jurist op het Bestuur voor Media tewerkgesteld.

Uit het jaarverslag van de Raad voor Handelspubliciteit kan blijken dat de Raad misschien niet alle denkbare middelen ter beschikking had, maar toch van oordeel was dat hij goed functioneerde. Er wordt immers gesteld dat de Raad er binnen een tijdsbestek van één jaar, namelijk van november 1989 tot december 1990, in geslaagd is de drie bevoegdheidsdomeinen normerend, adviserend en toezichthoudend — te bestrijken.

Het is anderzijds niet realistisch om alle inbreuken op alle radio- en televisiezenders op te sporen en vast te stellen. Daartoe is geen enkele structuur in staat. Via overleg en realistische samenwerking moet het mogelijk zijn de uitwassen te bestrijden.

4. *Reactie van de vraagsteller*

De vraagsteller meent dat een goed debat is gevoerd in de Commissie. Hij stelt het op prijs dat ook andere collega's in dezelfde zin zijn tussengekomen. Hij meent ook dat de gehanteerde formule — het gebruik van een videocassette — een positieve wending heeft gegeven aan het debat.

Anderzijds moet men vaststellen dat de kwaliteit van het decreetgevend werk soms te wensen overlaat. Er zijn lacunes.

Hij vindt het positief dat de Gemeenschapsminister omtrent een aantal onbetwistbare punten met de twee televisiezenders contact zal opnemen en dat hij herinnert aan de opdracht van de Gemeenschapsafgevaardigde. De spreker hoopt dat de Gemeenschapsminister dit ook aan de betrokkene zelf zal mededelen.

De vraagsteller kijkt met veel verwachting uit naar de installatie van de Vlaamse Raad voor Reclame en Sponsoring op Radio en Televisie, die in deze sector een zeer belangrijke taak heeft. De spreker zal dit alleszins opvolgen en desnoods opnieuw een interpellatieverzoek indienen.

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 20)

Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

Vergadering van 10 juli 1992

Vaste verslaggever : de heer R. Van Rompaey, secretaris van de commissie

— Vraag om uitleg van mevrouw V. Dua tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de wet op de ruimtelijke ordening en de stedenbouw en het beleid met betrekking tot de afgifte van ontbossingsvergunningen

1. Uiteenzetting van de vraag door de vraagsteller :

Mevrouw V. Dua merkt voorafgaandelijk op dat zij omtrent deze problematiek eerder een interpellatieverzoek indiende, dat echter werd omgevormd tot een vraag om uitleg. De relevantie van deze **operatie** ontgaat de vraagsteller.

De aanleiding tot deze vraag om uitleg waren de antwoorden op de schriftelijke vragen in verband met de ontbossingen in Vlaanderen. Hieruit blijkt duidelijk dat enerzijds de controle op de naleving van de wet op de ruimtelijke ordening ernstig faalt en anderzijds dat de vergunningen tot ontbossing vrij vlot worden afgegeven. Zij merkt vervolgens op, dat de bescherming van de bossen zeer actueel is. In deze context stelt zij dat op de Internationale Milieuconferentie in Rio sterk werd aangedrongen op de bescherming van het tropisch regenwoud. Vaak wordt door de westerse landen een vermanende vinger opgestoken in de richting van ondoordachte ontbossing in de Derde-Wereldlanden.

Maar hoe is het met de bescherming van het Vlaamse bos gesteld ? Het Vlaamse bosareaal is veel geringer, maar de ontbossing verloopt tegen een hoog tempo. Deze ontbossing neemt diverse vormen aan, namelijk illegale of sluipende ontbossing, waarbij kleine bosgebieden worden omgevormd tot landbouwgronden. Vaak worden deze kleine bosgronden omgevormd tot terreinen voor illegale weekend-verblijven.

Naast deze sluipende ontbossing wordt op tal van plaatsen aan ontbossing gedaan, met medeweten van de overheid. Veel gemeenten nemen het niet zo nauw met de bescherming van hun bosbestand. De vraagsteller benadrukt de ernst van de toestand. In een aantal dossiers (ERC-project, omvangrijke golf- en recreatieterreinen) worden grote bosbestanden bedreigd. Wat de totale oppervlakte van de ontboste gebieden betreft, zijn er **geen juiste** cijfers beschikbaar. De enige beschikbare cijfers, die enig houvast bieden, om de omvang van de ravage te berekenen, zijn deze van het Waakzaamheidscomité van de Vlaamse Bosbouwvereniging. Ongeveer 150 dossiers werden door burgers gesignaleerd. Het zijn er spijtig genoeg, meer. In de provincie Limburg, dat nog over een redelijk uitgestrekt bosbestand beschikt, **zijn veel** gevallen van sluipende ontbossing vast te stellen. Hier zijn 1.000 ha. bos bedreigd of verdwenen ; Antwerpen : 313 ha. ; Oost-Vlaanderen : 232 ha. ; Vlaams-Brabant : 114 ha. ; West-Vlaanderen : 46 ha.

De vraagsteller stipt aan dat ongeveer 2.000 ha. bos zijn bedreigd. De **bescherming** van het bosbestand ligt haar, omwille van een jarenlange inzet hiervoor, nauw aan het hart. De resultaten van **deze** uitgebreide bevraging, via schriftelijke vragen, worden door de vraagsteller als volgt samengevat.

Vooreerst bedankt zij de Gemeenschapsminister voor het antwoorden **binnen de** door het R.v.O. gestelde termijn. De parlementaire vragen hadden betrekking op de meest flagrante gevallen van ontbossing, die alle door waakzame en veronturste burgers werden gemeld bij het Waakzaamheidscomité, nadat zij **geen** gehoor vonden bij de gemeenten, of bij de AROL-administraties. Mensen zijn bekommerd voor de instandhouding van de kwaliteit van hun leef- en woonomgeving. De toestand in Vlaanderen is zorgwekkend. Wat de controle op **de** naleving van de Stedenbouwwet betreft, loopt het grondig mis. De vraagsteller betreurt dat sommige vragen summier werden beantwoord. Vaak werd gesteld, dat omwille van de onderbezetting van de diensten het onmogelijk was om een **adequate** controle ter **plaats** te houden (18 dossiers in de provincie Antwerpen).

Inzake belangrijke dossiers (onder meer het Floordambos, aanleg van een golfterrein) en het golfterrein De Winge in Tielt werd extra beknopt geantwoord. Was dit opzettelijk ? Of ook weer **ingegeven** door personeelsgebrek ?

De vraagsteller stelt vast dat informatie voor de burgers moeilijk te verkrijgen is. Het is meestal na een frustrerende ervaring bij de gemeentebesturen of de diensten van AROL dat zij **aankloppen** bij het Waakzaamheidscomité.

Door een niet-adequate controle op de naleving van de Stedenbouwwet wordt de rechtszekerheid verder uitgehold.

De vraagsteller vraagt aan de Gemeenschapsminister om een moratorium **in te stellen** op de bosvernietigingen. In een aantal belangrijke dossiers (Hoogstraten : 133 ha. bos ; Oud-Turnhout : 56 ha. bos ; Molenbos te Nijlen : 9 ha. bos ; ERC-project) moet nog een beslissing worden genomen door de Gemeenschapsminister.

De vraagsteller stelt aan de Gemeenschapsminister de volgende vragen :

1. Op welke manier kan de controlefunctie van de verantwoordelijke diensten beter uitgebouwd worden ? Wat is de visie op de manke gerechtelijke opvolging van de dossiers ? Quid naleving Stedebouwwet ?
2. Welke criteria worden gehanteerd bij de beoordeling van de ontbossingsdossiers ?

Verskillende leden van de Commissie delen de bekommernis van de vraagsteller met betrekking tot behoud van het bosbestand.

Een lid verduidelijkt dat de ontbossing thans onderworpen is aan diverse voorschriften, namelijk de bepalingen van het Bosdecreet van 13 juni 1990 en de bepalingen van de Stedebouwwet van 29 maart 1962, die eveneens een belangrijke impact kan hebben op de bescherming van het bosareaal. Op verschillende wijzen stelt de Stedebouwwet perken aan de mogelijkheid om bomen te vellen. Het meest directe middel om paal en perk te stellen aan de kappingen in bossen is artikel 44, § 1, 2 van de Stedebouwwet, krachtens hetwelk een bouwvergunning, afgegeven door het College van Burgemeester en Schepenen vereist is voor ontbossingen.

Artikel 44, § 1, 4 onderwerpt aan een vergunning het ontginnen of wijzigen van de vegetatie van heiden, venen of van enig ander gebied waarvan de bescherming bij koninklijk besluit bevolen wordt. Voorts dient gewezen op de mogelijkheid van de gemeenten om bouwverordeningen uit te vaardigen en aldus bepaalde kappingen, die geen ontbossingen zijn in de zin van artikel 44 van de Stedebouwwet aan een vergunning te onderwerpen of te verbieden. Ook verkavelingsvergunningen kunnen bijkomende bepalingen bevatten, ter bescherming van het bosbestand.

Artikel 44, § 1, 3 van de Stedebouwwet legt een bouwvergunning op voor het vellen van alleenstaande hoogstammige bomen binnen de groene ruimten van een bij koninklijk besluit goedgekeurd plan van aanleg of binnen een goedgekeurde verkaveling.

Artikel 45, § 2 van de Stedebouwwet kan ook de vergunning tot ontbossen aan voorwaarden onderwerpen. In tegenstelling met wat het geval is voor het vellen van alleenstaande bomen, is het voorafgaand advies van de gemachtigde ambtenaar vereist voor een ontbossing (artikel 1 van het koninklijk besluit van 16 december 1981 tot bepaling van de werken en handelingen die vrijgesteld zijn ofwel van de bemoeiing van de architect, ofwel van de bouwvergunning, ofwel van het eensluidend advies van de gemachtigde ambtenaar), (B.S. 5 februari 1982) ; B. VI. Ex. van 16 maart 1983 (B.S. 11 juni 1983, err. B.S. 24 juni 1983). Het B. VI. Ex. van 13 juli 1983 (B.S. 4 november 1983) werd vernietigd bij arrest R.v.St., de Orde van Architecten, nr. 33.050 van 21 september 1989.

Volgens dit lid loopt het met de naleving op deze stedebouwkundige bepalingen grondig fout. De vergunning wordt meestal aangevraagd op basis van het bosdecreet. Inzake de controle op de ontbossing dienen de gemeenten een spilfunctie te vervullen maar vaak is het de gemeente zelf die de ontbossing aanvraagt. Vaak wordt als verantwoording voor het lakse optreden een onvoldoende uitgebouwd personeelsbestand ingeroepen, waardoor het mangelt aan een adequate controle op de naleving van de stedebouwkundige voorschriften. De Stedebouwwet wordt volledig omzeild.

Een ander lid dat zich eveneens aansluit bij de vraagsteller, klaagt het eigengereid optreden aan van de eigenaars. De verplichting van herbebossing wordt zelden of nooit nageleefd. Met de sanctionering loopt het grondig fout.

2. Antwoord van de Gemeenschapsminister

2.1 Controlefunctie

De Gemeenschapsminister beaamt dat de toestand inzake de bescherming van het bosbestand zorgwekkend is. Al te vaak wordt men inzake illegale boomkappingen voor voldongen feiten geplaagd, tengevolge van het gebrek aan slagkracht van het controleapparaat, waardoor het sanctioneringsrisico miniem is in correlatie met de gerealiseerde meerwaarde bij herbestemming van bosgebieden in landbouwgrond. De parketten seponeren te vaak de dossiers inzake illegale boomkappingen. Een lacune in het bosdecreet, waarbij het verplicht advies van de Diensten Waters en Bossen niet is opgenomen, wanneer een stedebouwkundige vergunning wordt afgegeven, draagt bij tot de huidige toestand.

In het verleden werd deze leemte opgevuld door aan de gemeenten te suggereren om in het geval van de afgifte van een stedebouwkundige vergunning, die een kapvergunning inhoudt, ook het advies van Waters en Bossen in te winnen.

De Gemeenschapsminister zal in een omzendbrief aan de gemachtigde ambtenaar instructies ter zake verstrekken.

2.2 Personeelsbezetting

Inzake het nijpend personeelsgebrek op de buitendiensten van AROL, wijst de Gemeenschapsminister erop, dat op het vlak van de ruimtelijke ordening, door de vorige Executieve, dit probleem bij de herstructurering onvoldoende werd onderkend. Hij zal ter zake initiatieven nemen, zowel op het vlak van de dossiersafhandeling als op het vlak van de controle op de naleving van de Stedebouw, door inspectie ter plaatse.

2.3 Responsabilisering van de gemeenten

Op het vlak van de sanctionering van de stedenbouwkundige voorschriften moet de gemeentelijke autonomie ten volle haar uitwerking hebben. De Gemeenschapsminister bevestigt dat hij in oktober aanstaande bij de bespreking van het nieuw ontwerp op de ruimtelijke ordening ter zake concrete voorstellen zal formuleren. Hij verklaart dat de bestemmingsvoorschriften inzake de plannen van aanleg dienen te worden gerespecteerd. De Gemeenschapsminister pleit voor een betere synergie tussen de gemeenten en de administraties van AROL.

2.4 Seponering door de parketten

De burgerlijke partijstelling door het Vlaamse Gewest inzake de illegale ontbossingen, zal het aantal geseponeerde dossiers gevoelig doen afnemen.

2.5 Beleid van de Vlaamse Executieve ter attentie van bedreigde gebieden

Inzake de belangrijke ontbossingsdossiers (o.a. ERC-project, Hoogstraten) is er nog geen definitieve beslissing ter zake genomen. De Gemeenschapsminister verklaart dat de inspraakprocedure volop aan de gang is. Voorts verduidelijkt hij dat het beleid van de vorige Executieve reeds eerder gericht was op een adequate bescherming van het bosareaal. Bosgebieden werden, tenzij na uitdrukkelijke gewestplanwijziging, uitgesloten voor de aanleg van golfterreinen (decreet van 28 juni 1984, (mini-decreet)). De Vlaamse Executieve zal dit beleid, inzake de zorg voor het behoud van het bosbestand, handhaven.

3. Repliek

Mevrouw V. Dua verheugt er zich over dat de Gemeenschapsminister haar bekommernis deelt. Volgens vraagsteller zijn de burgerlijke partijstelling door het Vlaamse Gewest en de opvolging van de bevelen tot herstelbeplanting de hoofdcomponenten van een adequaat beschermingsbeleid ter attentie van het inkrimpende bosbestand. Ook de dwangsom bij niet-naleving dient frequenter te worden toegepast. De vraagsteller pleit voor een betere concordantie tussen de bepalingen van het bosdecreet en de Stedenbouwwet inzake vergunningsplicht. Aan de gemachtigde ambtenaar moeten duidelijke instructies verstrekt worden met betrekking tot de adviesplicht ter attentie van de Dienst Waters en Bossen. De wet op de ruimtelijke ordening moet primeren. Inzake de belangrijke ontbossingsdossiers pleit het lid voor de meeste omzichtigheid.

De Gemeenschapsminister repliceert dat een goede ruimtelijke ordening steeds een zaak is van het zoeken naar het juiste evenwicht tussen de bestemmingsgebieden en de multi-functionele ruimteaanpakken.

Voor sommige gebieden kunnen strikte criteria ter zake worden geformuleerd, onder andere natuurgebieden waar een quasi absolute bescherming zich opdringt. Moet een dergelijk strikt normenpatroon ook toegepast worden op het vlak van de bosgebieden ?

Deze discussie ten gronde moet zijn beslag krijgen bij de bespreking van het Structuurplan Vlaanderen in oktober aanstaande, waarin regels zullen worden vastgelegd inzake de bestemmingswijziging en een eventueel multi-functioneel gebruik van deze gebieden (actieve en passieve recreatie, beperkte verblijfsrecreatie). Hij meent dat de ruimtelijke dynamiek voldoende is aanvaard.